

ქართული
ლიბრარიუმები

საქართველოს ქალი

645 / 2
2006

12

2006
№11-12

THE NATIVITY OF OUR LORD

ოჯახი რომ მტკიცე იყოს

შტურეცე ოჯახი – ჩვენი ქვეყნის სამხედრო შიშველია, პირველი რანგის იგი უნდა იყოს მტკიცე, რათა არა დასუსტდეს მტკიცე იყოს, არსებობს მტკიცეობა, რომ ოჯახი იგივე მტკიცე სტრუქტურაა, რომელსაც ყოველ- ღმერთი უნდა შეაქვას თავისი მეთაური. საღვთო წერილებში წერია, რომ თავი ცოლსა და სურთიდ ოჯახშია, მწყალობს, ხანდახან ჩვენი ქალბი პო- ტესტის გამოთქმის, როგორც შეიძლება ვთქვათ, რომელიც ცუდად მთავრდება ქეთაური იყოს, მაგრამ ეს საღვთო კანონია, ზღონიძის მტკიცე სურთიდ იგივე ქალი ამ კანონს ვერ იღებს, ეს ამის ხშირად, რომ იგი არ აღიარებს საღვთო წერილს, ან არ სწამს მისი, ან თუ სწამს, მტკიცე მტკიცეა, ეს სულაც არ ხშირად, რომ ქალი და მისი პირივეებს ქრისტიანობაში დამკვიდრდება, პირველი ქრისტიანობა უნდა იყოს პირველი სკოლა, გავსებით ეს პირველი, რომელიც სკოლაშია და ღვთისმშობელი უნდა იყოს, ან ეს მისი ქალია, რომელიც სკოლაშია და ღვთისმშობელი უნდა იყოს, ან ეს მისი ქალია, რომელიც სკოლაშია და ღვთისმშობელი უნდა იყოს, ან ეს მისი ქალია, რომელიც სკოლაშია და ღვთისმშობელი უნდა იყოს.

მორბეობის ჩვენი ბავშვები ცოცხალი და მტკიცე მტკიცეა, ან სურთიდ იგივე ქალი ადამიანებად მივყავთ ტრიათს სურთიდ – მთელი სკოლაშია მთავრდება მტკიცეობა და რატომ გამოიყვანა მთელი მტკიცეობა, რატომ და მტკიცე, რომ მისი სკოლაშია მისი მტკიცეობა სთბობი და უნდა იყოს ცოცხალი, მტკიცეობა მისი სკოლაშია, ან ეს მტკიცეობა არსებობს მტკიცეობა – მტკიცე და სკოლაშია

ილია II

ხრუშოვად საპარტიველოს კათოლიკოს-პატრიარქი

შერეული ძალბრუნების

მთავარი რედაქტორი
მარინე ნაპაიძე

სარედაქციო კოლეჯი: მარიამ ბარათაშვილი, ლია პაპაშაძე, ნაზი მარბაშაძე, ცინარა ტყეშელაშვილი (მხატვარი რედაქტორი), მანანა იმეზაშვილი, ნანული ბუკია, ირაკლი როსტომიშვილი.

დამოუკიდებელი, მკაფიო, ხალხთა განათლების (კომპიუტერული უზრუნველყოფა)

გარეკანის პირველი გვერდზე – მსახიობი თეა გიორგიანი
მეორეზე – ეკატერინე მთელი

რედაქციის მისამართი: 0108, ქ. თბილისი, მ. კოსტავას ქ.14, V სართ. ტელეფონი: 99-98-71

რეკლამების განყოფილება 06/4 – 897

ქრუშოვიანი 1923 წლიდან

მაჭახელელი „ჩვენებურები“

საერთაშორისო ფესტივალ „ჩვენებურების“ საორგანიზაციო გეგმით, ფესტივალის კოორდინატორის ქალბატონ დარეჯან კუხიანიძის ხელმძღვანელობით, ნოემბრის თვეში ოთხდღიანი ვიზიტით ვიმოხვებლით თურქეთის რესპუბლიკაში. იქაურ „ჩვენებურებთან“ — მაჭახელის ხეობაში.

სტუმრობის მიზეზი ძალიან სასიამოვნო იყო — ფესტივალ „ჩვენებურების“ ერთ-ერთი მარგალიტის — მაჭახელელი ბაბუების ანსამბლის ხელმძღვანელმა, „იქაურმა“ ქართველმა ოსმან ოხქეტიმ (გიორგი ფუტყარაძე), „იქაური“ ქართველი — გორელი გოგონა მოიყვანა ცოლად და ქორწილში დაგვაპტივა.

მაჭახელის ხეობა

მაჭახელის ხეობა საქართველო-თურქეთის საზღვარზეა, სარფის საბაჟოზე გადასული ვერანაირად ვერ გრძნობ თავს უცხო ქვეყანაში — ისეთივე ლურჯი ზღვა და საწაბირა, ისეთივე გაჩეხი, მიბები,

მაცვლოვანი ცვაკ-ბარადები, აწვლის ბუჩქები და მთიანი აჭარის დარბაზი, მაღლობოშე შეუყვინლი სახლები.

თურქეთის შუაგულსიკვ მიმაკალი ცენტრალურ ტრასას მალე გადავუხვევი და ჭკორისის ხეობას შეუვყვები.

საოცრად ნაცნობი და მშობლიური მთებით გარშემორტყმული, უღამაზესი ლანდშაფტი — სახლები და ბაღ-ბოსტნები მთის ფერდობებზეა შეუყვინლი. აქაური რბილი კლიმატი საშუალებას იძლევა მოიყვანო ჩაი, თამბაქო, ბროწეული, კაკალი. ფერდობებზე ისეთივე ტრასებია გაშენებული, როგორც მუსსეთში მინახავს. მათზე ძირითადად ხეხილია გაშენებული, აქა-ი ხეებზე „ვასული“ ვაზე შეწინაშე თურქული წყაროების თანახმად, მაჭახელის ხეობაში მცხოვრები ხალხი „ასღან მწრომელი, ძლიერი, თავისუფალი და ძნლად დასამორჩილებელი“.

გასული საუკუნის 90-ან წლებამდე მაჭახელი, როგორც მშობნელი სასაზღვრო ზონა, ჩაკეტილი იყო. ამიტომ აქაური ლანდშაფტი და ყოფა თითქმის ხელუხლებლად გადაარა. „მაჭახელი“ კოლონურ და ურბანოვანულ ნაკრძალად არის გამოცხადებული და სულ უფრო ინტენსიურად ერთვება ეკონომიკის სერვისების მართვებში. აქ გავრცელებული ურბანური ქართული ფურცალი და თაველი განსაკუთრებული ზრუნვის საგანია. მაჭახელში, ყველწლოურად ავეისტოს ბოლოს იმართება „ფურცლის ფესტივალი“, რომელზეც უამრავი მონაწილე იყის თავს.

ბორჩხა

ბორჩხა — ჩვენი მასხმის მშობლიური ქალაქია. პატარა — რამდენიმეათასიანი მოსახლეობით, სავად 60 პრეტენტზე მეტი ქართველი არიან. მთის ფერდობებზე შეუყვინლი ცველა ერთმანეთს იცინის. ამიტომ, ბორჩხაში ჩასვლებს არ გავგუქვრება დაბნეულების ადგილის —

საქორწინო დარბაზის პოვნა.

ბორჩხის შესასვლელში, პირველივე მაღახაისთან გაიწერებლებს. იქაური ქართველები გამრევულაბარანენ. მაღახაის მუქატირეც ოსმანის ნათესავი აღმონდა. სასწრაფოდ გადაურეკა მობოლურზე და შეატყობინა, რომ ქორწილის თბილისელი სტუმრები მასთან იმყოფებოდნენ. ოსმან-გიორგის მოსვლამდე, რა თქმა უნდა, თურქული წესისამებრ ჩაითგავემისამბედა.

● ოსმან-გიორგი და ნანა

სიძე-ბატონმა დიდხანს აღარ გავლოდნა, ნამუზავრები და დალოლები ნათესავებთან „გადავანაწილა“ და იქაური დროით (ორი საათია სხვაობა) პირველი საათისთვის ქორწილში მივეყვანა.

საქორწინო ცერემონია ქალაქ ბორჩხის კულტურისა და გაერთიანების ცენტრის ოთხსართულიანი შენობის ბოლო სართულზე მდებარე დიდ დარბაზში ჩატარდა.

ჩვენიც — „აქურთათვის“ ცოტა უცნაური აღმონდა „იქაურების“ ქორწილი დარბაზში რომ მამაკაცები და ქალები ცალკე-ცალკე. მოპირდაპირე მზარეს ისხებოდნენ, ეს ისედაც ნათელი იყო, მაგრამ დარბაზში შესვლებმა ჩვენიც უცხო რამ შეწინაშე: ხელმარევინი ქალებისთვის მოწყობილი მაგდები სრულიად ცარიელი იყო. ანუ ბორჩხელ ქალბატონებს არანაირი სკვები მაგდიაზე არ უდგათ. ისინი მხოლოდ ისხდნენ მაგდისთან და ერთმანეთთან მუსასეთი ერთობოდნენ.

თბილისელ სტუმრებს პატივი გვეცხა და მამაკაცების მზარეს — ხელმარევინი მაგდისინს ადგილი. თბილისიდან შორ გზაზე ნამუზავრები, საკმედი მომხელებული ვიყავით და ამიტომ მამაკაცების მზარეს

● ბაიარ შაქინი

გამოიღო სუფრაზე ჩადგმული წვინანები, ჩინორანარკობილი მცირე ზომის „ტოლმები“ და ტკბილეული უმაღლესი „გავანადგურეთ“ და შემდეგ ქორწილის ბოლომდე ცველა-სიმღერით ვხალისობოდ.

დიდი დარბაზის ცენტრალურ ადგილას, შემადლებულზე ნეფე-პატარალისთვის მაგდა იყო მოწყობილი. ღამაზები იყვნენ თიორ ქართული ჩოხაში გამოწყობილი სიძე — ოსმან-გიორგი და მისი მწვენიერი — ნანა.

ცერემონიას ცნობილი მომღერალი, სიძის ახლი ნათესავი და ცამეტ წლამდე მაკახელში გაზრდილი, ბაიარ შაინი უძღვებოდა.

იქაურ სტუმართა შორის საპატო ადგილას ისხდნენ ჩვენი საყვარელი და ნაცნობი მაკახელელი ბაბუები — მამ ძალიან გაუხარდათ ჩვენი სტუმრობა, ყველანი დიდი სიყვარულით მოგვითხოვეს და თბილისში დარჩენილბრძანაც მიკითხვა დავკაბარე.

ქორწილს ძალიან აღმაშტაბდა ბაიარის ნამღერ „ჯელინი“, „ჯილიველი“, მაკახელელი და ჩხუტოთელი (ავარიის მაკახელი) თიხმაცის მიტარებული ბაბუების ცეკვა-თამაში და ჩვენს მიერ თბილისიდან წამყვანილი ვაჟთა არასამბა „შანაბადას“ითი წვერის მიერ ნამღერი „შანაბადასი“ და სხვა ქართული ხალხური სიმღერები.

„შანაბადას“ ბიჭები არც ცეკვაში ჩამოუვარდებოდნენ სხვებს, იქაური ცეკვა უმაღ ათთისეს — დიდი წრის გარშემო ხელნაკლებულ ბუქნაობით ცეკვა. ქორწილი გვიანობამდე გაგრძელდა. სიძე-პატარძალმა რამდენჯერმე შეასრულა „ქართული“ (საოცარი სანახავე იყო თურქების მხარეში, ქართულ-თურქული და მანქ ძალიან „ჩვენურად“ ქორწილი). ტრადიციული თურქული ქორწილის შემდეგ, თბილისელი სტუმრები და ოსტეტებიან ბიჭების ახლობლები ბორჩხაიდან მომორიებით ლახების რესტორნში წაგვიყვანეს, სადაც გველოდა უფრო მეტად „ჩვენებური“ სურფა: იქაური გემრული კომპაზი, ელმარჯია და თბილისიდან ჩატანელი ქართული დღეითი.

ალი და პილ

გვიანობამდე გაგრძელდა ქორწილის შემდეგ ძალიან დაღლილი ისევ ოსმან-გიორგის ნათესავებთან „დავკარავეს“ — ჩვენ ძალიან „გავვიმართა“ — ქართველი ალი ქეისი (გუმანინისა) და მისი თურქი მეუღლე — პილის ოჯახში მოვიხვეთი.

ალი წარმოშობით მაკახელია, სოფელ ქლასქურდიან, რომელიც ბორჩხადან რამდენიმე კილომეტრში მდებარეობს და სადაც დღემდე ცხოვრობენ მისი შთამომავლები.

პილი წარმოშობით სასმუნდია, იქ მკაცვს ნათესავები. ალი სივარცლიანი ხუმრობს: „ერთი თურქი ქალი მოვარჩინე“ — პროფესიონალი პედაგოგი, ქართველებში გათხველი, განაწილებით სოფელ ქლასქურის თურქული სკოლის დირექტორად მუშაობს და ყოველ დილას მეუღლეს მანქანით აჰყავს სოფელში.

ალი ზამთარში „ოსვენებს“ (როგორც თვითონ გვითხრა) რადგან მას

ბი. თვეში 200 დოლარს იხდენ. პილის, რომელიც სოფლის სკოლის დირექტორა — სადაც მხოლოდ სამივე ბავშვი სწავლობს, — თვეში 800 დოლარს იღებს ხელფასს. მეუღლი და გემრეხიანი მოწონებლ ბინაში ცველა წიფის დასახლების ხელი ატყვის. პილიმ ქართული არ იცის. ცოტა ეცის — ჩვენ თურქული არ ვიცოდით, მაგრამ მშვენიერად „ვეცხებილი“ ერთმანეთს. თუ ძალიან გავფიქრებოდა ურთიერთობა, ალი გვეხმარებოდა.

ქორწილიდან გვიან დამით მათთან მიხულებს ჩი და ტატიო სურფა და თბილი, ვალდებულებით ოთახში გველოდა: იქაურები თუვის კრამატი მომარტობენ ქვანახშირის ღუმელებით თბებან. ბორჩხის ცველა სახლიდან ეკაბლი აძობის. ქვანახშირზეგეოგრაფიული ღუმელი ექვსი საათი ინარჩუნებს სითბოს.

პილის თბილისიდან ჩატანელი მცირე საჩუქრები თბილისის ხედი-ბინი თიხის ლარნაკი და ინგილოური წინხიდი ვაჩუქეთ, ძალიან გაუხარდა, ლარნაკს სასტუმრო ოთახში საპატო ადგილას მოუწინა ბინა.

სოფელი ქლასქური

ბორჩხაში სტუმრობის მეორე დღეს მოინახულეთ მაკახელის ხეობაში სოფელი ქლასქური — სადაც ალის მშობლები ცხოვრობენ და პილის სკოლა მდებარეობს.

შითან გორაკებზე მდინარის ნაპირზე შეფენილი ქლასქური ორ ნაწილად იყოფა: ზედა და ქვედა ქლასქურად.

სამსართლიან, ვარდიფრად შუბლიანი სკოლის შერობა სოფლის ცენტრში, მეჩეთის მოპირდაპირე მხარეს მდებარეობს. კვირა დღე იყო, ბავშვები არ სწავლობდნენ, მხოლოდ რამდენიმე ბიჭუნა თამაშობს სკოლის ეზოში ფეხბურთს. ალიმ სიამაყით გვითხრა, რომ სოფელში არსებობს „ნიკალას ხიდი“ (ანუ რუსეთის იმპერატორის ნიკოლოზის მიერ აშენებული ხიდი).

ჩვენ მამინე დავავეციეთ ხიდის „ნიკალას ხილბაში“ და არც შეგვცდარა: როგორც კი ხიდი მოვუახლოვით, ცხადი ვახდა, რომ იქ „ნიკალას ხიდი“ არც მეტი, არც ნაკლები, თამარ მეფის დროინდელი ხიდი აღმოჩნდა მშვენიერად შემონახული.

ქლასქურაში დავავეცანა ალის აუზსა, რომ ეს ხიდი სულაც არაა „ნიკალას ხიდი“, რომ იგი ალის ისტორიულ სამშობლოში ისტორიული ნიშანების მიერ მეუორებტე საუკუნეში მყარად ნაწინ „თამარის ხილი“.

ალი დავკვირდა, რომ ამის შემდეგ ცველას ვეტყვი, ჩემთან ჩამოსულ

მაკახელის ხეობაში, მოუბში აქვს საკუთარი სასტუმრო, სადაც ზაფხულობით ბევრი ტურისტი მკაცვს და ოთხი თვე დატვრითიან მუშაობს.

„იქ სასტუმრო მკაცვს. ხუთი ათასი ტურისტი მია წაუბნ ჩემთან, დიდგებთან, წველებთან... 35 დოლარი ღირს, ორჯერ ვაკვებენ. ისინი აღიან უფრო ბევრი ტურისტი — 3 ათასი, დანარჩენი — ამერიკიდან — გვიყვება მაკახელი ქართული ალი გვიჩვენებდა.“

ალის და პილის ძალიან მეგობრული და თბილი ოჯახი აქეთ. ცამეტი წელია ერთად არიან. ბორჩხაში ნათელი ოობითახანი ბინა აქეთ ნაჭრავე

ტურისტებსაც, რომ ეს ხიდი რვა საუკუნისაა და არა ორიოდე საუკუნის, და რომ იგი ქართველების მიერ აშენებული „თამარის ხილი“.

ორმაბათ დილას გამოვრხივეთ ჩვენს უკვიოლს მასპინძლებს — ალის და პილის იმ პირობით, რომ ზაფხულში აუცილებლად ჩამოვილენ თბილისში (არასოდეს ყოფილან) და მამინ უკვე ჩვენ ვიქნებით იქაური „ჩვენებურების“ მასპინძლები.

საქართველოს პარლამენტის იმპრინტი

საიღუებლო ლუჩჯი თინისა

ბლო - ვეღლაზე პატარა ერთმეგობრული სოფელი ხევსურეთში. მეკვირე სოფლისა - ჩანაურ გიგაური. კაცი, ვის თავზეც ბევრ მანვეარ დღეგმასა და ქარაშოტს უოარეშია; ვისაც 1952 წლიდან დღემდე ძირსაღუებრულად უტარებია მისი დამრეკ კალთის ჩაბლაუ-ჭებული შობილიური სოფლის დინსება და სახელი; ვინც ამ ამ-ღერეულ და გეზგამრუდებულ დრო-ხანაშოც ისეც იქაა, წინაპართა საფლაგების სახალგოეს და საკაოდ მიძლილ, მაგრამ მოუხრულ მუხლს კვლავაც თავის საფიარ საცალფეხობეს, ბან-კარს, ეზო-მდამოსა და აღმარ-დღმარობეს აცეკოს...

არაგვის ხეობის თანაკბილა ფშაღლები ახლაც იფინებენ: სულ მუდამ მარ-ხათაბალის მოსურნე და მამებარი ჩანაური, საფერს რომ ევლარსად წააწყდებოდა და დაიმარტოხლებდა, ხმლით ღობებს დაერეოდა და დაუნანებლად სხება და კაფეადა...

მრავალი სტუმარი და გზადმიავალი დამისთიეველი უნახავს ჩანაურის კარლია სახლს; ბევრს წაყვილია ზემად მისი ოჯახის ხელგაშლილობა, სულიერი სისუფთავის მადლი და ნაოელი...

ბლო - ერთი კაცის, ერთი მოსახლის, ერთი მაცხოვრებლის საკვირველი სოფელი!

ერთ დროს კაციელი და კერამრავალი (1926 წლის სტატისტიკით, აქ 28 კომლს უცხობრია); ხოლო ახლა - ორბარი სასურთის ჰრულ კალთაზე ცალი შწყლით მიბმული და მიცერებული...

სოფელი გულმგაბარი ყმებისა და მამაცი მფობრებისა, მტერ-მოყვრის გამრჩევა და მოშულდართა, სინდის-ჩამუხის მცოდნეთა და დამფახებლთა, მიწისმუშათა და პოეტებისა...

არის და იქნება იქამდე, სანამ ამ კენტი კერის კვალი მანც გაათბოს საწვიმარი თუ სათოვარი დრუბლის ღვგა ლევიონებით წავგრავნილ მის წილკერმ ზეცას...

პაატა გიგაური - უფროსი ვაჟიშვილი ჩანაურისა. თანდაყოლილი ნიჭით ცხებული მხატვარი და მოქანდაკე. რწერულიათვის ნიშნადობლივი უთმიათესი ადამიანური თვისებების მატარებელი...

არ სწევია წუხილი და წუწუნეი „წვირილმან“ ყოფით პრობლემებზე. არც ბედს უჩივის. დღაადღრიან გალის სამუშაოდ და გვიან დამთ ბრუნდება ბინაში. პოეტის არ იყოს, „ხნავს, თესავს, ებრძვის“ მიწასა და ღუკამაურის უქონლობას არ განიცდის...

მისი სარბიელი, გარემობათა გამო, „დღითაგან საომარი“ ქალაქია. თუქცადა სურვილსა და საგონში კვლავ თავისი სიმეწევილისა თუ სიყმისა დაუქვეყნარ, ხსონებდამ აღუხოცელ სურათობს ეზღვვა და ელავიცება...

არც დაბრუდებელი ცხოვრების ადამიანური გზის დასასწყისი ჰქონია იოლი და არც ახლა აკლია სევდა და ნაველი.

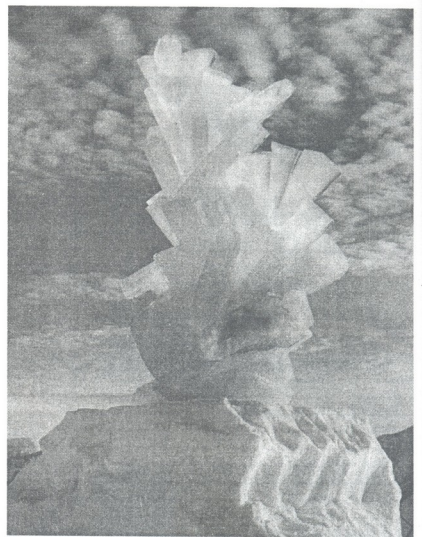
ასეთია ცხოვრების მკაცრი და უცვლელი ღლიკვა: თავისთანთა სიკეთის მსახურად მოწოდებული და მოძე-მეგობართა თანადგომის მოცალური კაცი მშვიდად ვერ იარსებებს, განცხრობას ვერ მიცემა, ყინად ვერ დაიძინებს და განდ მიიძინოს, ვერ შეძლებს, რომ ხან-დახან მანც საკუთარი მოღობლის მიღმა არ გაიხედოს...

არავის დაუვალებია, არსად უხშიაო, ადგა და თავისი ნებით წაყვიდა აფხაზეთის ოშში.

მანადე ქნის ხეობა მოიარა, გაკოდეგანდა, ორი კვირა კარავში ათია, დაბრუნდა თბილისში და უკიდურესად რომ დამძინდა და დაიძინა მდგომარეობა, მოსვენება დაკაფეა.

ოცი ვაჯიჯიხეთური დღე დასკო ცეცხლწაყიდებულ ზღვისპირეთში. წარუშლელ ტყვიად გამოქვა სოხუმის დაცვა. იბრძოდა ჩილვაგმ-ვოლის სახლობის მოახლისთა პატალიონში. ახალდაბადმ ვაა ყარგამ-

ვეღლაფერი მწარედ ახსოვს... მოუხრედავად გამოუცვლელობისა, შეცდომას არ დაუშვია, რამდენიმეჯერ სიკვლის ჩახედა თვალბო. შობი მანც არ უცრქენია. კომპანი - ამ ერთი სიტყვით შეიძლება გადმოიცეს უთანაბრო ომის მთელი საშინელება... იფინებს, რამდენიმე წუთში როგორ გაუნად-გურეს თითხმებით თანამებრძოლი... მათ გვერდით იბრძოდა რამდენიმე „აღლანელიც“, რომლთაც ტყვიების წვიმდამ დაჭრილები გამოქვაყვად... მტრე იყო სეანეთი... ჭუბჭური და საკენის უღელტეხილი... შამშალი, დღვლა არაქათის გამოლევამდე, მშველელის მოღობით, უძიებლბა, უგზო გზის გაყოლებასზე ვაწინილი სამარის თბილი ბორცვები...

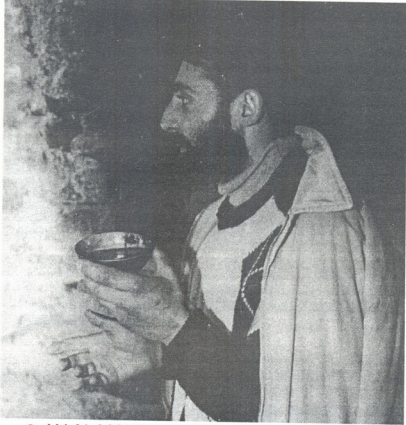
ბავშვობის ვეღლაზე სანუკვარი მოგონებები დღელუთში გა-ტარებულ დღეებს უკავშირდება.

როცა, პაატას დღვის სოფელი, ბლოდან დაახლოებით 6 კილო-მეტრითაა დაცილებული. გზის სიშორე არ ამინება და იცდენდა თუ არა შობილების თვალს, რუმად გაიპარებოდა და თანატოლ წიკლაურ-რებთან საგუბიაში ფეხბურთის თამაშობდა. ხშირად მოსვლია კამით და ჩხუბი, უცქამათ კიდეც, მაგრამ ეს ვეღლაფერი მანც წარმოუდგენ-ლად ტკიბილი იყო...

ყოველ შემთხვევაში, ასე ჩანს ახლა, წლების სამზიროდან, სწრაფდ-მდინის დროის გაღასახელებას...

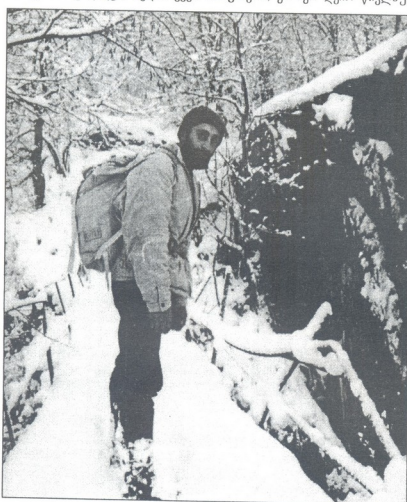
პაატას პაპის, ღწო წიკლაურს, მეც ვიცნობდი. ჩემი სიმეწევილის წლებში თავის ჯარ-ცხენებით ხვეში დადიდა ხოლმე. გზად ვუთა უნდა გაველი. ასაგორელოს მუხლი ისეც ვკარინად უჭრიდა. არც თვალთად ჩინის მოკლებას ჩიოდა ჩია ტანის ტიპური ხევსური. ღწო-სნარი სიმამცის კაცი მისი ახალგაზრდობისდროინდელ ხევსურეთში ბევრი არ მოიხერხებოდა. ქვა გაიხაზებოდა, გატყდებოდა, ის - არა...

ჩემი სოფლის უფროსების ნაამბობი მასხუსე (გამოტყდები და ვიტყვი, რომ დიდად აღფრთოვანებული არასდროს ვყოფილვარ გუთულებსი ყოვლად არაპუმანური აქციითა თუ საქციელთი, რაც სოფლის ხედის ქვეშ ხეცურეთის სოფლებიდან გადმოხულ მგზავრ-

● პაატა ზიმაგური როჰისი ჯვარსი

თა იძულებით გატარებამი ანუ, ხეცურულად, „აპტერენაში“ გამოიხატებოდა): ერთადერთი კაცი, ვინც არ ვატყდა, მედგარი წინააღმდეგობა გაავიწია, ნაჭრეებით აჭრულდა და ვაჟკაცის დამამცირებელი ნაბიჯი არ გადადგა, ხედის ქვეშ არ გაძვრა, ეს იყო ღვთა წიკალაუ-

როს...

უხორცოსათი უშიშარი მგზავრის სიმტკიცით მოხიბლულ გუთულ ახალგაზრდებს შულის დამთავრებისთანავე გაუშლიათ ტაბლა და ღირსულად გამასპინძლებიან თამოყვარე ვაჟკაცს.

პაატა იხსენებს: პააკემი ღვთა, როცა კი როშაში მივსულვარ, ყოველებსი ხილბესა და ხანგრძლეს წმენდა და ფერადა. ბევრეკრ ვიხივე, მაგრამ არ ქნა და არაფრისდღებთი არ მამუქა ხანჯალი, — შერ ქალიშვილის შვილი ხარ, სამი შვილიშვილი მეზრდება და იმით რადა ვუყვით!

კაცმა რომ თქვას, ალბათ არც გაეტყურებოდა ამგვარი მსჯელობა ძალიკა ხიმიკურის სულიერ ნათესავს და პატრიარქალული მთის „წინაჟამის“ გმირთა შორეულ შთამომავალს...

ღვდის გარდაცვალებამ არსებითად შეცვალა პაატა გიგურის ცხოვრების დღეთა დინება.

ეს მოხდა 1989 წლის გაზაფხულზე. ოჯახს მთავარი ბურჯი და საყრდენი გამოეცალა, სითხო მოაკლდა, ობლობის მრუმე ჯანდი დაწვა და პაატას შემოფიქრებულ ბლოდან ფეხი არ მოუცვლია.

ღარას სოფელში და ღუშეთის პროფსასწავლებელდამთავრულმა ღვთაებთი შეწყვიტა ხელოვნების კრეკლ სამკაროში მიმავალ გზაზე ფიქრი.

თუშკალა...

სოფლის ხევენი სრულიად შემთხვევით (ბედისწერის ბედნიერი განაჩენი?) წააწყდა მთის ლურჯ თიხის აილი, მომუქა, დახვდა და მოქიწნა ზედ დანეული ნათითურები. ხელისგულმა სხევეგარი სითხო იგრანთი. მიტერწ-მიტერწა და ერთიფერვანმა წუთოვანმა მასამ სულდგმუბის საინტერესო ფორმა იმყოფო...

ღვდის დაკარგვით გამოიწვეული მუხზარებაც უეყოიარა და, საერითოდ, ბუნების ამ მოლოდინული დღეების თუ წყალობის შემდეგარის ყოველდღიური ცხოვრებისეული სიმძიმეოდასცვლიდა. გაააყიწყდა. ყოველდღე თუ არა, დღეცამოშუებით მაინც ჩაივლიდა მუდრო ხევენი და შეზინდებამდე ძერწყავდა.

ლურჯ თიხაში შთამეფავად გამოიფურებოდნენ სტალინის (ამის გახსენებაზე პაატას დიმიება) და სულხან-საბას სახეები...

მერე გიგური შოთამ (კორშის მკვიდრმა, თავდაც კარგმა მხატვარმა და ხეცურეთის ისტორიის უბაღლო მცოდნემ) მხატვრობის თემატიკის მომცველი წიგნები და ცნობილ მხატვართა ალბომები ათხივა, რამაც პაატა საბოლოოდ გაროცა და „გადავალ“ ალაგ შოთი და ალაგ მთავრით განათებულ ჯაღოსურ მატერიკაზე...

თილისში ნასვლეთთანავე წამოშობითი არსებობითი მხატვარი გურამ გიგური მოაქმნა, რომელმაც ფერწერითან და მოქანდაკეთთან მერამ ცინცაბატესთან მიივინა.

პატონი მერამის სახელოსნოს ზღურბლის გადაღაცა და პაატას დაფრთხობა და დაფეთება ერთი იყო: ბერძნული ქანდაკების ასლებს შორის მთლად შიშველი ულამაზესი „ნატურა“ — ბალერინა იღვა...

— დაჯექი და დახატე! — ისეთი ცილითი იყო ნათქვამი, პაატას უკან დასახვევი გზა აღარ ჰქონდა.

დაჯდა და ფეტვის მარცვალეით დაიბინა; ოფლად დაიღვარა; წინ გახვდა ეკლარ შექლო...

გულში თავისი „დამტანვეკლისთვის“ შარის მოღება, უფრო სწორად, ზნეობისა თუ შორალის გაკვეთილის ჩატარება გადაწყვიტა, მაგრამ უფროსთან კრძალული დამოკიდებულების გენტიკურმა ჩვევამ სძლია, თავი შეიკავა, მიხივლ-მოხივლა, დაფიქრდა და მიხვდა, რომ ყოველდღე ეს საკუთარი სურვილით არჩეული გზის აუცილებელი ატრიბუტი იყო და ბედს უნდა დანებებოდა...

შეუწინველად შეეჩია მხატვრის სახელოსნოს დასახდრეულ სიერცემში მოქცეულ ენებათაღელვარა გათავისების გარღვევაობას...

მისაღები გამოცდების ციებ-ცხელებას ახალი სიერცის გახსნა

კულტურის სამინისტროსა და პაატა ბურჭულაძის საქველმოქმედო ფონდ „ივანეას“ ინიციატივით რუსთაველის თეატრის წინ ცნობილი ქართველი მსახიობის პატრიკ გურამ საღარაძის ვარსკვლავი გაიხსნა, რომელსაც წინ მიხვევ უაღრესად საინტერესო და ორიგინალური შემოქმედებით სიღამო-აქცია უძღვოდა. პატრიკ გურამის დავანდზე ქართულ დრამატულ ხელოვნებასა და პოეზიაში იმდენი თქმულია და დახვეწილია, რომ განმეორებით თავს არ შეგანყენებ, მხოლოდ აღვნიშნავთ, რომ ამ საღამოს თავისებური ხიბლი შემაატა მსახიობის ქალიშვილმა, ქალბატონმა მარინამ, რომელმაც ღირსეული პარტნიორობა გაუწია მამა სცენაზე.

მარინა საღარაძე:

„ყველს ვაპატიო...“

— ქალბატონ მარინა, ჩვენ ბევრად აღზე ერთ-ერთ შეხვედრით ეთმინათ, მაგრამ შეხვედრა თქვენი თხოვნით გადაიღო, ნოემბერში მამას ვარსკვლავის გახსნის შემდეგ შეტი შექნება სათქმელი. პატრიკ გურამის შემოქმედებითმა საღამომ დიდი წარმატებით ჩაიარა. თქვენ, როგორც ამ პრეექტის ერთ-ერთი აქტიური მონაწილე, რას გეუბრები?

— პროექტი ნახევარი წლის წინ დაიკვამ. ფორმალურად იმობილიზაციაზე ბავშვებს ემხარება და პერიოდულად ატარებს ასეთ საღამოებს, მაგრამ მამას ვარსკვლავის გახსნა ურალო კონცერტი კი არა, დიდი აქცია უნდა ყოფილიყო, რომელიც სატელევიზიო ზარბის მემკვიდრით მიზნად და თანხებს. როცა პატრიკმა პაატამ და მამამ საღამოს წყაება შემოთავაზეს, დიდი პასუხისმგებლობით შევედრე საქმეს, რადგან რამეს სანახევროდ კეთება არ შეიძლება. მზადება დიდი ხნით აღზე დაიწყო და კმაყოფილი ვარ შედეგით... რეჟისორი არ გვეყოლია, რადგან მამას პროგრამა ისე ჰქონდა აწყობილი, მხოლოდ ტექნიკური მხარე იყო მისაგარელები. ჩემი ტექსტიც თითონვე დაწერე და, მიუხედავად იმისა, რომ კინოსა და თეატრის სახელმწიფო უნივერსიტეტში უკვე ვიყავი ვარ და თავად ვაწყობ დისტანტიურად სტუდენტებს, სამართალ გითხრათ, მაინც ძალიან უძლეავი, რადგან გურამ საღარაძის გვერდით დავიძა (თუნდაც მამა იყოს), ხუმრობა არ არის, მით უფრო, თუ დღესკინის კითხვობა. მამასთან პარტნიორობის გამოცდილება ვერ კიდევ მამის მივიღე, როცა მისი 60 წლის იუბილეზე ერთად წავიკითხე დავაკტინირი. მას შემდეგ 15 წელია ვეხვედრები, ერთად მივყვით საღამო, რადგან ის ფაქტი, რომ ჩვენი მყურებელი მონატრებული ჟელოვნებასა და პოეზიას, 13 წლისაგან საზოგადოების რეაქცია კიდევ ერთხელ დაადასტურა.

— გამსჯარი ბოშის ექვეტი მოხსნა ნიყო ღორჭიჭი-ფაჩიძის მინიატურამ „ივანედას საქართველო“, რომელიც ერთობ ორიგინალურად წარუდგინებთ მყურებელს. ვისი იდეა იყო?

— გურამის ჟელოვნები უპირატესობა სწორედ იმან მდგომარეობს, რომ დიდი ხნის წინ ნაჩვენებ და დაწერილი, არსებულ კარგავს ატელევიზიას, მარადილია და წლების შემდეგაც იგივე დეტორეოა აქვს. ჩვენს საზოგადოებას დღეს სწორედ ამ მარადილი ჟელოვნების შესწენება ავლია, მსახიობი კი, თუ მას მოქალაქეობრივი პოზიცია გაჩაჩა, მოვალეა, ასე მოიქცეს. ვერ გეტყვით, კონკრე-

ტულად ვინ, რა მიიღო საკუთარ თავზე, სპეციალურად არაფერი გაგვითვლია, მაგრამ თუ ვინმეს გულზე მოხდა, მოხარული ვარ. გურამ საღარაძე არასოდეს ყოფილა პოლიტიკური პრეტენზიის აქტიური მონაწილე, რომელიც ხელისუფლების „კურობა“, ამბობს ვიღო, რომ სწორედ მას ჰქონდა უფლება, ხელოვნების მეშვეობით კეთება სათქმელი და მავანიათვის დაგვიბოდა შეესწენება პრობლემა.

— ვარსკვლავურ ოჯახში დაბადებული და ისეთი პიროვნების გარემოცვაში გაიზარდე, რომელიც ერთად ხიციის ბედნიერებას ბევრი ინატრებდა. თქვენ კი ეს სიკეთე ბუნებაზე უხედა გიბოძათ. გასახსენებელი, ალბათ, ბევრი გაქვთ...

— სოლოლაკში, ჩემს უსაცარელს ბერქინის (ამჟამად ინგოროვას - მ.ა.) ქუჩაზე ვავარდებ წმინდები მამის დამოუკიდებელი კრიზისის, როცა 7 წლის ვიყავი, მაგრამ დღის დიდი დამასხურებით, ყოველივეს არაჩვეულებური ურთიერთობა ჰქონდა მამასთან, ყოველ მათი-კვრას შესანიშნავ დროს ვატარებდით ერთად. ყოველდღიური გაკეთებულები და პრობლემები კი უკვე დღედას და ბებია-ბაბუსა ეხებოდა. დღედას ვარ - მარია ქებაზე, რეულებიამდე მტერბეკური აპაშიტების და ქებასების ცნობად ოჯახში დაიბადა ჩემი დიდი ბაბუა ქუაიონს თავდახანურა წინამძღვლი იყო, პოლიკენისა ჩინი ჰქონდა და მეფის არამაში მსახურობდა. რუსეთის რეულებიის შემდეგ თბილისში ჩამოვინდნ. ბებიას დედა და ოთარ იოსელიანის ბებია დები იყვნენ, ასე რომ ოთარი ჩვენი ახლი ნათესავია. ბებია რუსულად იყო აღზრდილი და 50 წლის მანძილზე გრიბოვსკის თეატრში 200-ზე მეტი როლი განასახიერა სანაძვლე ბუბის მუღეც, არაჩვეულებრივ ინტელიგენტი და ძალიან მოშიბილელი პიროვნება მავრ პიაცესკიცი გრიბოვსკის თეატრის წამყვან მსახიობი იყო. ასე რომ, ჩემი პირველი თეატრი ცხოვრებაში გრიბოვსკის იყო. მეორე - რუსთაველის, სადაც მამამ ცხრა წლის ვიყავი „კონტრაქტზე“ წამოვიყვანა. მასსოვს, იმდენად მოეხიბლეს ამ სატექსტიკით, რომ ჩვენს თეატრში დადგინდა და ცხოვრებაში, მგონი, პირველად და უკანასკნელად მოვიარე როლი ვითამაშე, რადგან რეჟისორი თვითონ ვიყავი.

დღედას — ირინა ქებაზე თავის დროზე ბაღენინა იყო. ლენინგრადში ვავარდის საბალეტო სასწავლებელი დაამთავრა, ვახტანგ ჭაბუკიანის დროს თბილისის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრის სოლისტი გახლდათ. მიუხედავად იმისა, რომ სამი წლის ვიყავი, კარგად მასსოვს, რეპეტიციების დროს რა გასწავლება ვიკვებოდა, მარაზში ვახტანგ ჭაბუკიანის გვერდით. ვერა წიგნაძე მასსოვს სცენაზე ერთი სიტყვით, დღის მხრიდან ოპერაში მქონდა დაუწყებარი შეხვედრები, მამის მხრიდან - რუსთაველის თეატრში. ვაიმერობით ბატონ სერგო ზაქარიაძეს. მართალია, მამის ვერ ვხვდებოდი, რა ბუმბარაში მსახიობი იყო, მაგრამ უაღრესად საინტერესო პიროვნება გახლდათ. მამა და პატრიკ რამაზ ჩნაკვაძე ხომ დღესაც უახლოესი მეგობრები არიან. სწორედ მან შემარტვა მტსახელად „მოშია“.

ჯერ კიდევ ბერქინის ქუჩაზე იყო პატარა ოთახში ცხოვრობდით, როცა დედა ბუბას გაჰყვა ცოლად. მამის ბუბა „აფილიში“ მღეროდა. საცხოვრებელი ადგილიც კი არ ჰქონდათ, რადგან ბუბას

დღეა ქალბატონი მანანა ბაგრატიონი პაწაწინა ოთახში ცხოვრობდა. პოდა, ცეკლანი ერთად ვიყავით: ჩემი მუდამ მტირალა ძმა კოკა, მე ჩემი გაკვეთილებითა და მუსიკით, ბებიანა-ბაბუა, დედას ძმა — ძია მიშა, რომელიც დისტრეტაციაზე მუშაობდა და უადგილობის გამო ძირითადად საშარეულოში იჯდა, დიდი გერმანული ნაგახი „კარლონი“ და დედა და ბუბა, რომელიც სულ გასტროლებზე დადიოდა. ბუბა შესანიშნავი პიროვნებაა, იუმორის ფანტასტიკური გერონა აქვს და უღვევი ქვრივითაა სავეს. უღღესი ამაგი აქვს ჩემზე და ჩემ შვილ გიორგიზე. ბუბას დამსახურებაა, რომ გიორგიმ ასეთი განათლება მიიღო და დღეს გზაზე დგას.

- მსახიობობა გინდობათ?

- შობილება ვაცვილი ნათქვამად მოვეყნეთო, მაგრამ სხვაზე არაფერზე მიფიქრია. ხელოვნების გარდა ბევრი რამ მაინტერესებს, მაგრამ სხვა, პროფესიად ვერ წარმომიდგენია. ამ ბოლო ხანებში ძალიან გამიტაცა პალეონტოლოგიამ, ყოველ წელიწადს დმანისში გათხრებზე ჩავდივარ, მიყვარული ღონეზე ვუშვამო და ბუნებრივი ვარ, რომ ექსპედიციის წევრები თავისიანად მიმიჩნევენ. ვმეგობრობ ანაო მელიქიასა და დავით ლორთქიფანიძესთან, რომლებმაც ამ ჯადოსნულ სამყაროს მათარეს. უნდა ვთხრობო, რომ ბავშვობიდანვე გულისშეუღებულს ოჯახში ვარ გაზრდილი, დედა და ბუბა ქალბატონ რეკრუთისთან მეგობრობენ. კარგად მახსოვს ბატონი ღაღო, რომელსაც ძალიან ვუყვარდი, მოფერებით „შომკას“ მუცხებდა და ყოველი სტუდობისას მასაწყურებდა. ერთხელ კანფეტებით სავეს დიდი ღამაში კოლოფი მანუქა, ხელ ანგელოზი დამიხატა და წააწერა — „ჩემს ძვირფას შომკას“. საშუნებო, ბინიდან ბინაზე გადასვლის დროს დავკარგე

- ქალბატონო მანანა, და მაინც, რატომ დრამის თეატრი და არა ბალეტი?

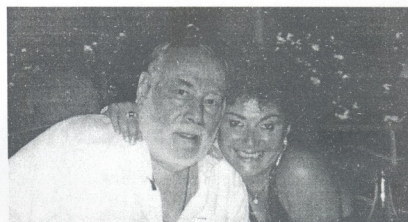
- დედამ არ მირჩია, თუქუა სულ ვცეკვავდი. თუ გასსეთი ფილიმი „სიყვარული, ხანძარი და პომპიერი“, — იქ „კარმინის ცეკვას“ ვასრულებ, ბნმა ოური ზარეკიმი სპეციალურად ჩემთვის დავდა, მის სტუდიაში დავდიდი. მაგრამ იმდენად მიმე შრომაა, ვოვლი, თუ ნინო ანანიაშვილი არ ხარ, წყლებად არ დღის.

- შესანიშნავი გარეგნობის მთუხედავად, ვკრანზე იშვითად ჩანხართ, ერთი ხანობა მეტეჩის თეატრში თამაშობდით, მჭერ — რუსთაველში, ბოლოს ისევ მამისეულმა გერებმა და პოეზიის სიყვარულმა იმძლავრა...

- პოეზია ყოველთვის ძალიან მიყვარდა, თანაც იმ მსახიობის,

● მარინა და გიორგი

● მამა-შვილი

ვისაც მართლა ეხერხება კითხვა, ერთი ბედნიერება აქვს, თეატრში როლებს სიმცირე ყოველთვის შეუძლია პოეზიით ჩაანაცვლოს.

- როლებს სიმცირე ახსენებო...
- თავიდან თეატრში ბევრი როლი არ მქონია, მაგრამ შემდეგ ბნმა

გომა კაპანაძე მათამა „მარიამ სტუარტს“ და „ბერნარდა აღას სახლში“. შესანიშნავი სექტაკლი იყო, მცირე დარბაზში იდგებოდა, მუდამ გვერდს მავრებელი, დღი წარმატებით ვერცხვობდით და საერთაშორისო ფესტივალებზე დადილობით. „მარიამ სტუარტს“ გამიძინა ფესტივალზეც ეკა გაიმარჯვა, მაგრამ სწორედ ჩვენი ხეობის დღის წიგნად მიხვდა და ამ სექტაკლების მონაწილე თითქმის ყველა მსახიობის რეგრადიობით, ნელ-ნელა დატყუარ თეატრი. ვიცილი, რომ ძალიან დიდი უსამართლობა ჩადიდინა პირად ჩემს და ძალიან ბევრი მსახიობის მიმართ. საკუთარი თავუფლებრივად გამოიმადინე, შუქლო, მაგრამ არავისთვის არავინი მითხოვია, არც თან გამომიხადებია, ყველას ვაპატივდები წყნარად დადივები, საკუთარ თავს ვაჯივებ, მაგრამ ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ რამე დამავიწყდა და ჩემი პატარა ბები, რომელიც ამგვარად გადაწვდა თეატრში, ცოცხად არ აღვსი ვინმე.

დღეს თავისუფალ თეატრში ბინა გომა კაპანაძის სექტაკლებში ვიპოვებ, შარში ლიფტებში „მედეა“ გვეკონდა წაღებოდა, რომელსაც დიდი წარმატება ხვდა წილად. ძალიან კარგი ურთიერთობა მაქვს ბინა ავიო ვარსიანაშვილიან, რომელმაც როდღ პერიოდში დახმარების ხელი გამომიწოდა და ვიბოლოდეს თეატრში სამწევრო სპეკიანობაში ჩამება. საერთოდ, გომა, რომ სჯობს, რომ კარგიერაში ნაკლებ მწვერვლებს მიაღწიო და პიროვნებად დარჩე, ვიდრე შუნი სახე დაკარგე. მიხარია, რომ ეს შეეძლო.

- თქვენ და მამუკა არემბე წლების მანძილზე უღაპრეს წვევად ითვლებოდით...

- სამწუხაროდ, 25-წლიანი თანაცხოვრების შემდეგ, უკვე სამი წელია დავშორდი. მამუკა ძალიან ნიჭიერი და განათლებული ადამიანია, როგორც ექსპერტს, დიდი გამოცდილება აქვს დავროვებით კონფლიქტოლოგიის დარგში და დიდი შეცდომაა, როცა ასეთ პირველსონად დღეს გვერდს უღლან. სამწუხაროდ, ჩვენს შორის დამიმხვრდა რაღაც, ყველაფრის მიუხედავად, არამწვერვლებრივი ურთიერთობა გვაქვს ერთმანეთთან, მომხდარზე არსილად უღაპრაკობით...

- რამ შთავარია, გვაყო ვაჟი...

- ვიბივი ჩვენი სიამყავა. 27 წლისაა, ლინდონის შილდის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტი დაამთავრა, ხუთი წელი ბაქო-ჯეიჰანის გავროსადენის დავგეგმარებასა და მწვერვლობაზე მუშაობდა. ამჟამად კანადაში ბიზნეს-ადმინისტრაციის გარის მაგისტრატურას. ძალიან თბილი და უყრადღობიანი ბიჭია.

- ერთ შილდეზე მეტი რატომ არ იყოლიდით?

- უდავლი შეცდომა დავუშვი, ძალიან ეჩნაბი, რომ ქალიშვილი არ მაყავს. ახლა ხომ ვხვდები, რა დიდი იმედი ვარ დედაჩემისთვის.

- როგორ დაახასიათებთ საკუთარ თავს?
 - კირჩხილის ზოდიას ტიპიური წარმომადგენელი ვარ - ერთ ნაივს რომ წინ ვადავებოდა, ორიო უკან ვიხვე. ვიბივი ვარ და ეს იმიტები ვულგარხილობისთან ერთად ცხოვრებში ხშირად მიმიღია ხელს. გულში წყნარს დიდი ხნით ვერ ვიხვე, სამკარგოს გადახდის არანაირი სურვილი არა მაქვს, რადგან ღრმად მწამს, რომ ძლიერი ყველასა და ყველაფერს თავის ადგილს მოიქნის. მომხდარს ხშირად საკუთარ თავს ვადავამუხლებ და ისევ ჩემი ვიხვე მიხვებხს.

- თუ საკუთარ გარეგნობას დიდ დღეს უიბოთ?

- ვცდილობ, მაგრამ ძალიან არა. თავს რომ კარგად მოუარი, დიდი ფულია საჭირო. დიტტებზე იმეტივად ვიბივარ, რადგან ნერვები მეშლება, როცა წინას ვებრები.

- როგორი დიასახლისი ბრამანდებით?

- ძალიან მიყვარს სადილების კეთება, კარგი კულინარი ვარ და არ არსებობს ქვეყნად კერძი, რომელსაც ვერ ვავიკეთებ. სიამოვნებით წავიყვინან ამ თემზე სატელევიზიო გადაცემებს.

- ქ-ნი მარინა, მომავლის გეგმებზე რას გვეტვლიდით?

- ძალიან ვანივიდი იმ ფაქტზე, რომ ტელევიზიაში დღეს პრაქტიკულად არ არსებობს ლიტერატურული გადაცემა. დიდ მაქვს სანტრესი პრეცედენტი, რომელიც უშუალოდ ქართულ ლიტერატურას ეხება, ოილი განსახიერებელია და დღევანდელთა ენაშურება. სიამოვნებით შეუთავაზებდი მას საზოგადოებრივ მაუწყებელს, რომელსაც დიდად ვეშაღებოდა გურამ საღარაძის საღამოს უხარვეზოდ, მაღალ დონეზე ტრანსლაციისთვის, თუნდაც იმ მოსაზრებით, რომ ძალიან ფართო აუდიტორია ჰყავს. მიმარინა, რომ თანამედროვე ახალგაზრდობა გამოფრტვა კლიბისა, უგუხრო სურათებისა და სექსუო ჩარისის კანონიბი პროგრამების გათავაზებლად ვებრებამ. ხომ არ შეიძლება დავაივიწყებო, რომ შოთა, ილია, აკაკი, ვაჟა, გალაკტიონი და ლალი ასათიანი ვყავდა. მიხდა ჩემს პატარა წელიად შევიტანო ამ საქმეში.

- ჩვენი ურუნდას მკითხველ ქართველ მანდილოსნებს რას ვებუდიდით?

- ძალიან მიმევა ქართველი ქალის ჰაბანი, რომელიც მამაკაცზე აქტუური, ამბიან ადომინდა და ბევრი ამ სტერიონა საკუთარ თავზე ვუსრუბდ მაი. ყველაფრის მიუხედავად, საკუთარი ინდივიდულობა, ქალურობა არ დაკარგონ, თავს მოუარინა და აუცილებლად გაიანიან საკუთარი საქმი, ინტერესი. რაც შთავარია, არასილეს დაკარგონ რწმენა, რომ ყველაფერი კარგად იქნება.

მანანა იმნასაშვილი

მეზანე ჩაი — ყუბონი სსზე-ი

ცნობილია, რომ მწვანე ჩაი უაღრესად სასარგებლოა გრან-მრთიელობისათვის და ვიტამინის შეცვლებით ფლორის სამკაროში მას ბადალი არ მაყავს, ხოლო C ვიტამინი მასში თიხებრ მეტია, ვიდრე ლიმონისა და ფორთხალში.

P ვიტამინი შესანიშნავად აქვიობს კაილარების კვლების გამჭარბობას, ამცირებს სისხლძარღვების სისქევს, რომელიც ვანსაკურთხობს ხანდაზმულებისთვისაა საშიში.

სასიკეთია C და P ვიტამინების შეთავსება, რადგან P ვიტამინი აძლიერებს C ვიტამინის აქტივობას. ვითავლისწინებ, რომ შვიი ჩაისგან განსხვავებით, მწვანე ჩაი ქრონიასა და ფერმენტაციას არ ექვემდებარება, რის გამოც შენახვისა და მომზადების დროს ნაკლებ საკვებ ნივთიერების კარგავს.

ჩიოენი მწვანე ჩაის ძალიან ეფექტურად იყენებენ დასიხების საწინააღმდეგოდ, იქ ჩაის ექსტრაქტის ბაზაზე შექმნილია უნიკალური

წამალი, რომელიც სისხლში თირიო სხეულების რაიციფობას ხრდის. ჩაის სწორად დავიყენა არც იმეტილა, ამასათვის მხოლოდ რამდენიმე წესი უნდა დავიკეთა:

- ვიდრე ჩაიდან ჩაის ჩაიყრი, ჭურჭელს მდღურად გამოაქლე, რათა მასში ვარკვეული სინორტე და ტემპერატურა წარმოიქმნას.

- კარგ ჩაის სიხვე უყვარს, ამიტომ ხმელა ჩაიმ ჭურჭლის შესაძელი უნდა დავაკეთოს.

- ნაყენი 15 წუთის ვანვალეობაში უნდა ვამოიყვანო, არ დააფართო ჩაის ტილი, რადგან ჩაიორთქლება და უგუფური ვახლება. ნაყენს შეიძლება ჩაიდან რამდენჯერმე დაასხოს მდღურად ეს უცქეთესა, ვიდრე ჩაი ფინჯანში ვააზავო. რბიანი ჩაის მოყვარულთა ფინჯანში ვერ რბეს ასახმენ. მერე ეს გაუზავებელ ნაყენს უშატებენ.

მწვანე ჩაი შესანიშნავი მატინიზირებელია. ჩინელები მას საწურო-ან და თავსახურიან დიდ რაიციფებენ. ერთ უშველ ჩაის (მეტე არა, თორემ ძალიან მძაფრი გემო ექნება) მდღურად ასახმენ და აყენებენ. სასმელს პატარა ვულტები 2 საათის ან სულაც მიელი დღის ვანვალეობაში მიიორთქვენ.

ბიორბი აბილახვარის ოჯახის ტრაგედია

● ბიორბი აბილახვარი (მარჯვნივ) და ილია გარსევანიშვილი

ბორის შარხის უკანასკნელი დიდი ფეოდალი გიორგი ამილახვარი ხალხში უწინებელ თავადად იწოდებოდა, მაგრამ ყმა-გლეხები წინაპრების სისხსტყვის გამო დღეინდუნე მათ.

1905 წლის რევოლუციის წინ გიორგი ოჯახის წევრებთან ერთად ჩრდილოეთ კავკასიაში მალულად გაჰყვა მწყემსებს და თერგის ოლქის სოფელ ბაზორკინში დასახლდა. სწორედ აქ 1906 წელს მას და მის მეუღლეს ნინო ერისთავს შეეძინათ ვაჟი, რომელსაც დაბადების ადგილის მიხედვით ბაზორკინი შეარქვეს.

ნინო ოლიერ ვანიცდიდა სამშობლოს დამოუბრებს, რის გამოც ოჯახი იძულებული გახდა სოფელ ოთარშენში დაბრუნებულიყო, სადაც ბაზორკინი მონათლეს და სახელად დიმიტრი დაარქვეს. ნაილია პაპაჩეი — ილია გარსევანიშვილი გახლდათ. ამილახვრების ექვსეუდ შვილი: კონსტანტინე, ელენე, ოთარი, დიმიტრი, დოლო და დავითი სიღამაზით იყო გამორჩეული.

პაპაჩეის გადმოცემით, გიორგი ამილახვარს ქეიფი და დროსტარება უყვარდა, თარზე ურავდა და მღეროდა. ვაჟთუბლებმა დროსტარებამ მალე გააღარდა, მამულიც სათავადზნაურ რე ბანკში დააბრუნა, 1921 წელს კი მშენებლების მთავრობასთან ერთად საქართველოს დატოვება გადაწყვიტა, და რადგან მეუღლემ გაყოლაზე უარი განუცხადა, საფრანგეთისკენ სამი შვილის (კონსტანტინე, ელენე, დიმიტრი) თანხლებით გაემგზავრა. მარსელისკენ მიმავალი გემი გაურკვეველი დროით სტამბოლში გაჩერდა და ამილახვრები დიდ გაჭირვებაში ჩაეციდნენ. ახალგაზრდები ლუკმბურის საშოვნელად მძიმე ტვირის უზიდებოდნენ, გიორგი კი რესტორნებში თარზე ურავდა.

მეუღლის საზღვარგარეთ გამგზავრების შემდეგ ნინო შვილებთან ერთად (ოთარი, დოლო, დავითი) საცხოვრებლად გორში გადავიდა, მამულები კი თავის ერთგულ მოურავს, იმერეთიდან გადაშოსახლებულ სვიმონ ნურეთელს ჩააბარა. იმ ხანებში ნინო შვილებთან ერთად ბნორად სტუმრობდა ჩვენს ოჯახს, დავითი კი ჩემს და-ძმასთან მეგობრობდა.

გარკვეული ხნის შემდეგ გიორგიმ და მისმა შვილებმა მარსელში ჩააღწიეს, იქიდან კი პარიზში ჩაივინენ. ფრანგული ენის კარგად ცოდნის მიუხედავად, სამუშაო მონა გაუჭირდათ, ხშირად შიმშილობდნენ. მალე კონსტანტინე შიმშილობასგან დაეავადდა და გარდაიცვალა, ელენემ, რომელსაც იგივე ხვედრი ელოდა, საქუთარი თმით ჩაიბოხრაო თავი. მხოლოდ დიმიტრის გაუღიმა ბედ-

მა, სენ-სირის სამხედრო სასწავლებელში წარმატებით ჩააბარა გაცივდები, მისი დამთავრების შემდეგ კი უფროსი ლეიტენანტის წოდება მიიღო.

1924 წელს საქართველოში, გორში დედასთან დარჩენილი ოთარი ბოლშევიკებმა სხვა თავადაზნაურებთან ერთად კვერნაკზე დახვრიტეს, მაგრამ მისი ჭრილობა სასიკვდილო არ აღმოჩნდა. ღამით მოლად გასისხლიანებული საერთო სამაროდან ამოყოფხდა და სიმინდის ყანაში დაიმალა, დღითი კი გზაზე მიმავალ უცნობად გახმარება სთხოვა. გულქვაგზავრამ ხელისუფლების წარმომადგენლებთან დააბეზლა იგი. ოთარი დაიჭირეს და ხეიმოქრედ დახვერიტეს.

შვილის დაღუპვის შემდეგ ნინომ მთელი სარჩო-საბადებელი გაყიდა და ცოცხლად დარჩენილ ქალ-ვაჟთან ერთად საფრანგეთში გაემგზავრა. მან ჯერ არ იცოდა, კიდევ რა უბედურება ტრაგედია და მის თავს. პარიზში ჩასვლის შემდეგ ნინოს და გიორგის დიდხანს აღარ უცოცხლათ.

1942 წლის 10 ოქტომბერს ელ-ალამეინის ბრძოლაში დაიღუპა დიმიტრი ამილახვარიც, რაც დიდად განიცადეს მისმა და-ძმამ და მეუღლემ, ქართველმა ემიგრანტმა ირინე დადიანმა.

1960 წელს მასწავლებელითა დღეგეგვიასთან ერთად პარიზში ვიყოფებოდი. ქართველმა ემიგრანტებმა დიდად გაიხარეს ჩვენი ხილვით და სერგო ტრასპაშვილის ოჯახში სუფრაზე გაგვიშალეს. სწორედ აქ შეხვდები რუსულიადა მოულოდნელად ექვე ქალარსტრუულ დავით ამილახვარს, რომელმაც, ჩემდა გასაოცრად, მიცნო. სამშობლოს დატოვებისას ის თითხმებუდ წლისიყო, მე — ეცვიის. დავითის ძალიან გაუხარდა ჩემი ნახვა, რადგან მე პირველი დასცნობი ვიყავი საქართველოდან ჩასული, რომელიც 1925 წლის შემდეგ მას პარიზში შეხვდა.

საფრანგეთის დედაქალაქი სტუმრობა პარიზის გერმანული ფაშისტებისგან გათავისუფლების დღეს დაიწყო, რომელსაც ფრანგები 25 აგვისტოს დღესასწაულში ხილდნენ. ამ დღეს ლიოსის მინდერებზე ტრანსპორტის მოძრაობა წყდება, სახალხო სერობმა იმართება, ტროშეალურ თაღთან სამფეოროვან ერერულ დროშას შლიან, რომლის თითონ ნაწილზე ფერადი განაზიტივებთა და კონფრაგმენტებით საფრანგეთის მთელი სტორიისა აჩვენებენ. სწორედ აქ ვხილვ ცხენზე ამხედრებული მედიფორ და ღამაში დიმიტრი ამილახვარი. ფრანგმა დეტორმა საფრანგულ ოლინშია საფრანგეთის ერერულ ივივის ქართული წარმომადგობა, რომელიც ყველზე ახლავარდა ოფიცერი იყო საფრანგეთის არმიში.

ერთ-ერთ ფრანგულ გამოცემაში ლტენდასავით იყო მოთხრობილი დიმიტრი ამილახვართან და კავშირებითი ერთი ეპიზოდი: თურმე, დარსა თუ ავდრონი იგი შუდად მაკი წყობისსამაში (ნაბდით) დადიოდ, რომელიც თილისსასავით იცავდა ტყვეების წემიში. იმ დღეს კი, როცა მამადი გაურკვეველ ვითარებაში დაიკარგა, დიმიტრი ლიბის უღამნიში დაიღუპა.

ამ ტრაგედიას სხვა უბედურებებიც დაერთო თან — დიმიტრის სულის მოსახსენებლად პოლიცე გამართულ წვეულებზე მიმავალი დიმიტრის ცოლ-შვილი და ცოლის და ავტოკატასტროფაში მოყვნენ. დემა ადგილზევე დაიღუპნენ, შვილები კი გავშლდებმა გადაარჩინეს. ამის შემხვედრად დოლომ სენაში დაიხრჩო თავი და სამივე ქალი ერთად დაკრძალეს.

საფრანგეთიდან ჩვენი დაბრუნების სამი თვის შემდეგ თბილისელი ტრასპაშვილებისგან სერგო ტრასპაშვილი და დავითი ამილახვის გარდაცვალების შესახებ შევიტყვე.

ასე დასრულდა გიორგი ამილახვარის ოჯახის ტრაგიკული ისტორია.

თეატრი ზედნიერებაა

ამას წინათ ქალბატონ ელენე ჭავჭავაძესთან გახლდით სტუმრად. ჩვენი საუბარი მრავალფეროვანი იყო. ბუნებრივია, თეატრზეც ვისაუბრეთ. „თეატრი — ეს ზედნიერებაა, ჩემო კარგო“, მითხრა ღიმილით და ისეთმა სხივმა გადაურბინა სახეზე, მივხვედი, მის გონებაში კიდევ ერთხელ ჩაიარა თეატრალურმა ცხოვრებამ. ვუსმენდი და მაგონდებოდა მისი გაკვეთილები მსახურულ კითხვაში. სწორედ მისმა შედაგოვიერმა ადლომ შემეპყნენინა საესტრადო-საკონცერტო ნომერი იმიტაციის ფანტრი. ის პერიოდი ჩემთვის ტკბილად მოსაგონარია.

- ქ-ნო ლიკა, გაიხსენეთ თქვენი ოჯახი, მშობლები.
- ჩემი მშობლები - დედა - თამარ ჭავჭავაძე, მამა - პირი კობახიძე, სახელგანთქული მსახიობები იყვნენ. შუაძღვა ითქას, მთლიან ბავშვობა თეატრის კლასიში გაატარე. დედამ ჩემს თითქმის ყველა როლი ზეიარად ვიციო. ვამაყობ ჩემი წარმოსავლობით. არაყველებრივი წრე გვეყვება. ბავშვები - ორაკლი ჭავჭავაძე დიდა ჭავჭავაძის ბიძაშვილი იყო. ბებია - ელენე მაყაშვილი კვიციანი, გულიხსიერი, ოქობრის გრძნობით დაჯილდოებული ადამიანი იყო. იგი ყველთვის დიდი ხალისით მასწავლობდა დედას კოლეგებს, რომლებიც ჩემი ოჯახის ხშირი სტუმრები იყვნენ. მარტო მათი ჩამთვლა რად ღირს... ვერკო ანჯაფარიძე, შერი დავითაშვილი, სესილია თაყაიშვილი, ცეცილია წუწუნავა, ბაბო გამრეკელი, შალვა დამაშაძე, გასო გიბიაშვილი, ალექსანდრე იმაძე, ვიორგი შაველიძე, აკაკი კანტალიანი, სანდრო ფორელიანი, ჩემი სახელგანთქილი იმხნელები... ვისმნდები თან საუბრებს თეატრზე, ლიტერატურაზე, ხელოვნების სხვადასხვა საკითხებზე, რომელსაც ავივრებინებდა დები იმხნელების ქალაქური პანტი. მართლაც ძალიან ბევრი რამ ვისწავლე მათგან.
ჩემი ოჯახი ცხოვრობდა კორნეილის მოედანზე მასხვს, ერთხელ ეზოს ბავშვებმა დავდეთ საქეტაკლი „მშინარე შეთუნახავი“. პატარა მსახიობებს შორის ძმები კახი და ივერი კაკსაძეებიც იყვნენ. მაყრნაძეებიც ჩვენი მეზობლები იყვნენ: აკაკი ხორავა, აკაკი ცხაკაძე, ემანუელ აფხიზია, რეკისორი ალექსანდრე წუწუნავა, პოეტი ალოი მირახელა, არქიტექტორები ნადეჟდა და შაქირი ქურდიანიძე. ექიმს ლევან ანჯაფარიძე (ვერიკოს მძა); მასხვს, საქეტაკლის შუბდგ როგორი ოვაცია მიუვსევდა და ბანკეტაც გაკვირდით.

ვსწავლდები დიდა ჭავჭავაძის სახელობის 23-ე საშუალო სკოლაში. ძალიან მიყვარდა ჭეშანიტარული საუნები. ქართულ ენას და ლიტერატურას ვკატერინე ბერძენი მასწავლიდა. მეტყვია ხოლმე: „აბა, გასტროლომოსა. რა გეკატს გაკვირდებ“ ეს სახელი იმითომ მერეკებოდა, რომ სკოლის პერიოდში დედას ხშირად დავეკვირებოდა გასტროლომზე. კარგად მახსენდება რუსული ენის მასწავლებელი თომას ფრანკი. ფრანკული ენა კერძო მასწავლებლებმა ქალბატონმა ელენემ შემასწავლა.

- გაიხსენეთ სტუდენტობის წლები.
- სკოლის დამთავრების შემდეგ ჩავირიცხე თეატრალურ ინსტიტუტში. ჩემი პლავატიანი იყვნენ აკაკი ხორავა, ვახტანგ ბერიძე, მაღიკო მრეკელიშვილი, ვალენტინა გასასხურდია, აკატაშვილი გენია, დიმიტრი ჯანელიძე, ნათელა ურუშაძე, ნაია შალუტაშვილი, ელენე თოფურბიძე... ჩემი თანაკურსელები იყვნენ ზინა კვერცხნიანიძე, გივი ბერაკაშვილი, ლეილა კახანაძე, თენგიზ არჩაძე, ნოდარ მარგველაშვილი, ბორის წყურუა,

ჯგულ დანიძე... თავად წარმოდგინეთ რა გარემოცვაში ვიყავი.

- როგორ წარმოიბარა თქვენი შემდგომი ცხოვრება?
- ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ მუშაობა დავიწყე რუსთაველის თეატრში. აკ. ხორავას ადამიანი ლაგუნენვის „არღვევა“ კითხა-მამე ტატანას როლი, რომელსაც თვისი დროზე დედა თამაშობდა, სანდრო ანტუცილიანი. ამ სპექტაკლში ჩემი პარტიოები იყვნენ ბუხტუტე ზაქარაიძე, ნოდარ ჩხეიძე, ჟუჟუბა დუღლაძე... მამას აკაკი ხორავა თამაშობდა, დედას - თამარ ჭავჭავაძე. მართლაც კაროული თეატრის კოორდინატორი გვერდით მიხდებოდა თამაში!

კითხა-მამე ტატანას როლი, რომელსაც თვისი დროზე დედა თამაშობდა, სანდრო ანტუცილიანი. ამ სპექტაკლში ჩემი პარტიოები იყვნენ ბუხტუტე ზაქარაიძე, ნოდარ ჩხეიძე, ჟუჟუბა დუღლაძე... მამას აკაკი ხორავა თამაშობდა, დედას - თამარ ჭავჭავაძე. მართლაც კაროული თეატრის კოორდინატორი გვერდით მიხდებოდა თამაში!

კითხა-მამე ტატანას როლი, რომელსაც თვისი დროზე დედა თამაშობდა, სანდრო ანტუცილიანი. ამ სპექტაკლში ჩემი პარტიოები იყვნენ ბუხტუტე ზაქარაიძე, ნოდარ ჩხეიძე, ჟუჟუბა დუღლაძე... მამას აკაკი ხორავა თამაშობდა, დედას - თამარ ჭავჭავაძე. მართლაც კაროული თეატრის კოორდინატორი გვერდით მიხდებოდა თამაში!

კითხა-მამე ტატანას როლი, რომელსაც თვისი დროზე დედა თამაშობდა, სანდრო ანტუცილიანი. ამ სპექტაკლში ჩემი პარტიოები იყვნენ ბუხტუტე ზაქარაიძე, ნოდარ ჩხეიძე, ჟუჟუბა დუღლაძე... მამას აკაკი ხორავა თამაშობდა, დედას - თამარ ჭავჭავაძე. მართლაც კაროული თეატრის კოორდინატორი გვერდით მიხდებოდა თამაში!

● სცენაზე და სცენის მიღმა „მინიამ სომხარაძე“

● „რიჩარდ III“. ელისაბედი - ლიპა ჭავჭავაძე, ედუარდ IV - ანტონ მახარაძე

შანი ოპრა“ ლუხის როლს ვითამაშობი. ჩემი პარტიორი რამას ჩნებავდი იყო, რომელიც მეკადანას თამაშობდა. ცხვეტის თური ზარეცი დაძალა. უცებ კარი გაიღო და დიდი ჩარლსტონის ცხვეტი შემოვიდა. იგი კარგად ცნკვეავდა, უნდა გენახათ რა ამბავი ატყდა. მიხვდა თუმანიშვილის მიერ დადგმულ სპექტაკლებში ვითამაშე: „როცა ასეთი სიყვარულია“ - მაიკა, „ფილოსოფიის დოქტორი“ - სლაკა, „ფედრა“ - ენია, „მეფე დანი“ - რეკანა. მუყუ დანი სერეო ზაქარიადი იყო. ჩემდა სხედნიერად მომეცა საშუალება რობერტ სტურუას თეატრის მიწაწილე გვეყოლიდაყო.

— ქ-ნე ლიპა, სალომე ყანწილის შემდეგ თქვენთვის როული იყო ელისაბედის თამაში?

— „რიჩარდ მესამე“ ტრიუმფალური სპექტაკლი იყო. სალომე ყანწილი, მეფე ჩახავა, მარინა თბილელი... ეს იყო ბრწყინვალე ანამასტორი თეატრი. სალომე ყანწილის ავადმყოფობის გამო რობერტმა როლის თამაში შე დამაკისრა. დიდი პასუხისმგებლობის წინაშე დადგეტი. ეს იყო უროული საზე რეპეტაციები ძალიან საინტერესოდ მიმდინარეობდა. ერთი სიტყვით, ვეფილე, თუ რას მოითხოვდა ჩვენან რეჟისორი. სპექტაკლში შესვლა როული იყო, მათ უბეტეს, სალომეს შუბდე. ვეფილეობი. ჩემუელი შტრინა ჯ არ შუბტანა, არამედ სპექტაკლის ორგანულად შერწყმული. მიყვებოდი სპექტაკლის რიტმს. პირველად რომ ვითამაშე, ძალიან ვეფილედი, დილით სალომე მოვიახსულე საყავდმყოფობი. ძალიან გაუხარდა ჩემი ნახვა, თუმცა არ გაუხარებოდა, რომ სპექტაკლში მას მავიერად ვითამაშობდი, გული არ ვატყებე.

„კაკასიური“ და „რიჩარდი“ მოვიარეო მთელი მსოფილი. არ დამავიწყდება შეხვედრები ენერანტ ქართველებთან, რომლებიც დიდი სიყვარულით გვხვდებოდნენ. ეს იყო საყრდენი, ედინობის ფესტივალზე, ლინდონზე დიდი წარმატება ჰქონდა ჩვენს თეატრს. მასხოს, ბატონ რობერტს სახვედრარეო შე და ზინა კვინციხილაყე სამოარბობი შეხვედრებზე დაყვადით, სადაც ვკითხულობდი ქართველი პოეტების ლექსებს. უცხოური შობაგებულებები იმდენად მრავალეეროვანია, რომ რომელიმეს გამოყოფა შეუძირს.

ძალიან მიყვარს ახალგაზრდობა. ამიტომ სიამოვნებით ვითამაშე ლევან წულასის სპექტაკლში „მარეო და ვადოქარი“, გონა კახანაძის სპექტაკლში „ბერნარდი აბასის სახლი“ - ხოსეფა და „მარიამ სტეფარტი“ - ელისაბედი. ამ პერიოდში წადისხული ვყოფი თეატრშიდან.

— ქონცერტებზე გამოდიოდით?

— ძალიან მიყვარს მსატერული კითხვა და ხშირად გამოვიდიოდი ქართველი პოეტების საოუბლოეო სადამოუბუნე. დედას ძალიან ხშირად დაეყვადეო კონცერტებზე მთელი საქართველო შემოვიარეო. ნატო ვნანაძის ოუბლებზე, რომელიც ოპერის თეატრში გამართა, დედა წაყითხა ვოვდა ლენინისა. ვინაძანით ტურეა ქალი“.

შეიქმნა საკონცერტო ვაგუნი და მარიადენენ კონცერტებს საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში. ერთხელ დედა ავად გახდა. მის

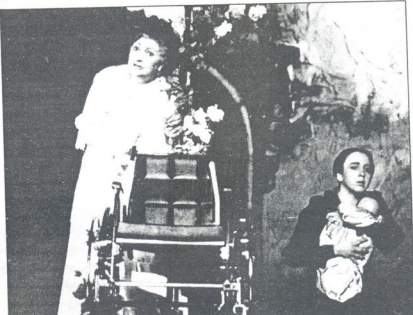
მავიერად შე წაყითხე გოგლა ლენინის ლექსი. ჩვენთან ერთად იყო გიორგი შერეგლია, რომელიც ნატო ვნანაძის ახლდა თან. ამ კონცერტების ორგანიზატორი იყო ნინო აბაშიძე. დიდი აბაშიძის დედა ვკითხულობდი ი. გრმინაშვილის, გ. ლენინისა, კ. კლავის ლექსებს. მიხვდა თუმანიშვილმა დაედა პოუბის სადამო სპექტაკლის ფორმით. თავისი ხელით დაამუშავა ლექსი, რომელიც უნდა წამეკითხა. ამ ხელნაწერს საოუბლოე ვინახავ.

როცა შე ვითამაშობდი, დედა ყველთვის ძალიან ლეფავდა. არ დამავიწყდება რუსთაველის თეატრში დილის ოუბლოეზე უნდა მეცეკვა ლაურენსისა ცეცხლოვანი ცეკვა. ახალგაზრდა მსახიობ ნუგზარ ანდლუაძესთან ერთად ფრიდნოსო და ლაურენსისა დილოგი უნდა წარმეპროა. მონოლოგის წარმოდგენაზე უარი ვუთქვი. დილოგი დამთავრდა ცეცხლოვანი ცეკვით. სადამოზე მოწვეულები იყვნენ შერეგლები, პოეტები, მსახიობები... მასხოს, მოწვეულია არ ნანწვეტის თამაშის გამო. ჩემს გამოხსვლას იგი კულისებიდან ადვენებდა თვალს.

სახვედრარეო კოუნის დროს მავიერადი 45 წუთის განმავლობაში აპლოდისმენტებით გვხვდებოდა. განსაკუთრებულად წარმატება ხვდა წილად „კაკასიურ ცარცის წრეს“ და „რიჩარდ მესამეს“. მიწინდობდა სამაყის გრმინას, რომ ქართველი ვარ და რომ ქართულმა თეატრმა მსოფილის უდიდესი სცენები დაიკარო.

მინდა გავიხსენო მარინა თბილელი, რომელიც ძალიან მიყვარდა, იუბირით საყვ იყო, ხალისიანი. სიცოცხლე შემოაქონდა თეატრში, შარი-შური დილოგი თბილისის ქუჩებში. გარკუნულად შექენიერი ქალბატონი იყო, უნივერსეს, ასევე დიდი პატვის ვეფილე სალომე ყანწილს, მეფე ჩახავას, თამარ თარნიშვილს... რუსთაველის თეატრში რომ მივედი, მანინ სრულად ახალგაზრდები იყვნენ ლამზირა ჩხეიძე, შუქუნა ლუგლავი, თამარ თეირაძე, ნელი შვალბლიძე, ლეილა დამაძიძე. გულნაზა ბაქრაძე...

ჩემი ძიოს, ბადრი კობახიძის მეგობრები იყვნენ გიორგი გეგეჭკორი, ერისი მანკვალიძე, რამას ჩინკაძე, გუჟამ საღარაძე, კოტე მახარაძე... მამა ენაკემატე კაცი იყო. თითქმის ყველა მსახიობს დაწერა ლექსი. ესტრადაზე საკუთარი ლექსებით გამოდიოდა. კომპოზი-

● „ბერნარდ აბასის სახლი“

ტორ რევაზ ლიდის ცნობილი სიმღერა „გოგო, გოგო, შე შესნ მეტი ვერ არავინ მიყვარება“, მამას ტექსტზეა დაწერილი.

მასხოს, ენოხილი „იყო და კიტეს“ ვაღდელებზე დედას მეც დაეყვადე. არ მავიწყდება ეასო ვითამაშეილის და ჟინა შვეკულის სცენების ვაღდედა. ეს იყო ხუზარბა, სიცილის, კომედის ზემი. დედა ამ ფიოდში ხანუშას თამაშობდა.

ახლა, როცა თეატრიდან წამოვედი, ხშირად ვფიქრებ მათ და ვეფილა ძალიან მიყვარს. დღეს უთავტრობას უმთავრებელი მატყობენ.

ესაუბრა დავით სეროშინიძელი.

ელგარეა ფერადი

როვორც ცნობილია, ცისფერყანწული მეგობრების შესანიშნავი პორტრეტები დაგვიტოვა „ცისფერი ორდენის“ მძიმის წევრებმა: ტაციან ტაბიძემ, სადრო ცირციქიძემ, შალვა აფხაიძემ. მათ მხარს უმჭერებს პაოლო იაშვილის გამოჩენილი ხელწერით „მუსრულბული“ პორტრეტები, რომლისთვისაც მისთვის ჩვეული ორიგინალიზმი და ნიჭიერები მოუმარჯვებია ახანრიზში, პარულს და მისი ამ საუკეთესო ნახელავისათვის ასე დარეკვევია: „ყანწული 1942 წელს“ მათი იშვიათი დამახასიათებლობით წარმოჩნდება თითოეული მათგანი.

(პორტრეტი მერვე) ვალერიან გაფრინდაშვილი: „ვალერიან გაფრინდაშვილმა წარსულ წელს მცხეთის სასაფლაოზე ააშენა წყნელი კარავი, როვორც მოვლენება ძველი პატრიოტული რომანტიზმის... მან სიკეთე ურთავს: ამ კარავში მიტოვებ, რომ ვერდები თანამედროვეს და შეგნებულ სივრცეს. როდესაც ვაიყინდა, ჩვენ გავივით, რომ კარავში დადგმულ ტახტის ქვეშ უკვე გათხრილი იყო საფლავი პოეტის გასვენებისათვის.

ჩვენ აუკრძალვე პოეტს სიცილიისათვის მომზადება. მით უმეტეს, როდესაც დაინახეთ, რომ საფლავის იატაკი და კედლები მოფენილიყვნენ გაფრინდაშვილის წიგნებით და დღეებსით. ჩვენ გვიხაროდა, რომ გაფრინდაშვილს სურდა საკუთარ პოეზიასთან მოსვენება. ჩვენ გამოვეთხოვეთ და ხელზე ვაკოცეთ, როვორც უსპეტაკებს.

გაფრინდაშვილის კარავი მომავალი პოეტებისთვის იქნება როვორც სიონი ქართულ ქრისტიანებისათვის“.

პორტრეტი შეცამეტე (გეორგი ლეონიძე): „პოეტმა გეორგი ლეონიძემ კახეთის თავადების დახმარებით მიიწინადა საქართველოში გადასახლების მოხდენა და თავისი თავი სრულიად საქართველოს მეფედ გამოაცხადა. ის თითო ცხუნვე თითქმის მიუახლოვდა ამოცანას. მას წინ უძღვოდა ორი დროშა: ლაშარის გიორგის და ვაჟა-ფშაველასი. ყანწულების მასხვებს მოაწყვდნენ თბილისის ქარხნის მუშები და მოახოხდნენ: პოეტობა, გადაარჩინეთ საქართველო უბედურებას. დაარწმუნეთ თქვენი ძმა, რომ მისი პოეტის სახე სრულებით არ უნდა ეტყდეს უფრო მეტ ახალბუქს.

ლეონიძესთან ჩვენ წავედით საოამობრიოდ. იგი დათანხმდა და როდესაც ჩვენ მასთან ერთად ეტლებით შემოვედით თბილისში, ხალხი იძახოდა: ვაჟმარჯოს პოეზიას და სიმეფლით დამწვარ პოეტს.

ლეონიძე ახლავ ოცნებებს წარსულზე, მაგრამ ჩვენ მას შეუქცევთ და დავავიწყებებით თეიმურაზის გვირგვინს“.

მაგონდება, 1977 წლის იანვარში როვორი გატაცებით და სიყვარულით ანთებული თვალებით მაამობდა ქართული სცენის კორიფე აკაკი ვასაძე პაოლო იაშვილზე, რა დიდი შობაგვდებდა მოუხდენია მის პირველ დანახვას ქართული სცენის დიდოსტატზე:

„ქუთაისში, „ქალაქის თეატრის“ (ასე უწოდებდნენ იმხანად ქუთაისის დრამატულ თეატრს – ა.ვ.) წინ მორაქიშვილებს ჰქონდათ საკუთარი მაღახა. ამ მაღახაში შეგეძლოთ შევიძინათ ტლიო, ჩარხო, ფერადი ყუთი, მიღბერტი და სხვა სახატავი მასალები. მე მაშინ 15 წლისა, მხატვრობით ვუყავი გატაცებული, ვხატავდი კიდეც და ერთხელ, აი ამ მაღახის გვერდით ჩემი ყურადღება მიექცია ორიგინალურად გაფრინდაშვილმა აფიშამ, აფიშაზე გამოცხადებული იყო „ცისფერყანწული“ საღამო.

როდესაც პირადად გავეცანი აფიშის ავტორს, მომიხილა მისმა ახოვანებამ, ვთვალავრმა აგებულებამ. თავზე ფაროფარდებლობანი ბელგიური ქუდი ეხურა, ლურჯი კოსტუმში ეცვა და ბროწეულისფერი პალსტუმი ეკეთა.

უცვტ გამოარჩედილი ამხანაგებში“. სხვათა შორის, ამ უპირატესობას პოეტი თავადაც მშვენიერად გრწნობდა, რასაც მისი არაერთი სტრიქონი გვემოკლავებს... ერთხელ მამისთვისაც უთქვამს თურმე: „შენს ხუთ ვაჟშივლიში მე იმით გამოარჩევი, მსხვეპლად შესწარავ მოზგვის კვავარო“.

საუბარში მსახიობმა სიაშვილებით ვაიხსენა პაოლო იაშვილის მიერ რუსთაველის თეატრისთვის თარგმნილი პიესები, – როსტანის „თეატრი ვაშაში“ და უაილის „სალომეა“, რომლებიც ამდენად ჩარსებული თბილისის დრამატული სტუდიის ხელმძღვანლის გიორგი ვაბაღარის და საწდრო ახმეტელის თხზენით უთარგმნია: „თეატრი ვაშაში“ გმინაწილებოდი ვერიკო ანგაფორიძე, არასაქიქოძე და მე. ვერცეტლი, საქეტკალი როვორი გამოვიდა, პიესა კი შეესანიშნავი ერთი იყო თარგმნილი“. ამ სიტყვების შემდარობიტების ხომ ჩვენს წინ მდებარე ოკეარ უაილის „სალომეას“ ბრწყინვალე თარგმანიც გველასტურებს.

მასსუს, ოთახში რამდენიმე წუთის სინოშე ჩამოვდგასიეთი შობაგვდლოება დამბადა, ხელოვანი თითქოს რადაცას აკვიროვოდა, თუ თვალებით ეტებოდა, ხან წამიერად მის მოპირდაპირე კედელზე დროდადრო თვალს მოავლვებდა მოზრდოლ ჩარჩოში ჩასმულ ქართული კინოს შედეგვს – მის მიერ ეკრანზე განხორციელებულ შაბაბასის სურათს: მერე მესისიერად თავი ასწია და სახეზე ოდნავ დომლით მაგივას გადახდა: აი, აქ ახლა თქვენ რომ ზიხართ, ნატო ვინაშამ ივდა ხოლმე, აი, იქ, თავის სურათისკენ მიმიბოძა, – პაოლო იაშვილი, მის ვერედიო ტიციანი, იქ კი – გვგვლა, ცოტა მოზრდობით, აქეთ სერიოკლდაშვილი, იქ, მაგიდის თოვანა, ახლოს, – ვალერიან გაფრინდაშვილი. დროდადრო პაოლოდან მზგრას ნატო ვინაშამეც გადავიტანდი ხოლმე, ვერცე ვინსხვევებო, ისეთი ლამაზები იყვნენ ორივენი“. როვორ მეცნობა ახლა ეს სიტყვები ფუნდამენტ გეორგი ბუჩიზიანის მოვინებასთან: „გასაროდა სხვენზე“.

● პაოლო იაშვილის მეუღლე თამარ ოძორციაშვილი-იაშვილი

● პაოლო იაშვილი, თამარ ოძორციაშვილი-იაშვილი და გიორგი ოძორციაშვილი

როგორც მოგონების ავტორი აღნიშნავს, 1934 წელს მოსკოვში გამართულ საბჭოთა მწერლების I კრილიზაზე, იქ მრავალაასიანი დებატში წარმოთქმული პაოლის სიტყვა მაღიანი მისწინებია ბლავსი. ქართული დილექციიდან განსაკუთრებით გამოირჩევა პაოლი იაშვილი და ნატო ვანსაძე:

— პაულე მშენებელი მწერალია, ხოლო ნატო — დიდებული მსახიობი, ეს ორი კამეჩა ვარსკვლავია ქართული კულტურის ცის კიდზე...

ამკარად ჩანდა, დიდ მსახიობს ის რამდამდე და ცხოვლად, დამახასიათებლად ჩაჩრქნოდა გულში პაოლი იაშვილის ადამიანური ხიბლით სავსე სახება, რომ საუბარი ლირიკოსის ირველიე პაოლზე საკმაო ხანს გაგრძელდა, მუხეხდავად იმისა, რომ ხელოვანის საუბრის თემა კრიზიდ გიორგი დეიანიძეს შეეხებოდა. ერთი კი შეუძლებელია არ აღეწინა ამ მონათხრობებიანი: „საღამოს მძიითადად ახალ-გაზრდობა ესწრებოდა, როგორც ცნობილია, ცისფერაწველებს“ უხეზბოდა ბრძოლა სხვადასხვა მიმართულებასთან, ამიტომ მათ მიერ წარმოებული ლიტერატურული საღამოები არ მთავრდებოდა ფარდის დახურვით. უჩვეულო იყო ამ საექტაკლების დასასრულიც. ცხარე კამათი გრძელდებოდა ფიციში, ქუჩაში...

მაგრამ დრო ვეღვაზე კარგი მსაკვლეა და მან მშენებლად განამარტა, თუ ვის მხარეზე იყო სიამოდელე ამ ბრძოლებსა და კამათში. რაც მივიკარა, ცისფერი ორენის მძობა გულგატეხლად, უპაპორად მთავიკვლეა გზას, რამეთუ ღრმად სჯერდებოდა და სწამდა, რომ ეს იყო გზა ქართული პოეზიისა და კულტურის ამაღლებისა და აღორძინების მცდელობისა. ამასვე შეაღიეს სიკვდილამდე თავისი სიცოცხლე, თუმცა ამ გზის სირთულე ამასვე ათქმევინებდა 1923 წელს ტვიანთ ტაბიში: „პაოლი იაშვილი ამოყარა თავის, რომ ცისფერი ვანსები“ ისე ამბობდა ქართული კულტურის ისეთის, როგორც მოაწმინდელია ათონში...

მართალია, ნოვატორიისმთავის საქართველოს შუად აქვს ჭკაე-ჭკავადის წინაშე და მამახელების მტკაბი თუ საკირე. შეიძლება ეს წინასწარმეტყველება იყოს ამგვარი სასჯელიც... მოვიკენებოდა შუადე აფხაზე... ცისფერაწველითა ერთ-ერთი საუკეთესო წარმომადგენელი, თავის მოგონების წერილში — „პაოლი იაშვილი“, ხაზგანხილი აღნიშნავს: „არცა ახლა ვაფასებ იმ წლებს, მშფოთვარე, მღვდარე წლებს, ვაფასებ იმისტორიული პოხიციოდან, არ შეიძლება უარყვით წველით, რომელიც დასახლებულმა ვაგუფმა ქართული პოეზიის განვითარებაში შეიტანა. მაგრამ არ შეიძლება მივაფრქნით ის სამშროებაც, რომელიც მათ შემოქმედების რეუქტობა...“ იქნებ პაოლი იაშვილის დაუთმობებელი თუ უთარი დღეშის ეს სტრიქონებიც ამ განცხადება გამოხატული იყოს:

„საკამში ვითელი დღესა და დამეს, ვითელი და ვიწყებ თავიდან, იო, უფალი! დიდის წამების ჩემი ცხოვრება წავიდა.“
უშეკვლია უნაზუსი სულის პოეტე გულმტკივნეულად წერდა ამ ბარეფონიკის ბრძანებულს: „ქირეფასი სოსო! შენი წერილი დღეს გადმოვიცე. გმადლოს ფერად სიტყვებისათვის. ბეგრი საოცრება დასწერე ჩვენს წინააღმდეგ. უფრო მეტი სიტყვის და ამბობე, მაგრამ უკვლეა ჩვენი სურვილი საქართველოს გაცოცხლებისა და გეწამა, რომ გაცოცხლებდა... იყავი მზიური შენი პაოლი. 1916“.

ძვირფასო სოსო!
ვითხოვდი „ომის“ ამბებს. ქუთაისი აბარებს ჩვენს გაძევებას, მაგრამ რანდელი სული ვერ კეთილ ცოცხალია ჩვენში. ჩამოვალ მანდ და ვეღვაფერს გატყევი... შენი პაულე. 15.3.16“.

მაგონება, რა სიყვარულითა და სიამებლით, მადლიერების გრძობით იფრებდა ქართული სოველის დიდოსტატი სერგო კლდიაშვილი ცნობილ მწერალსა და კრიტიკოსს, საზოგადო მოღვაწეს კიტა აბაშიანი, რომელიც თავგამოღებოთ იცვდა ახალგაზრდა პოეტებს მოქალაქეთა შემოქმედისაგან, თავისი ავტორიტეტით აძიებულდა მათ ხელი აუღოთ აგრესიულ გამოხსვლაზე. თავის ერთ-ერთი კრიტიკულ წერილში — „ლიტერატურული კოლეო გრუზიზი-

1917“ პაოლი იაშვილი დიდი თაყვანისცემით მოხსენებს ამ იმეთა პიროვნებას და საბოლოო სიტყვითაც მკაფიოდ გამოკვეთს კიტა აბაშიძის თვალსაზრისი ფერგას: „თავად, ესთები, სოციალისტი“.

და კიდევ, წერს აქვე: „ეს იყო მარკოზი, შეყვარებული მოუხსეა და უაიღელში, რომელსაც „ფედერალისტის თორიის“ ტომიან მუქამ ელი პატარა წიგნი ნიკოლოზ ბარათაშვილის“. და არა მხოლოდ კიტა აბაშიძის, თავის კრიტიკულ წერილებში, სიტყვებსა თუ ლირიკულ ქმნილებებში თავისი გამორჩეული ხელწერილი დიდებულად, მეტად შმახაგინებლად „გამობრწეწ“ პოეტმა ქართველ მწერალთა და ხელოვანთა, — ნიკო ლორთქიფანიძის, ლეო მესხიშვილის, დავით კლდიაშვილის, იაკობ ნიკოლაძის, შოლეა დიდიანის, პაულე ინგოროვასა და სხვათა დაუფიქვარი სახეები.

ბუნებით ესთები მშენებერებას ეძება ვეგვლად და ვეგვლავად, მაგრამ უსახლვლოდ აღაშფოთება კოვლევი, რაც დაუნდობლად უნროდა სიღამაზეს, მშენებერებას, ძვირფასი. 1915 წელი დათარღულე წერილი — „დაკავალი სიღამაზე“ — სინანული აღვსილს დაუწერია: „საყვარელია ჩვეუ ქალაქი, მისი სიღამაზე მომზობლივია, აქ სიცოცხლის ძველი საქართველო და ახალი საქართველო აქ არის ძლიერი. ჩვეუ ცვილილი, — ჩვეუ გვიხდა, რომ თავისებური სიღამაზე ქუთაისისა იყოს პარადი და შეუცვლელი. მაგრამ ქუთაისის სიღამაზეს ამახინებენ. უკანასკნელ დროში ჩვენს ქალაქს მომეტატა საოცარის სტილით ამწებელი სახლები...“

ეს მიზნად ასეთი ფარული, მტრული განზრახვით ჩვენს ქალაქში, რომ თავისი გონებტორული გემოვნებით, მოსიბობას უპირებს ძველ საყვარელ სიღამაზეს?..

რად სჭირან ჩვენი ქალაქის ქუჩებზე მშენებერ ხეებს. ვისი დანაშაული ხელეცი ეხება მათ მრავალწლოვან სიდიადს, ენე ვაკვარვებს მათ დამამშვიდებელ ჩრდილს, მათ სასიხარულო სიწყავებს...“

რადვერ საუღიისხმია, დღეს ჩვენთვისაც, თითქმის საუკუნის წინათ ელენიდა გულისტკივლით თუ გულიწკრობით დაწერილი მფისის ეს წერილი და რადვერ ჩვენთვის გამოჩნდა მასში ნიაქ-ვაში მისი, როგორც მოქალაქის, თანამებრუნის დონეზე სახეს.

ექსპრომტები! იმპროვიზაციები! — აი, სად ვლინდება, გამოიკვეთება მთელი ხიბლითა და სრულყოფილებით პაოლი იაშვილი პორტეტი.

ქტამბლი. 1922 წელი. ნიკოლი მიწიშვილის ქართულ საკონსულტოში სოსოვერ სიტყვით გამოხსვდა. კეთიხებანი ინტელიგენციის, ვითელი ამობის შესახებ:

„გრამ-წედლივაზეტ“ მითხობ, ხო, იყო? „გრამ-წედლივა“ საქართველოში არ ყოფილა-მეთი.

ქქ უაღვილოდ გამეცინა, წერს ნიკოლი მიწიშვილი თავის დოკუმენტურ პროზაში „ქართული ქრონიკა რევოლუციის დროიდან“, — რადვერ გამახსენდა, რომ პაოლი იაშვილმა ერთხელ მარლადეც გამოიკეთა „გრამ წედლივა“; მე რომ სამსახურში წავდეი, აფუცქენა თურქმ საწოლს ჩემი ტილის ზეწვირა და შეადგენე თეთრი ბლუზა შეიკვრა. საღამოს რომ საბანი ავიწე — შევიკვლე; ვინ აბრ-მეთი ჩემი ზეწვირა. ამ დროს იაშვილი გამოჩნდა თეთრი ხალხიში გამოწყობილი. მას სიცილით შემოკვვა პოეტების მძილი ბაბო და ამ უსინდისო საქმეს ხომტარაის მიერ დატოვებული დევიით უქნეს რატიფიკაცია.

ზეწვირა კი დამეკარგა.

არ ყოფილა-მეთი „გრამ-წედლივა“.

პაოლი იაშვილის ექსპრომტებს, როგორც მოგონებები გვაემ-ნობენ, ხშირ შემთხვევაში თავიანთი მისამართებიც აქვთ. მათ აღ-ნოუხება ამწერად საჭიროება არ მოთხოვან, აქ მხოლოდ ერთ მთავანზე არის შეჭერება, კრიზიდ, ტვიანთ ტაბიძის მუულის ნინო მაყაშვილი-ტაბიძის მოგონება მოვიშველიო:

— საერთოდ პაოლი იყო განსაკუთრებით იმპროვიზატორ და ბრწუნავდა ოსტატე ექსპრომტებსა. ექსპრომტის ის წარ-მოსიქცამადა როგორც ქართული, ისე რუსულე ტენებზე“.

ნინო ტაბიძე აქ სწორედ რუსულად წარმოთქმულ ექსპრომტს

2439

● ზუბრა, ეთარა თათარაძე და თინათინ მირზაზადე. სოფალი დივრი

ამ რამდენიმე წლის წინ, თუშეთში ყოფნისას, ლეკეთიდან გარდაცემულ დედამსამსამთან ერთად დიდი ხნის სტუმრად გავმოსული ორგანიზაციაში - ზუბრა ბაგიბაძე. თინათინ მირზაზადე დღემდე არ დაბრუნებია მის ალბერტულ სახლში დაბრუნებისას სიახლოვეს უნდაური ნათელი...

ზუბრას ვაჟი, თუშეთში ყოფნისას მისი ბაბაძეები, დიდხანს აუღივებდა მისი მამისთვის სხვადასხვა სახის საკვებებს, ტრადიციულად დიდი ხანის შემდეგ, დიდი ხნის შემდეგ მისი ბაბაძეები მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის...

ზუბრა მას მისი ალბერტის ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის მისი ბრძოლისთვის...

მთერ თათარაძე

კართანასავ აწვივა
ზუკრას დღის მიღებულ
ხის კონტრასტულ ცივებზე,
ლეკეთის-დ თუშეთის
შუა ჩაყრილ სასვედოს
პირწინადად მჭველ-მჭოცხველ,
ანად თამაშის წერტილები
გინარეხს ნაქორფლებით,
დარდისავე მომკვლელი...
ზუკრას დღის მიღებულ
კართანასავ აწვივა
არყის ხისა ცივებზე...

შენ ზუკრას ნუ ეხუმრებ,
„საზღვარეგარეო“ ნამყოფი -
თუშეთ უნახავ;
იცი, რაკვეთი გზა-ბაწრები,
ნიადაგი რა დიან,
ფეკეთი უნახავ;
ათას ჯურის ბუბუნა -
ბუბუნით ნაქვავ ბილიკებ
ბუბუნით ულაკავ;

შენ ზუკრას ნუ ეხუმრებ,
„საზღვარეგარეო“ ნამყოფი -
დიკლო უნახავ...

იქნებ გულიც შეიღებ, -
მე რას ვაძაბავ;
ზუკრა იქნებ გავაგონებ,
თავ დიდხანს ნაფერებში
თავის ნაოცნებებში
შურ ამართვას, ამჯადრდეს...

ზუკრა აქთა არ იქნებ
ადარ იქნებ პატარა,
ქალიბაში ფეკნადგამს
ენლიც ნაცვალ ეჭვების.
დიდურა ფორფარ კაბას,
ნაოცნებად წელს ნაყარს
მჭერდს ძველ ფარულზე ვერებს.
ლურჯ თვალის სადარო
სიმუქ აბრეშუმის თიხებს
თავსაკრავა ერქმებს.

კესანეს მგვანს თავად
ბუბუნების სურნელი-დ
სისიმუქ ენტრე...

ფოთი ფლაშუნით, ოხრანაყით
სვავ თვალთ სვამდ აულებს,
ვერითი ღობი ნამრავი,
ვერ შინარეცს ნაუღებს.
ნადავ ვერ მოკვლეთებულ
სინათლს ყრანტალს გაურეცს,
ზანად ზუკრა გულს სეშვავ,
ბზარს რა გურენს ცხაურებს,
ფეკნარად ლეკ ბიჭებს
საშუაგობის რა უღვებს...
სანად ზუკრა იქ ნათობს,
ბნელს რა მუცვანს აუღებს...

სანად არ ვაღფერენს
შვით მოხილ დედაიდ
წითელკაბა ქალა,
თვალ შეჭორად შენამყოფი
თვალ ვერ ვიც, რაღამ...
შეღის ნურესავით წინ წუხტობ
სტუმრად კითხი ნაჭკრალ
სახლ განალად ქალა,
გზაზე იმითად ერთად
უხვად მიწრიალებდეს
ბუბუნებე ქამან...
ცასითაწვეწვენ შწენე მთებს
წითელ წურტილ ასკივებდ,
იეს ივე ზუკრა ქალა...

თვალს თვალში რო ვერ გვიყრიდ
ატმის ყველის სადარო,
ანამწვან მთებს ხელავდ,
თამაშის ჩითილების
ქურტმას რო აწვალდებდ,
ფეკვებს მიწას სწვავდ.
ხის ცივებზე შენარჩენ
ნამჭკნარ არყის ხმელ ფოთლებს
ზეშუნიად ვუნწებს სწვევავდ.

ჩვეთი განაპარალა
განაკვიროლ ლურჯ თვალს
თავის დელას სწვავდ. -

ამათ ჩემგან რა უნდავ?..

ზუკრა აღარ ვაკოსონს, -
იასავით მარცხენას;
თავზე მანდილ დახვეულ...
ობობ ქალა ლეკისა,
ტანს გებლ, წითელ კაბინ,
გულ-წიხლებში ვახვეულ...
ენამთავი სვედიან
დვდა თან დატანებულ,
ფიქრ-ჯანლებში ჩახვეულ...
ზუკრა აღარ ვაკოსონს, -
თავის ლეკეთის წაის,
ბილიკს რო ვეგ ვახმეულს...

აულითა - აულში
მტკნარ ჩიტსავით ჭიკ-ჭიკით
ზუკრა ალბათ დღინებ,
მწიფი გამომსქარ ჩანჩქერ,
ქანანას ქუთად დანაკი
შავ მიწასავ ჩიერინ,
წვლათარულ ალაზან,
მთელ ზაფხულ ნაღვარცოფად
ჭალა მდუმრად წვდინებ...

აულითა - აულში
შირ ფანტელის ჩამომღამდ
ზუკრა წვდინ-მვდინებ,
ზუკრა ხო არ ვაძმოვსელი
ლურჯ თვალის ნათებით,
წითელ კაბის ფარფარით,
ველ-ფურს ფლარლებ ნადებით,
კვლს სეკადის ბეჭვებით,
დაღისტანში ნაქებით,
ანატრეკვად მშუქ სახით
ლეკეთის შვით ნაკვებით...

ზუკრა ხო არ ვსტუმრები,
ანამწვანარ დიკლო?

ძიქოსძა აქონიჯ ოხ სქიქოსიჯკ ოხ!

ხმარად შქრინა შქმხხვეკ, პიქონის მიქვარულთა ლქესე-
ბი წაქვიქიახ — ჯერ უქრხალ „ცისკარში“ მუქაობისხად დიქ
მერე მქერალთა კაქმარში, სადაც რამქინიქე წელიწადს
ლიტერატურული კონსულტანტი ვიქიკი, ხელნაწერთა მქტი
წილი, ცხადია, უხუსური, დასაბქვლად გამოხსადეკარი იქი,
მაქრამ აქა-იქი გამქორქოლად ხალკსი ნიქის მიქმინიქეგელი
სტრიქონები, რაც მუქლამ მასარქება.

ამ ცოტა ხნის წინ ახლობლქმა დამიქნამ ერთი ქლბატო-
ნის ლქესების რქველი მომიტანა და მოკლედაც მიმიქვა
მისი ამბავი. ქქოქვან დონხამქს პირადად არ ვიქნობ. იქი
ორმოცი წლისაა. ცხოვრობს კახეთის მადლიან მიწაზე, წწორში.
მავც მუქლედ და ექქსი შვილი. მუხლანაქუნელად, მუქაითად
წრომობს. სასქკალითდ ზრუნავს შვილების აღზრდაზე, მათ
მოძაკაველ. მუქლდესთან ერთად უქლის დიდ ბაღსა და
ქენახს, საქარისად ხედვას მქტერ-მოქვარქეს.

სასამართლო, რომ ქოქვლიედ ეს ხელს არ უშლის, უზომ-
ოდ უქვარდეს ქართლში მქრდობს. თავისუფალი დრო კიოხ-
ქისა და ლქესების საწერადეკ რქება. წერთ კი საქმიოდ
რიგინადა წერს. ეთავაქვება ჩვენს ეროქნულ სიამაქეს —
„ქვეწიქსტკოსანს“, იაკო გოგებაშვილის უქვლავ წიქნს —
„დედა ენას“, შთავიქნებით აღსაქვლ ლქესებს უქდენის გაქკა-
ქტორ ტქამიქსა და ვიოიქი ლექიონის. გამორქულიად უქვარს
ოქში დალქული უნიქტერქსი პოქტი მირზა გელოვანი, რომ-
ლის სახე დიდი სითხოთი გამოქვთა თავის ერთ საუქეთესო
ლქესში. ქართული პოქების მქვქბაქუს მირზა გელოვანს
გულს უბურავდა აქი წინამქრძობა, რომ ის იქ სისხლის-
მქველია. „სასტკიკი ომიან“ ცოქხალი უქვარ დამბურქდებო-
და. ქქოქვან დონხამქც სწორედ მირზას ძალზე ამადლქვებო,
ფროტულ ლქესებს ეხმანება. ბრიოლის ველზე გამორულად

დაცემული პოქტი ერთ-ერთ მოთვანში მისებური კქილდმო-
ბილქითი წერს: „ჩემი ლქესები, როგორც მოლოცვა მათ, ვიქც
არასტროს არ მივიწქვებ“. ქქოქვან დონხამქ ქქმმარტიად არ
იქიწვებს უდროოდ მქვლამბლქვებული ბრქვიქვალე პოქტის
ნათლდ სახლს და, ამდენად, იქიქ არის მირზა გელოვანის აქ
მოხმობილი სტრიქონების ერთი დირსულედ აღრქსატი. ის
დიდქელი ლქესი, სადაც გასოკოიქი სიხუსტით, ხელშესის-
ებად არის წარმოქნილი მისი აქტორის მოქრამბლქული
ბუნება და, ამასთანავე, რაინდული ხასიათი, ასე თავდება:

*მეგობარო ჩრდილებს, მეგობარო წვეგას,
ტრფობას დამაღვსი, არგამოქნის,
როგორც სიქედლოშიც არდაქვწვება,
არ დაიქიწვებს ლქესები ჩემი.*

საქართველოში ამბოქნ, დედს ასაკი აქქსი და რა გა-
საკვირა, ქქოქვან დონხამქს თავისი ნაადრევად გარდაქვილი-
ლი დღისი მიქართ ნაღველი ნალქელი, მძაფრი ვანქვები
რომ ქქონდეს; ვალქრქება უქმირდაქსი მშობლის ხარად
ქქველ სურათს, ვქვლაზე სათოქ ფიქრებს უზიარებს დიდს
წმინდა ანრდილს. ზემოთ ნახსენები რქველიდან ამორქული
ორი ლქესი, ფიქრობ, გარქვეულ წარმოდქვანს შეუქნის მქითხ-
ქვებს ქქოქვან დონხამქს ხელწერაზე, მის ღამაზ სულეიქრ
სამქაროზე. ასე დროს ბუნებრივად გინდება სურვილი, მად-
ლიქების გერძობა გამოხატო. დქმითმა ურქავლის საქართვე-
ლოს ქქოქვან დონხამქსთან გამაქვე და პოქტური ცქცხლით
სთქმულები, პაკიოხანი, მრავალშქვილიანი ოჯახის პატრონი
ქქლები.

შუქარ კქიტანქიქიქი
25 დექქებრი, 2006

ქქოქვან დონხამქ

ღედს

მირზა ველოვანს

იმ ვანქორქბამ მიქვალა ნირი,
ვერ დამამქვიდეს წლიქმა სტრიქონით,
მე ქოქვლდამქ ჩემად რომ ვქტრი,
უხმად, უქრლდ გქქერქულიქი.

შენ გაქვცა ჩემი ბავშვობის წლები,
დამჩრა წუქხილი და ვახსიქნა,
დამტოვე, როგორ ვიქქება მქვითი,
ბედს, უსოქწალის ასე უქნება.

როგორ ვიქწიო უქწილი დოქა,
მიმოიქს შექი წმინდა ქალკის,
სადღვაქვქ იქებს დავიქწყობ ფროხილად,
რადქკლდა სითხო და გაქსახრი.

ქქილად მიქმარს, შენს თვალის ვოლქკო,
ქოქველიქის იქავ ჩემი მქველდოქი,
მქვხოქვლები, მიქქირა რიქკა,
ფიქრი არ მქინდა გამუხმულდო.

ვიქლდებ, იქვე ცრული მქრქვა,
ვაქლახ, სულთის ხარ ბინადარი...
სულ სხვა მშობლის კოქნა, ვერქვა,
სადღა ვიპოვი შენი სადარი?

მეც წინაპართა მიქვებთ ადისი,
წმინდა სიქონამი გამოქქილდო,
შენი სურათი, წინ მიდევს ხატად,
გეკლერქება, ჩემი დელილი!

შენ არ დამბრუნდი, არადბრუნების
ტქიქელი დარჩა გულში იარად...
ო, იმის მქრე ლიქინის წლიქმა
და მოხატრქბამ ვადიარა.

დარჩა ბაქენი, ქქრა თმა, სატრფო,
ნალქელით სავქნ დღის თვალქით...
ვინ შეაქეროს ეტლი ბედისა,
მიქქრის ცხოვრება რა გამალები!

გელოდნენ, შენსქენ ვქრბა თვალთ,
ცნრაკარას მიოების თუ ექნმა კქნსა?..
რა დღევაქიწვებს ურსოლის ტქიქილს.
ის მიხანტრქება გრქტლდება დღესკ.

ბუქვად სტქებს ცქცხლის მქინარე,
ტქიქები წმიდა და დულდა რქინა...
ასათიანის ბედს შენატრილი,
მშობლდ მიწაზე კქვბილდა ვიქიქ.

თუქცა დეიქი მქერდაგაბილი,
ცამი ავზილდეს შენმა ლქესებმა,
უქვლედ სტრიქონებს რომ გდაქციქ,
ის შენი სუქნქვა გვეკლერქება.

როგორ გქწეროლდა მქვებდრა ჩვენიან,
ვიქვან რა გქიარდა ვასამტქებუნს,
სანანქლედ ვექცა მქვქბაქუს
„დანიამული არადბრუნების“.

ველარ იხილედ დედა და დები,
რამდენი რამე დავგრა უოქქელი!..
არ დავფრქვევია სამაქნე შენსს
სატრფოს ცრემლები, გულდამთოქქელი...

გაიდაი ერთადღერთია

„აკაკასილი ტყეე ქალი“, „პრილიანტის ხელი“, „თორმეტი სკამი“, „იკან ვასილის მე პრიფესიას იცელოს“, „ოპერაცია ი“ – ეს ფილმები თითოეულ ჩვენთვისან 20-ჯერ მანც აქვს ნანახი, მაგრამ ყოველთვის, როცა რომელიმე არსზე გაიდაის ფილმი გაიდაის, აუცილებლად ვუყურობო, რათა კიდევ ერთხელ დავტკებო უნიკონერესი რეჟისორის და მრწავალეუ მსახიობების ოსტატობით. დავიფიქრო ყოფითი წერლობანი და გულიანად ვეცინით. მართლაც, რამდენჯერაც არ უნდა გეკონდეხს ნანახი გაიდაის ფილმები, მინც მუდამ ისე ვუყურობო მათ, როგორც პირველად. გენალური რეჟისორის მეუღლეს ნინა გრებეშკოვას ბევრი ბელნიერი წუთი ახსოვს, რომელც ლიონიასთან თანაცხოვრებისას განუცედა. ტყავილიც ბევრი იყო, მაგრამ ნინა გრებეშკოვა უბნდნიერეს ქალად მიჩნევეს თავს, რომ ბუღმა ასეთ უნიკალურ ადამიანს შეახვედრა.

– ლიონია შეგვიარებულობის პერიოდში ძალიან მკავდა თავის შურკას ფილმდან „აკაკასილი ტყეე ქალი“. ყოველ საღამოს, რეპეტაციის შემდეგ, სახლში მაცილებდა. მთელი მოსკოვის გაგლა გეაწვევდა. სრულად შემიხვევითი შევიტყეე, რომ ამის შემდეგ ლიონია ვეღარ უსწერდა ბოლო მატარებულს და სადღურში ათედა დამეს, დლითი კი, ჩვეულებრივ მდიოდა ინსტიტუტში. და, აი, ერთხელ მითხრა: „მადი, დავკორწინდო!“ გაიდაი ყოველთვის ძალიან მოსწრებულად ხუბრობდა, ამიტომ ეს სიტყვები ხუბრობად ჩავთვალე. ვუბნებო: „რას ამბობ, შენ მაღალი ხარ, მე კი ასეთი პატარა. პატი და პატარაშიეთი ვიწებო!“ (მე შერთი და 50 სანტიმეტრი ვარ, გაიდაი – მეტრი და 84 სანტიმეტრი იყო). ლიონია კი მასუსხობს: „მამარეზი მაღალია, დედა დაბალი და მამას ის ხულ ხელში აფენილი დაკავდა. მაღალი ქალის აფენა გამბიორდება“. „კარგი, თუ ხელის გულზე მატარებ, თანახმა ვარ“.

ჩენი დავკორწინდილი და ჩენი მშობლების სახლში, 23-თან ოთახში დავწეეტი ცხოვრება. შუა ოთახში უზამბახანო მფიქრებო იდეა. მის ერთ მხარეს მე და ლიონიას გვეხინა, მეორე მხარეს – დედა და მამას, ხოლო ფარდის მიღმა – ძმებს. მათ პატარა ტახტს სკამები მიადგეს და დიდი საწოლი გაეკეთეს. როცა ლიონია ჩენთან გადმოვდა, ჩენმა მშობლებმა სულმად სიარულს მოუხსნინეს და გვიანობამდე არ ბრუნდებდნენ შინ, რათა ჩენთვის მეტი თავისუფლება მიეცათ.

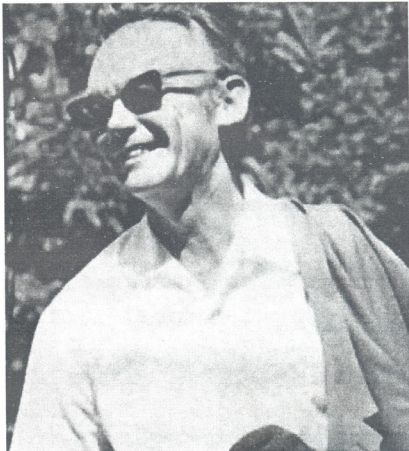
აღმა-ატმა გაბადებებზე ყოფინასა შევიტყეე, რომ ფეხმძიმედ ვიყავი მოსკოვში დავბრუნდი და ლიონიას ვუბნებო: „სანქტარია ჩამოეიტანე, შეილი გვეკულებს“. ჩენი ქალიშვილი ოქსანკა, ლიონიას უზომოდ უყვარდა და ძალიან ამყობდა მისით, მაგრამ ამის მოუხდავად, მეტი შვილი არ უნდოდა. მისი აზრით, მთავარი საშუალო იყო, ხოლო დანარჩენი – მეორესხარისხოვანი.

მე ოჯახურ სიმუერდრევეზე ვეცინებოდი. ერთხელ გეკონდა მომწერტი, როცა ლიონიას ეუთხარა: „მორჩა, მეტი აღარ შეიბოდა, დავიდალუ ვეღალფერი ჩენს კისრება. შენ მუდამ შენი შემოქმედებით ხარ დაკავებული, იმას აცხად რაც გაიტტრებხარ, ვადაწევიტდე დღესთან ვადავლი“. ლიონიას ხარ ამ აძოვლია. ბერე კი ჩუნდა მითხრა: „როგორ არ გესმის, შენ რომ წახვიდე, დავილეგები...“

გაიდაის ყოველ კვირა დღეს ჩენთვის ვეცევილები მოქიქვდა. ერთხელც ვეცევილებს ვარემე მთავდა. ვეკითხებო: „სად არის ვეცევილები?“ – ის კი ნაღვლიანად მასუსხობს: „მინცკი, ძალიან ბებერი ვარ?“ – „რა სასიუღლეა, რის ბებერი?“ – „ამაზარნი ერთი კაკასილი ვეცევილებს ჰქვიდა. ვკითხე, რა ღორდა ვარდი.“ „სამი მანეთი“. მე გზა ვანავარემ, ვიფიქრე, სადმე იავდა მენახა. უცებ მესმის: „მამილო, მიდი, დავიკლებ“. ვფიქრობ: „სადაურე მისი მამილო ვარ?“ ისეთი უკუნე უკუნებას დავლექი, საერთოდ აღარ მომიხდა ვეცევილებს ვიდაყი“.

ერთი-ორჯერ ლიონიამ მითხრა: „მორჩა, კომედიას აღარ ვადავლებ. ეს ძალიან მძიმეა, ახლა მელორდამას მოესინჯავ“. რამდენიმე ხნის შემდეგ კი შეუბნდა: „დემერთი ჩემო, ხალხს ისედაც ძალიან უყვარს, იცინებ მანც“.

ახლა მრდამა საბჭოთა ხელისუფლების კრიტიკა, რომ რეჟისორებს

არ აძვედნენ ფილმების გადაღების საშუალებას. ლიონიას ყოველთვის ქვიდა საშუალო, თუქვა მისი სურათებიდან ძალიან ბერე სანტიმეტრი კადრს ტრდენი. „პრილიანტის ხელს“ ფინალს ვადაიმი ბოზის ავიტება „მანწება“. როცა მიმღებმა კომისიამ ფილმი ნახა, ჩაინიშა: „მოთილები კადრში არ შეიბოდა, არც მივრალი ადამიანები, მეტავი – ამიოტონას, ხოლო სეველდონიას გმირი, ეგრანტი რომ მომღვებმა, მთლად შეიტომეტი. დამოატრდა ფილმი და უცებ... აფიქტება. ავოსკინის“ ერთ-ერთი ხელმძღვანელი, რომანივი ამბობს: „ეს რაღაა?“ – ვეღალფერი, რაც აქამდე ნახეთ, ხუდარი იყო, პაროლია. ეს კი ნამწვილი ცხოვრებაა, თუქვა არ მივანინებო, სად ხდება აფიქტება, შესაძლოა, ამერიკელებმა ჩამოავადეს ბოში ხიროსიამში. ეს ჩენი თანამედროვე ყოვია“. – „მაგრამ ყოველდღე ამას არავფიქრობ არა აქვს კავშირი. კარგი, დარწმუნო ბოთილები და მეტავი, მაგრამ აფიქტება უნდა ამიოტონას. ლიონიამ უქასუსხა: „არა, ეს პრინციპის ამავია!“ – „მამინ სურათს თაროზე შეხოვებო!“

შინ რომ დავბრუნდა, ლიონიამ ვეღალფერი მამიმი. მოკმი ჩავვარდი: „ლიონ, რატომ მანწეუე აფიქტება? რამე გეკონდეხდა?“ – „მეორება, დედა, თბილი იტტონარ, რატომ ვაგეკუე ეს“. სამი დღის შემდეგ ლიონიამ სურათის დარეკტორას უთხრა: „აწილი აფიქტონიმი“ და უთხარია, რომ ძალიან მიმბისმა გეკონდა მონხს თანახმა ვარ, ამოვტრა აფიქტება“. როგორც აღმონხდა ეს ლიონიას უნძხვდა იყო. ახე ვადავარჩინა მან ფილმი დამეხვება.

გაიდაის ცემსლად სძლედა ორბილებების აღნიშვნა. ამანე ხმობრად ხუბრობდა: „ვეცლა ისე მეტავს და მადილებს, თითქმის მვედარი ვიყო“. ეს არ იყო თავდაბლობა... ვეფიქრო, მას კარგად ესმდა, რომ ვანუბერებელი იყო. როცა ეკითხებდნენ, როგორ გამოივხალენიანთ: ლაურეტა თუ სახალხო არტისტი, იგი პასუსხობდა: „არავფერი არ არის საჭირო. უნარად თვეთი: „დამღვებელი რეჟისორი გაიდაი“. მე აღუწყოიდი: „რას ამბობ, ეს ტიტულები!“ „სწყოიტი!“ ხომ არ მიგვიღია? რატომ არ უნდა იტყვას, რომ საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი ხარ?! „მინცო, იგი, რამდენი საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი?“ გაიდაი კი უთხარებოდა“.

შვეიცარიული პროდუქცია — ჯანმრთელობისა და სკამპის ვინაიანი

შვეიცარიული პროდუქცია, რომელიც უკვე მკვიდრდება საქართველოში, არაა მხოლოდ რეგიონალური საჩუქრის მანდილოსნებისათვის, მათთვის, ვისაც სურს მუდამ მომზებლად და ეფექტურად გამოიყურებოდეს. ამის გარანტს შვეიცარიული ხარისხი იძლევა, რომელიც საუკეთესოა მოფილიოში. მითუმეტეს, რომ ითვლება პროდუქცია (სამკურნალო საშუალებები იცნება ეს, თუ კოსმეტიკა) მცენარეულ კომპონენტებზეა და მზადებული. ამ პროდუქციის სკეტი და მალაფიქტურება უამრავმა ადამიანმა გამოიხატა. ერთ-ერთი მათგანი ქალბატონი ლადო გომილაძეა, რომელიც, შვეიცარიული პროდუქციის უნიკალურობაში დარწმუნებული, ახლა უკვე თავად სთავაზობს მომხმარებელს სამკურნალო მცენარეების ვაიანობის ნაჯგულს.

კონკრეტულად რა სახის პროდუქციაზეა საუბარი და რა საკეთის მოტანა შეუძლია მას ქალბატონისთვის, შევეცადო სწორედ ლადო გომილაძესთან საუბრისას გავხვეყნო.

ლადო გომილაძე: — შვეიცარიული პროდუქცია თავიდან საკუთარ თავზე, შემდეგ ოჯახის წევრებზე, მეგობრებზე, ახლობლებზე გამოვიყენე და მას შერე, რაც საუკეთესო შედეგები მივიღე, ახლა უკვე ოფიციალურად თამაშდ რეპრეზენტაციის იგი სთავაზობს.

— ძირითადად რა სახის პროდუქციაზეა საუბარი?

— ეს არის სამკურნალო პრეპარატები, აგრეთვე, სამკურნალო და დეკორატიული კოსმეტიკა. ამსულურთადაც ცვლილება, გარდა ერთადერთი სამკურნალო პრეპარატის („ვიტალ-სელი“), რომელიც თვების ქარს შეიცავს), მცენარეულ კომპონენტებზეა დამზადებული და ძალიან სასარგებლოა ორგანიზმის სერიოზული მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და გასაბრუნებლად.

გვაქვს მადები, ბიოლოგიურად აქტიური დანამატები, რომლებიც

საუკეთესო შედეგებით გამოირჩევა 33 მცენარის ეთერზეთების ნარევი, რომელიც ძალიან ბევრი დაავადების სამკურნალო გამოიყენება, არაა მისი მცაივი, პირის დროს მწერებზე, მარაღონების მკურნალობა, ნერვის ანთების ჩაქრობა და ა.შ. — გვაქვს, აგრეთვე, სამკურნალო მალაფიქტი ტრანსფერმაციული თუკანია.

— ეს რას ნიშნავს?
— კანზე გარკვენი შესები შინაგანი ორგანოების მკურნალობა ხდება ეს მალაფიქტი ეფექტურია პოლიკისტოზების სამკურნალოდ. ხდება ფრეკციის აღდგენა, ანთების ჩაქრობა, კისტების გაწოვა, მარილების გამოცილება და ა.შ. განსაკუთრებით შეიძლება გამოვიყენო „ჟონდის კრემი“, რომელიც ანთების საწინააღდეგო კარგი საშუალებაა. ვთავაზობთ, აგრეთვე, სპეციალურ მალაფიქტს ვენებისათვის, გამოიყურებული ვენები თანდათან პატარავდება და საბოლოოდ პროფილექსიის კვალი აღარ რჩება.

ყოველასა და ავიკალიზის ზეობის (გამდინარეული ეთერზეთები) საშუალებები ცვლილება მასავი ოსტეოქონდროზის, ართროზის, ართროზების სამკურნალოდ, ცელულოზების გასაქრობად.

ამ ზეობის ნაერთი განსაკუთრებით ეფექტურად მოქმედებს პრობლემურ სახის კანზე: ამსწორებს ნაიჭებს, წაწმენდებს, ზრავს უზრუნველყოფს გარდატეხის ასაკში ხშირ შემთხვევაში ფრინდება გამოჩნდები სახეზე, რომლის მოსაცილებლად გვაქვს გელი და სპეციალური მალაფიქტი.

— რაც შეეხება სამკურნალო კოსმეტიკას — რას სთავაზობთ ქალბატონებს?

— მოგიხატებთ, ქალების უმარტივეს პროდუქტს, განსაკუთრებით ორბიჯი წლის ზეობა, ნარევი. B.T.X. პროგრამა, რომელიც ნაიჭების საწინააღდეგო კოსმეტიკურ საშუალებების მოიცავს, კანის მკვდარ უჯრედების აცილებს და ახალი უჯრედების წარმოქმნას უწყობს ხელს. გარდა ამისა, კრეომაზე ნაიჭის და კანის სწორების ანაბეზის. შეიძლება ითქვას, რომ B.T.X. პროგრამა უნდა იყოს ყველას იყვეს, რასაც „პრევენციის ამბულა“ და ამ უნაწილზე გაცილებით უსაფრთხიოა, იაფი ჯდება და ამ პროგრამის გამოყენება ქალბატონებს ორ-სამ წელიწადში ერთხელ სჭირდება მხოლოდ.

ამისთან, გვაქვს უნიკალური კრემი, რომელიც არაეფექტური და მტკიცებარეული საშუალებაა. იგი არა მარტო გარდანი, არამედ უჯრედების ღირზე მკურნალობს კანს. მისი გამოყენებისას მკვეთავი საჭირო აღარ არის. ქალბატონებს ვთავაზობთ, აგრეთვე, შრომის ექსტრაქტზე დამზადებული კანის მოვლის საშუალებების მიუღ სეროას, რომელიც ექსკლუზივია და საუკეთესო შედეგებით გამოირჩევა.

— დეკორატიული კოსმეტიკაც მცენარეული წყლულებზეა დამზადებული?

— რა თქმა უნდა. ეს არის მცენარეული წყლულებზე დამზადებული ელბარული კოსმეტიკა, რომელიც არა მარტო იცავს კანს მძინე შემოქმედებისაგან, არამედ მკურნალობს კიდევ მას. ცალკე აღსანიშნავია თმის მოვლის საშუალებები, შამპუნები დასწყლებითი საღებავებით (24 ტრანალიბის, ქაიბის გარეშე) დამატარებული, რომლებიც ეფექტურად დაფიქსებენ თქვენი თმის ნებისმიერ პრობლემას.

კიდევ უმარტივი რამ გვჩვენა საიქმელი, თუნდაც იმ სამკურნალო საშუალებების, რომლებიც ჩველი ბავშვების ჯანმრთელობის პროფილაქტიკისთვის გამოიყენება, აგრეთვე, სიროფებზე და საკვებ დანამატებზე, რომლებიც არაეფექტური ვეგეტო გამოირჩევა, მდიდარა ვიტამინით და ა.შ. მარტან, ვეიტრები, რომ ცოცხლებზე შემოთქმულიც საკანონიო ანისათვის, რომ არჩენია გაკეთი. ჩვენის მხრივ ქალბატონებს, რომელი-აღივალა სულელო არ არის საკუთარი ჯანმრთელობა და გარკვნობა, ვერჩვე, დაუკავშირდნენ ქალბატონი ლადო გომილაძეს და შევიკაროული პროდუქციის ტყების მარაგებულად ექმის უფალი კონსულტაციითი ისარგებლენ. შეტყის: 8(9)3 64-03-21; 8(9)3 64-03-26 (საღამოს საათებში)

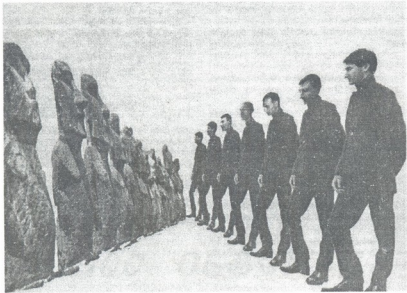

სხვადასხვა დაავადების სამკურნალო გამოიყენება. განსაკუთრებით ეფექტურია ქრონიკული დაავადების სამკურნალოდ. მცენარეული დანამატები საოცარ შედეგს აჩვენებენ. მათი მიღება დასწყებულია ქიმიურ პრეპარატებთან ერთად და არა მარტო აღვირებს მათი მოქმედებას, არამედ ქიმიური პრეპარატების მიღების შეწყვეტის შემდეგ ორგანიზმს ნარჩენებისაგან ასუფთავებს.

გარდა ამისა, მოგვსვენებთ, ჩვენი წინაგები ათასწლეულების წინაში არამოთკარაბითი არაერთი დაავადების მკურნალობდნენ. შემდეგ ეს გამოიღვივება რატომღაც დღევანდის მითვა, ბოლო წლებში კი თანდათან იცვლება და დიდი რამდენობითაა სარგებლობის. სამკურნალო ეთერზეთები შვეიცარიული პროდუქციის ასორტიმენტის მიმწოდებელია შემადგენელი ნაწილია. განსაკუთრებით მინდა გამოვიყენო „ჩაის ხის ზეთი“, რომელიც ცველა დაავადების დროს შეიძლება მიიღოს ადამიანმა. ამიტომ ითვლება მას „სასწრაფო დახმარებას“ და „ყოფიას ეს ერთ ფლაკონში“.

ხუცე პირველი რჩევები?

მე და ჩემი რესპოდენტი ერთმანეთს 2002 წლის ნოემბერში შევეხვით. მაშინ, როცა ჟურნალმა „კაკადუმ“ მზის შუქი იხილა. რედაქტორმა (ხათუნა კერქველიძე) გვითხრა, რომ ერთ-ერთ რეპორტაჟს („ორელი“) მისი უფროსი მეგობარი მარინა ქარცივაძე გაუმძღვებოდა. ველოდით ხანდაზმულ, (მინდა ვაღიარო) ჯერმერ ქალბატონს, მის ნაცვლად კი ოთახში სოლიდური ასაკის, ლამაზი, მხიარული ქალბატონი შემოვიდა, რომელმაც ყველა იქ მყოფი თავისი კომუნიკაბელურობით გააკვირვა, ლამაზი მწვანე თვალების სითბო დაგვიტოვა და სულ რაღაც რამდენიმე დღით დაგვეშვებოდა. აქედან დაიწყო ჩემი მეგობრობაც...

მარინა ქარცივაძე მანოშკა მირიანაშვილის და ბიბი ქარცივაძის ოჯახში დაიბადა. ოჯახში, სადაც (შესაძლოა დღევანდელი თბილისის მშვენიერი ოჯახი არც ნარმოადგენს იმბიათობას), დემოკრატია და მხიარულება, დადებითი განწყობა ყოველთვის სუფევდა. ოჯახი, სადაც მეზობლებსაც და შინაურ ცხოველებსაც განსაკუთრებული ადგილი ეკავათ. მარინას ბავშვობიდან იზიდავდა ხელსაქმე, ნურასთან დაკავშირებით კი ჰქონდა გამორჩეული, განსაკუთრებული მიდგომა. თუ წერდა, წერდა ლექსად ყველაფერს. ის იყო და არის ქალი მუსიკოსი და ქალი მსახიობი, მაგრამ როგორც თვითონ მიიჩნევს, ორივე პროფესიასთან მიმართებაში, სიზარმაცის გამო ყოველთვის ჰქონდა პრობლემა. — ცუდი, ან საშუალო მუსიკოსი, სჯობს გაიზარდო ოჯახი მსმენელი. — ბოლოს თვითონაც მიხვდა და აღიარა. „პრობლემა“ თავი კინოსთან დაკავშირებითაც იჩინა. მარინას გადაღების პროცესი არასდროს სიამოვნებად. იყო ჩხუბი, კამათი გადაღების დროს... თუმცა ოთარ იოსელიანმა მოახერხა და არამარტო გადაღება, საკუთარი როლებიც კი შეაყვარა ლამაზ ქალბატონს და დაბოლოვდა ფილმები მისი მონაწილეობით — „გიორგობისთვე“, „იყო შაშვი მამაობელი“, „ასატრალი“. შემდეგ მერაბ კოკოჩაშვილის „მწვერვალში“ ნანა დედოფალი. სულ პირველად კი 14 წლის ასაკში ახსოვს ჩაშლილი ფილმიც.

ოთარ იოსელიანი და მარინა დღემდე მეგობრობენ... მის, რაზეც დღეს გვსურს საუბარი და რა კუთხითაც გვიინტერესებს ქალბატონი მარინა, არც მუსიკას და არც კინოს არ შევხებათ, თუმცა ხელოვნება ნამდვილად არის... ეს არის ქალბატონი მარინას ბავშვობისდროინდელი „მძიმე სენი“, რომელიც, როგორც თვითონ ამბობს, მისგან დამოუკიდებლად, ქვეყნბიძიერად მოქმედებს. „სენი“, რომელიც ადამიანების მიმსგავსებაში გამოიხატება. „მილიარდობით ადამი-

ანი ორ ერთიანს ვერ შეხვდები. ყველა მათგანს ბუნება ინკლიდულადი პროექტით ქმნის — თუმცა ჩვენი პლანეტის სხვადასხვა წრტილებში ადამიანები ერთმანეთს ჰგებან გარეგნული იერიშით, ჩვევებით, ილბლით და არაფერი იცან ერთმანეთზე“. ბავშვობისდროინდელი „განსაკუთრებულ სენი“ განმწვავდა და მიმსგავსებულთა გამოფენის სურვილიც გაიზარდა. 2002 წლის ნოემბერში, როგორც უკვე აღვნიშნე, ახლადდაარსებულ ჟურნალ „კაკადუს“ რედაქტორმა მარინას სურვილის ნაწილობრივ ასრულების საშუალება მისცა და ჟოტოგამოფენის ნაცვლად, მისი პროექტით ჟურნალში მუშაობა შესთავაზა. უნდა აღინიშნოს, რომ მიმსგავსებულები ხშირად სხვადასხვა თაობის ნარმოადგენლები იყვნენ და სიძველის გამო მათი ფოტოები ზოგჯერ დღევანდელ ფოტობელთაგან განსხვავდებულს არ აკმაყოფილებდა, თუმცა „მს-სენებში“ და შემდგომში ინტერვიუს ფორმაზე გადასვლამ ცხადყო, რომ პროექტს საკმაოდ მოაზრებულად და საინტერესო გამოვიდა. ჟურნალმა „კაკადუმ“ არსებობა 2004 წელს შეწყვიტა, მაგრამ მარინა ველარ გაჩერდა...

100 საუკეთესო „ორელი“ (და მას, როგორც ჩემი რესპოდენტი მიიჩნევდა, ახლო მომავალში ძალიან ბევრი წარმატება) წინადა დაბეჭდა და „TBC“-ბანკში პროუნტაჟი შეამატებოდა ჩაირა...

ერთი ფაქტი მინდა გავიხსენო ამ დღესთან დაკავშირებით: იმ დღეს მარინა არამარტო სილამაზით და მხიარული განწყობით გამოჩნჩოდა, მისმა დაბნეულობამაც (როგორც ყველა ლამაზ ქალს სჩვევია) კულმინაციას მიაღწია. ახლოვდელი ადამიანების ერთად ნახვის თუ წარმატებისგან განცდილმა სიხარულმა მარინას მოსასხამი „შეიწირა“. ამ ფაქტისთვის მას დიდი მნიშვნელობა არ მიუნიჭებია. ჩემთვის კი ის საღამო დაუფიქრარი გამოდგა (პრუნტაჟიცა „გაგრძელება“ და სახელი თითქმის გამთენიისას მივედი).

გთავაზობთ წიგნიდან „ორელი“ ამონარიდებს: **კვირი სპისი** — მსახიობი **მეზოს სპისი** — ცნობილი ოფთალმოლოგი **კვირი სპისი** ძალიან მოსწონს როგორც მსახიობი. მისი მონაწილეობით გამოარჩევედა ფილმს — „ჩვეულებრივი მონე“.

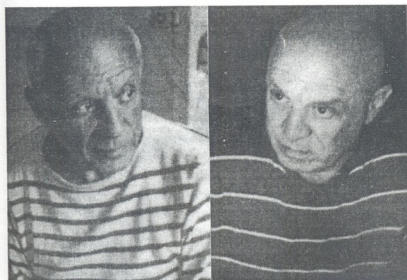
მარინა: მიზა ომაიძესთან საუბრის შემდეგ იმედი ჩამესახა, რომ უსათვალლო სიბერე გველის და მუზეუმში სათვალის სახაზავად რიგში ჩადგომა მოგვინებს.

პიკასო

დავით ერისთავი — ექიმი

პიკასოს ნახატებში ხშირად მოდელი იმდენად იყო შეცვლილი, რომ პარიზში ასე ხუმრობდნენ — „შენ დაგბატოს პიკასომ“ — იქნებ დათოს პაციენტებიც ხუმრობდნენ ერთ დროს ასე — „შენ მოგარჩინოს დათო ერისთავმაო?“

პრინცი ჩარლზი

გოგა ჩარკვიანი — ფიზიკოსი, ბიოფიზიკოსი, მოლეკულური ბიოლოგიისა და ბიოოლოგიური ფიზიკის ინსტიტუტის ერთ-ერთი დამაარსებელი.

ალზრდით, ქვევით და გარშემომყოფებთან ურთიერთობებით ის ნამდვილი პრინცია. პრინც ჩარლზისგან განსხვავებით, მას ოჯახში სრული პარმონია აქვს.

ფედერიკო ფელინი — რეჟისორი

ბაადურ ნულაძე — რეჟისორი და მსახიობი

— ფელინი უდავოდ შედის გენიალური რეჟისორების რიცხვში. ის ჩემი ერთ-ერთი საყვარელი რეჟისორია. თეატრისგან განსხვავებით, — სადაც მაყურებელი სექტაკლს დადგმისთანავე თუ არ მიიღებს, მას არაფერი უშველის, — ფილმი დღეს შეიძლება ყველამ მიიღოს, შემდეგ კი დრომ აჩვენოს, რომ ის ღირებული არ არის.

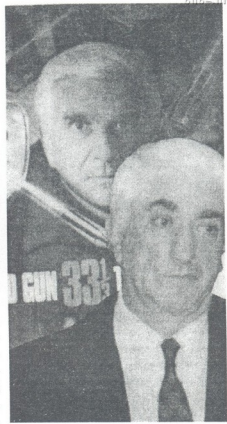

ლესლი ნილსენი — მსახიობი

ალექსანდრე (ალიკა) რონდელი — აღმოსავლეთმცოდნე

საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობათა კვლევის ფონდის პრეზიდენტი.

დაახლოებით 6 წლის წინ ალექსანდრე რონდელმა გულის მიმიღ ინფარქტი გადაიტანა და საოპერაციოდ ატლანტაში გაემგზავრა. თან ირლანდიელი ექიმი მაიკლ მაკკარტი ახლდა. ლონდონის აეროპორტში კავშირითიშფრინავს ელოდებოდნენ. მეზობელ მაგდასთან საკმაოდ შეზარბოშებული ახალგაზრდები ისხდნენ. ბატონ ალექსანდრესთან ერთ-ერთი მივიდა და ავტოგრაფი სთხოვა. ირლანდიელი ექიმი ამაოდ ცდილობდა ახალგაზრდების დარწმუნებას, რომ ბატონი ალექსანდრე ლესლი ნილსენი არ იყო, მაგრამ ამაოდ. ალექსანდრე რონდელს ავტოგრაფების მიცემა მაინც მოუხდა. როგორც თვითონ ამბობს, მიმსგავსება ახალგაზრდების არაფხიზელმა მდგომარეობამ ალბათ უფრო „გაამაძაფრა“.

ბადრი პატარკაციშვილი — ბიზნესმენი, ქველმოქმედი

სერგო ბერძენიშვილი — მოკრივე, საბჭოთა კავშირის ხალხთა სპარტაკიადის ორგზის პრიზიორი, საქართველოს მრავალგზის ჩემპიონი კრივში, საქართველოს ნაკრების მთავარი მწვრთნელი.

— ჩემი შვილიშვილი მამუკა „ვიტ ჯორჯიას“ გუნდის მეკარეა. რეგიონულ ტურნირზე ჭაბუკ ფეხბურთელთა შორის ხედებოდნენ „ვიტ ჯორჯია“ და ქუთაისის „ტორპედო“. თამაშზე ცოტა გვიან მივედი. უცებ ქუთაისელების გუნდში ჩოჩქოლი ატყდა, ბადრი პატარკაციშვილი მოვიდა. ჩემმა შვილიშვილმა გამოიხედა და შეერჩი მე. მისი თანაგუნდელეები, რა თქმა უნდა, მიცნობდნენ და სცილილ დანებდნენ. ასევე ბაბუ პატარკაციშვილი რომ იყოს, ასეთი ფორმები რომ არ გვეცმევით“ — ხუმრობდნენ ისინი.

— და დაცვის გარშე სიარული არ მემინია. საბედნიეროდ,

ჯერ კიდევ მაქვს იმდენი ძალა, რომ თვითონ დავიცვა თავი.

ვინსენტ ვან გოგი

თენგიზ ჩხაიძე — არქიტექტორი

— სახლში ძალიან ტრადიციული ადამიანი ვარ. ეტყობა ოჯახიდან მომდგამს. გარტ ცოტა ვიზნევი... „ნიოლშოუსი“ არ იყოს, «ყველა თავისას უბერავს».

— „ნიჭიერება სიგიჟემდე უნდა ასწიო, თან გონებისკენ გეჭიროს თვალთ“. ჩვენ საერთო ფორიაქი გვაქვს, შემოქმედებითი ფორიაქი.

რასელ ქროუ — მსახიობი

სანდრო ერისთავი — მხატვარი.

სანდრო ერისთავს მსახიობ რასელ ქროუსთან გარეგნული მსგავსების გარდა სამსახიობო კარიერაც აკავშირებს — ბავშვობაში იგი მერაბ კოკონაშვილიმა გადაიღო ფილმში «გზა მშვიდობისა, ჯაყოს!». კინოში წარმატებული დებიუტის მიუხედავად, სანდრომ სხვა გზა აირჩია. გენებმა და ოჯახის ტრადიციამ თავისი გაიტანა — დღეს სანდრო მხატვარია.

P.S. სანდრო ერისთავი ამ ბოლო დროს თავისი გენეალოგიით დაინტერესდა და მნიშვნელოვანი ფაქტი აღმოაჩინა: „ბაბუაჩემის ბების ბაბუა ერეკლე II იყო“.

P.P.S. სანდრო ერისთავი და რასელ ქროუ ერთ წელიწადს

ყოფილან დაბადებული.

პარი პოტერი

დაჩი კიკალაიშვილი: ჩემს თავს ვხედავ პარი პოტერად და სულ არ მომწონს ეს პარი პოტერი. სპიადერმენი მიყვარს.

„მთელი დღე მულტ-ფილმებს უყურებდა. არ დაიღალე? — შკითხა ბებიამ. — დავიღალე, მაგრამ ვითმენ. იყო დაჩის პასუხი“.

ბოლოს მინდა აღენ

დელონის ორეული გავაცნოთ. ალბათ, ვერ წარმოიდგენთ, მაგრამ ის თავად **მარინა ქარცივაძეა**. მისი ფანტაზია კი ყოველგვარ ზღვარს სცილდება: „1967 წელი. ოთარ იოსელიანის „გიორგობისთვე“-მ ფორს სადუმის პრემია მიიღო. ფილმის რეჟისორი და მთავარი გმირები პარიზში მიიპატივეს და, ყველას გასაკვირად, საბჭოთა სინამდვილისთვის დაუფერებელი რამ მოხდა — ჩვენ პარიზში გავვიშვეს. კინოთეატრ „ოდეონში“ დაჯილდოების ცერემონიალს ფრანგული კინოს

იმდროინდელი ელიტა ესწრება. ფილმის სანახავად მოსული ცნობილი სახელების ჩამოთვლა შორს წავიყვანს, მაგრამ არ შეიძლება განსაკუთრებით არ გამოვიყო აღენ დელონი. ჟურნალისტების „ტყეობაში“ მოქცეულს, დაბნეულს, დელონმა დახმარების ხელს გამოიწოდებდა. „თქვენ ძალიან ჰგავხართ ჩემს უმცროს დას, ის კი ძალიან მგავს მე“, მითხრა და ჟურნალისტებს განუცხადა, რომ ინტერვიუს თავად ჩამომართმევდა“.

ჩემი მზრიდან გეტყვით, რომ ინტერვიუს „ხელ პირველი აპრილია“ ჰქვია. მსგავსება მათ შორის კი მართლაც ნიშანდობლივია.

ახლა ქალბატონი მარინა შვილს, ნიუშას სტუმრობს ესპანეთში. ვიცი, ლამაზად გაატარებს ახალი წლის დღეებს და თბილისში ახალი „განსაკუთრებული სენით დაავადებული“ დაგვიბრუნდება.

მას ჭაბაღს

თამაზ უზულავა

საქართველო

დაიბადა 1991 წლის 24 ივლისს ქ. რუსთაველაში. სწავლობს რუსთაველის გიმნაზიის X კლასში. 2006 წელს მოსწავლეთა რესპუბლიკურ კონკურსში დაჯილდოვდა | ხარისხის დიპლომით. ლექსებს ერთი წელია რაც წერს.

რა ლამაზია კუს ტბასთან ღამით,
მივარე ამოვა და თვალს ჩამიკრავს,
სურვილს გავეშუშელ და დიდი ამბით,
მაღლა ზეცაში ჩუმად ამიყვანს.

იქიდან მოსჩანს ზღაპრული მხარე,
სადაც ლამაზი მთა და მდებელია,
სადაც ირმები მღერიან ღამე,
იციღეს ვეელამ, საქართველო!

სადაც ვინებები დაფოთლებიან,
არწივის ფრთებით დახეულ ცაზე,
სადაც კვირტები აფეთქებიან,
წმინდანი ნინოს სანუკვარ ჯვარზე.

სადაც სიცოცხლი იტრებს ვაზი,
სადაც ლამაზი მთა და მდებელია,
სადაც ქვასაც კი სული აქვს ნაზი,
იციღეს ვეელამ, საქართველო!

სიცოცხლე

შეხველი! ათვლა იწყება ხელიდან,
შეხველი! სიცოცხლის ახლცარ ფერებს,
და ღვთაებრივი წმინდა აკვირდანი,
შენსკენ გამოწვდილი პატარა ხელებს.

იანგანასთან მას ხმას აუბამს,
მისი ხელები თოვლის ფერია,
რბანით ტუჩი უკვავს ალუბალს,
დაე, იციღებლოს! ჯვარი სწერია!

მე მსურს, ვუცქირო ლამაზ თოაბას,
გარდისფერ ცაზე გადოფერეს ველი,
როცა ბულბული იწყებს გალობას,
მგონია მაშინ, მიმღერის ბედი.

იციო, მე კალამს ვასწავლი ქარვაცს,
ქარვაცს მიოხლის! ლექსად რომ ითქმის!
შეხველი, ქალაქს. ცრემლები ფარავს!
და ჩემი გულიც ატრინდა თითქმის!

ღრო გაანერეთ

ღრო გაანერეთ
ჰეი! თქვენ იქით,
ღრო გაანერეთ!
არ მსურს დაგბერდე.

ციხე ააგეთ რკინით და კირქვით,
მე არ ვაპირებ, სიკვდილს დავენებდე.
ღრო გაანერეთ!!!
სიცოცხლე როკავს!
ჩემში ბობოქრობს ოცნება ურჩი,
მარადისობა ჩემს სულში ბორგავს.
ვით ანგელოზის თვალები ღურჯი.
ღრო გაანერეთ!!!
ისმინეთ თხოვნა,
თხოვნა პირველი და თხოვნა ბოლო,
ჩემ ჩემი სულის არ მინდა ხსოვნა,
უკვდავებისკენ მიფრინავ მხოლოდ.
ვიპირბოლებ!
ვიცი, რომ მე მსხდება,
დადგება წამი საიცრად წმინდა,
ღრო გაანერეთ!!!
ღრო გაანერეთ!!!
ღრო გაანერეთ!!!
სიცოცხლე მინდა.

ხსოვნას

ვილაც იცინის...
აქ კი გლეჯავა...
განრისხებულია შვადე რიონი,
მუხღვდებიქალი ბიჭი რომაა,
შენ დაიფარე, წმინდა გიორგი!

ახლა მე ლექსს ვწერ და მეტრირება,
ლექსს ვწერ სიკვდილზე...
ო, ღმერთო, არა,
თვალთვან ცრემლი დამეძინება,
ამდენი ტანჯვა ნუყო არ კმარა?

გამახსენებდი და რაღაც მწყვდება,
თუ რამ არსებობს...
ღმერთო, ნუ მიწყენ!
როცა ვე სული მიწას გასცდება,
შენს წმინდა სახელს გულზე დაიწერე.

ვილაც იცინის...
აქ კი გლეჯავა...
ატირებულია მწარედ რიონი,
ჰველა ბავშვი და ყველა პატარა,
შენ დაიფარე, წმინდა გიორგი!

მასწავლე ფრენა

სალამი, შვილი!
მე შენი და ვარ,

შენი სხეულის სისხლი და ზორცი,
იცი? მე ახლა უფსკრულთან ვგვჯავარ
და მსურს, ეს სული დავიხსნა ლიცივით.
სალამი, ცაო!
შვილი ვარ შენი!
მინდა მასწავლო ღრუბლებში ფრენა,
ო, რა საიცრად ილევა დღენი,
ო, რა ხშირია ამ გულის ძეგრა,
სალამი, დეო!
სალამი, დედა!
ო, მოლოდინე მიუღებმარე ზღვაო,
იცი? ამ სულში ბობოქრობს ელევა,
მასწავლე ფრენა,
ულრუბლო ცაო!

მიწის ძახილი

ეს გაუმარჯოს ამ ჩვენს მიწა-წყალს,
ჩვენი ცხოვრების უმძიმეს უღელს,
ჯერ თქვენ არ იცით, როგორ მოვარზარო
და სხეულს გული რაიგიად უეცრს!

ეს გაუმარჯოს იმ ჩვენს მომავალს,
ღამაზ მომავალს, ღამაზ სიძლიერეს,
ეს გაუმარჯოს იმ კაცს, რომელიც
გულში დატრლი, გულით იმღერებს!

ეს გაუმარჯოს სამყაროს სიბრძნეს,
ამომავალ შშეს, წიოლად რომ ელავს
და პირიზინტზე გაწოლილ სიცრესს,
ამ გულს, ახლა რომ საიცრად ილევას.

საუკუნეებს თოვლის მაგია,
და ისტორია ძველი ერების,
ბუნებას სულში ჩაუკრავია,
ულამაზესი ეცეკვა გედების.

მე ევერები გაფრინდი იხრებს...
წარმავალს ქვეყნად! დარჩნული ნაცარს,
მე ევერები ბუნების სიღრმეს,
მუსიკას, ნახატს და ლექსად ნაიკავს.

შეფარებული გაეხვდავ თბილისს,
სამების ტაძარს აღმართულს ცამდე,
ეს გაუმარჯოს ცრემლმარევი სიცრის
და საქართველოს დაკარგულ მხარეს!

მე დაუწოებე შეშინებრებას,
ღმერთის წინაშე მე მუხლს მოვიფერი,
და მაშინ კოვებ ბედნიერებას,
როცა სიმეორით შენს გულს მოვიქო.

პანტაანს ახალაპმ

ანაქლასი ფარია

გულენი ჩემს და-ძმას

ასეთი უხეტიალეთი ქუჩა მჭირე არ გვეულებოდათ აქაურებს არც ქალაქში, არც ვიბარში, არც თამარში. პოდა, ამ ქუჩის პირელ მესამედს ნახტვარს არმიდწული მარჯვნივ, ორ ეზოს შორის თუ ჩაუხვევითი, ანაცხვრა კედლის ხის ღობესა და ხისსავე ჭიშკარს დანახავით, ენდროსფრად შეუღებულს.

უბო, უფრო სწორედ, მისი სახლისწინა ნაწილი, პატარა იყო, მაგრამ კონტა მარტო ბორჯელი თუიის ზე რად ღირდა, ზურნუხტ-ისფერ ფითლებში სამკაულებით რომ გამოისახამა შავ-წითელ ნაყოფს. ან ვარდობისთვეში მართლა ვარდებით მოხატულ ბავუებს პრანგს რომ დაქმნავდებოდა აქაურობა. ან რა სიღამაზე იყო ნიათი აწურულუბული და აბინებულე კიონდრის მღილი, სახლისკენ მიმავალი ბლიკით ორად გაყოფილი.

ირველი კი... ირველი რუს ფერს ეძლავარა, სიჭრელუმეც ნაც-რისფერი მტობოდა. არც თუიის ზეს, არც ყვავილებს, არც ბალახს არ შეუძლოთ რამეშს შეცვლა. ისინი მხოლოდ აღამაზებდნენ ცხობრებას და იმდეს აღვიძებდნენ, როგორც... როგორც, თუნდაც, ცისარტყელა აღვიძებეს მიჩქმალულ და დროის მტვერწარული უნათო იმდეს...

შინიდან გამოსულს უფროსი ძმა მარჯვნივ ამოუვლებოდა, უმ-ცროსი - მარცხნივ, ან პირიქით. ძმები გამუდმებით რადუცას უწევ-ბოდნენ, არბობდნენ, ესიყვარულბოდნენ. ღამის სირბილით ჩაათავე-ბინდებენ ბილიც: ფრიხილობდნენ, უალოო აღოზე არ შეამჩნიოსო რამე.

იმ დღეს კი, ყვავილებს რომ დახვდეს და ნახეს, როგორ აღვიძებდ-ნენ ტანტყენად და მაღალი ენებელით, რადუც-რადუციები მოიძიზუბეს, ჩამორბნენ და ჭიშკრისაკენ მარტო გაუშვეს.

ენებელი რომ დანახა, გაუკვირდა, გაეხარა, ახლოს მივიდა, მიუღალა. ყვავილებსაც თითქოს იცნესო სულიერი და. მანც თავდაჭ-ერებდა მისვლბენ, ფითლები დარცხნილიად გაუწოლეს. მერე ვვე-ლაზე თამამმა, მათ საყრისსავე დახრბლს, ზედ ყწრიძალზე პოცა და თავი გვერდზე გაბრანჭულად მიიპარუნა. მას შობრეშ მისამა და ვერისმბრში ნახად შეუბო, ისე, რომ შეუღიბინა. გაცვინა. ენებლებმა გაიციუნეს. სოსანისფრად და თოვრად გაიციუნეს. ატდეს ისეთი აფია-გული, ისეთი ფიელი, რომ ზეგებს და ღობებზე მძევული ჩიტები გაისუნუნეს, ზეგმა შრიალი შეუწვევდეს, სიმე ნელნილდ სულ დაბლა ჩამოიწია და ბალახებში გაირინდა... ენებლები კი იციინდნენ თოვრად და სოსანისფრად, ეხუტებოდნენ გოგონას და ყოველი მუხბისას, მის სხეულზე ცოცხალ ანბაქვლებს ტოკვებდნენ, თავიანთ აღიკვალს.

შეგებდათ, რა სანახავი იყო გოგონას! მისი ვბრლი, სწორი წაბლისფერი იმბები სავსე იყო მიძობნიული ენებებით. სით შოლია და ოღნავ მალა უწევდა იმბეს, ისევე სულ ენებლებით იყო მოჩითელი და იმ კამას რიდი ჰკავდა, დილით სახ-ლიდან გამოსულს რომ ეცვა. ახლა მას გამკვირვალე, წყლისფერი კამა ამწვერება და თავად ჰკავდა ენებების ფერისას.

მიღიდა ქანში და ვველა მას უწურებდა. გოგონას სახეზე არც მდებლურბა ნანდა, არც მომატებელი ბდებინებდა. იგი ისევე საო-ნო სახით იყურებოდა, ისეთივე კეთილიმღილიან საღამოს უძებნიდა ყველას, როგორც გუმბინ, გუმბინიან და ყოველლევ გარდა კვირადისას. შინ რომ იდგა და ქსოვდა, ან ხელსახოციებს ქარავადა, ან წიგნებს კითხობოდა.

ბდებინდი ძმები შორიახლო მივევლებდნენ და თავიანთ „სა-წყაულით“, რად თქმა უნდა, კმაყოფილები იყვნენ.

ამასამაში გოგონამ იმ ენოსკე წარა, დილაობით ხან სარწყავით, ხან ციხობით, ხანაც სახსლავით ხელში, სულწაწყინსავით მოხუც ქალს რომ ხვდავდა და ესალმებოდა. მოხუცი ახლა ეზოს დაბალ ღობეს

ზემოდან დაყრდნობოდა და გოგონას გამტკბერით მისწერებოდა. — ღმბრე, დალილოს შწინ სახელი. ავი ყველბების ვაბობი: გოცი კი არა, ნამდვილი ფერიააო, — ლოცვასავით ბუბტუბტადა თავისთვის.

მთელ ქალკეს მთელი ეს ამბავი, ამბავი და მერე რა ამბავი. ვველაზე ასაკოვანი ქალაქელისთვის რომ გვეკთხობა, ისიც ვერ გეტყ-ვოდათ. ბოლოეკრ როდის სტყურებდა ფერია აქაურობას, მით უნტეს, ენებლებს ფერია. არა, ამ მავნელობის, ვეკალიპტების, პალმების, მიშობებისა და ათასგვარი ვარდების, ჩინური ტიტებისა და ნარცისე-ბის, ავაგების, უამრავი გვბოტიკური ზეგების, ბუჩქების, ყვავილების ქალაქში რა უნდოდა ამავ და მტტინარა ენებლებს ფერიაში?! არც რომ უმბილიდა განა არ იცოდა, ეს წვეთების ქალაქი რომ იყო, წვეთების, მომატებრებლად ვარტებრებლებს გადაღება რომ ავიწე-დებოდათ. ქალაქლებს შინ გამოიკეტბოდნენ და ეველა მამინ ფერ-იას გაწურულს მარტოს. ვინ აღფროთავანდებოდა მისი სიღამაში. ან ვაასხნდებოდა კი ვისმე? ნეტა რა უნდოდა ახლა ამ თავსმა წვეთმა მომაკალს?

ღიახ, ახლა თავსმა წვეთმა აუჭკარებლად მოიღოდა, მოხდ-ენილად. ფეხს მონას არ აკარებდა, წვეთის წვეთები თმბში ნაწივით ბრწყინბოდნენ. სართი ღიმილით ახლა მბოხეცი ქალის ეზოს უახ-ლოედელოდა.

ქალს გამწლივი შოფდფერი ქოლვა ეკვირა ხელში და ფერიას უწვებდა. ფერია მთლვა გამბოთავა და ხელბები ცისკენ აიწვირა. ცოტა ხნის მერე ერთბამად ქოლვას ხელი უშვა. ქოლვა ზემოთ წავიდა, წავიდა კი არა, ვაფრინდა. წვეთამ წვეთები კამის კოლოტივით აიკრიფა და ქოლვას მიჰყვა ზემოთ, აღმოსავლეთისაკენ. მერე შშეს რომ მოხალბოდნენ, შოფდფერა ქოლვად ტრიალტ-რიალით დასაკლე-თისაგნე იქცია პირი, მიყურავდა ცამე და ქალზე მთლფერ კვლს ტრეველა...

ასეთი ცისარტყელა ვერ არ ენახათ ქალაქლები.

ფერია ცას უწურებდა და სახეგაბრწყინებელი ციბბრუტივით ტრიალბოდა ფეხს მერევე, ჰაერონებად, ჩიტების ვალობის უცნაურ რიტმს აყოლილი. მერე წინ წავიდა, არა, თითქოს ვაფრინდა. და აი, ცისარტყელას ქვეშაც გაიარა. რა უცნაური, ნეტარი გრმნობა დაეუ-ფლა ფერიას...

ღნდავად მოუვევბოდა ჭადრების ზევიანს. თველიცევის ვაღსით ტტებოდა. სიყვეშპარკულ ქარს აწეული საყლო შეგავდა და ნაბიჯს აუჭქარა. წინ წითელ-ყვითელი ფითლებსი გულშიახსუტბული თაველებით გარბოდა გოცი-ბიჭი. ხნაგამომეებით უკან იხებებოდნენ და ჩამბოტებულე დედას რომ ხვდებდნენ, უფრო თავგამოღებით გარ-ბოდნენ; ფითლები ხვლებიდან უცვიოდათ; იმხულებდნენ, კრეფდნენ, ისეც გარბოდნენ...

კვლავ წვიმის ელოდა ქალაქი. ქალაქი, რომელიც მოწყენილ ბავუებს ჰკავდა.

ცას ახვდა. დღვისმბობლის ტბარის გუმბიბების ზემოთ ღრუბლებს მიუყვრა თავი, შვე სქელ ღრუბლებს. ნადველით ავესო თვალები ძმები გაახსენდა. „იხ, ნეტარი...“ არა, ქარის ამოვება და ღრუბლები გაფრინება მთელი სამე იყო. ახლა ავი კოდე რომ ვაჭინოლებდნენ, შესიბოდნენ კი.

„აწავიბმებს თუ ასე უსაშველოაო“, ვაითქარა. ღამას თვალბში ნადველით ვაუღივდა. მოხუცი რა ხანია აღარ იყო. პოდა, ამა ქოლვას ვინ მიაწრებდა. თანაც არც ვაზაფხული იყო ახლა, არც ენებლები აყვებოდნენ. ვერ არც წვეთა მოიღოდა; სულწაწყინსავით ვერცის თვალბები.

ნუ ეცდებით ძნელად აღსაზრდელი ბავშვის დამორჩილებას

ძ შობლები ხშირად ჩივიან, რომ შევიძლებთან უკმარის ურთიერთობა - ზოგი ტყილი სიტყვით ცდილობს ბავშვის დაყოლივას, ზოგი უყვირის, სცემს პატარას, ზოგს საერთოდ ხელი აქვს ჩაწეული. ფაქტი ერთია - მიდის რთული თაობა. ამის მიზეზი ისევე და ისევე რთული დრო არის, გარდამავალი ეპოქა კი ადამიანზე გავლენას ახდენს.

ძნელად აღსაზრდელი ბავშვების პრობლემაზე გვესაუბრება ფსიქოლოგი მანანა დუდუჩავა.

- ქალბატონო მანანა, რას იტყვით ძნელად აღსაზრდელ ბავშვებზე?

- მიზარდავდა მშობელთა მომართვა ამ პრობლემის გამო. როგორც წესი, ისინი ჩივიან, რომ ვეღარ „მართავენ“ ბავშვებს. ამაში უკვე შეიძლება პრობლემის ამოცნობა - მშობლებს აქვს სურვილი „მართოს“ შვილი.

- ძალადობის ელემენტები ხომ არ არის აქ?

- ალბათ, არის. როცა ამბობენ, რომ ვეღარ „მართავენ“, სრულ მორჩილებას გულისხმობენ, საუბარში როგორც ირკვევა. ჩვენი თაობა, მშობლების თაობა, სხვა სოციალურ-პოლიტიკურ სისტემაში გაიზარდა, სადაც ყველაფერი მორჩილების პრინციპზე იყო აგებული, ანუ ქვეშევრდომი ზემდგომი ემორჩილებოდა, უფროსი - უფროსს. მაშინ მორჩილების პრინციპზე აგებული ურთიერთობა, თუნდაც მშობლებსა და ბავშვებს შორის, ძალადობრივ არ აღიქმებოდა. მშობლებს უნერგოდ, დაეძინებინებინათ ისეთ ურთიერთობაზე შვილებთან, რომლებიც მაინცდ-მაინც ასე „დამორჩილებას“ არ გულისხმობს.

- ასეთ შემთხვევაში ბავშვი ხომ არ გათამამდება?

- ჩვენ უნდა ვისწავლოთ პარტნიორობა ბავშვთან და შევდგე მასაც განსწავლოთ. წარმოდგინეთ რაღაც საქმეში პარტნიორობა. თუ ერთი მხარე მხარეს ვეღაფერს მჯობრეს, ეს პარტნიორობა აღარ არის. მე არ მოეუწოდებ მშობლებს, ყველაფერი დაუთმონ ან ყველაფერში დაეყვნენ შვილებს, ანუ ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით

გაზღვრენ მათი მანიპულაციის ობიექტები. მაგრამ ასევე დამლუბველია მცდელობა, შვილები გაზარდო მორჩილებას. ორივე უკიდურესობა ხელს უშლის ადამიანში პიროვნების ჩამოყალიბებას და მის პარპონულ გაითარებას, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია.

- ბავშვები ხშირად ამბობენ - ჩვენ ვიცავთ ჩვენს უფლებებს. რას იტყვით ამ ფრაზაზე?

- ეს ფრაზა ტიპური გახდა ბოლო დროს. ბავშვებს ასწავლიან „ბავშვის უფლებათა კონვენციას“, აცნობენ სხვადასხვა მუხლებს. თავისთავად, ეს არ არის ცდი. ინფორმირებულობა საქმეში გარკვეულადობის საწინააღმდეგოა. აქ შეიძლება ერთი რამ ითქვას - ბავშვებს ბოლომდე არ ესმით, ან კარგად არ უხსნიან, რომ თუ მშობელი გაკეთილი მომზადებას სთხოვს შვილს, ეს მისი უფლებების დარღვევა არ არის. ბავშვის უფლებების დარღვევა არის მისი ფსიქიკური დასაცავი, იძულება, იძუშაოს ან კრიმინალური საშუალებებით მოიპოვოს ფული და შეშინებოს ოჯახში, იბრინოს თავი. მშობელი ვალდებულია 18 წლამდე უზრუნველყოს ბავშვის ნორმალური ზრდა-გავითარება და მისი დაცულობა. 18 წლის შემდეგ ბავშვებს აქვთ ლეგალური უფლება, სურვილის შემთხვევაში, დამოუკიდებლად იცხოვრონ. ამაზე აუცილებელია ვერაღებების გამახვილება. თუ მშობლებს აქვს ვალდებულებები შვილის წინაშე 18 წლის შემდეგ, ეს უკვე მისი კეთილი ნებაა. მანამდე კი, მშობელი უნდა შეეცადოს, დანახოს შვილის უნარები, შესაძლებლობები და ამის მიხედვით წარმართოს მისი აღზრდა, ხელი შეუწყოს მის განვითარებას. არ ღირს შვილისგან მოითხოვო ის, რაც თავის დროზე შენ ვერ გააკეთებ. ასეთი შემთხვევათი კი საკმაოდ ხშირია.

- ალბათ, მშობელი ხაკეთარ თავს ხედავს შვილში.

- დიახ. ამის სხვადასხვა ფსიქოლოგიური მექანიზმი განსარტებას. თუ იღვას უნდადა ყოფილიყო მომზარდა, ჰქონდა ამის ნიჭი, მაგრამ ვერ განახორციელა ოცნება, ეს არ ნიშნავს, რომ შვილსაც აქვს ამის სურვილი და რაც უფრო მთავარია, ამის მონაცემები. თუ ბავშვს აქვს სურვილი გარკვეულ სფეროში მოისწავლოს თავისი შესაძლებლობები, გლობია ამის მანის მივეცი. შემდეგ გამოიწვება, რეალურად ეს მისი მოწოდება იყო თუ არა.

|- გადაუჭრელი პრობლემა არ არსებობს.

|- დიახ, მაგრამ ეს რთული საკითხია. ცვალებად საზოგადოებაში, რომელსაც ცოტა ხნის წინ ტრანსფორმულაცი უწოდებდნენ, ყველაფერი მიდის რთულად, ძველი დანებდა. ახალი ჯერ არ ჩამოყალიბებულა, ახალი თვისებებიც, ქცევის მოდელებიც მორგება გვიჭირს. როდესაც მშობლები ბავშვის გამო მოგვმართავენ, ხშირად ვეზმართები მშობლებს, რომ გაერკვეს საუთარ პრობლემებში.

- იმ ოჯახში, სადაც დამახილი სიტუაციაა ცოლ-ქმარს შორის, რთული ბავშვები ყალიბდებიან?

- ბავშვებისთვის რისკფაქტორად ითვლება მშობლებს შორის გართულებული ურთიერთობა. ეს მერე რამე იქნის თავს - ძნელად აღსაზრდელი გახდება ბავშვი, ფსიქო-სომატური დაავადება ექნება თუ ჩამორჩება სწავლაში, არავე იცის. შეიძლება არანეგატიური ურთიერთობა იყოს მშობლებს შორის და ბავშვი მაინც „ძნელად აღსაზრდელი“ ჩამოყალიბდეს. მთავარია, მშობლებმა მოიტბონო დრო ბავშვთან საუთიეროდ. ბავშვს არ უნდა ჰქონდეს გართილობის განცდა. მშობლებმა ნებისმიერ შემთხვევაში უნდა დაუთმოს შვილს თავისი ენერჯია, დრო, სიღებების ნაწილი. ჩვენ არ მოლოდინ უნდა მოითხოვოთ, არამედ უნდა გავცეთ კიდევ: და კიდევ, მუამდ გვახსოვდეს: ბავშვი მაგალითზე იზრდება!

ლევან ზაქარაიშვილი:

„კინორეჟისორები“

მისი პირველი საკურსო ფილმი „ამა“ კარგად მიიღეს. მეორე საკურსო ფილმი „გარსევანი“ კიდევ უფრო მოეწონათ. სადილობო ნაშრომები, მოკლემეტრაჟიანი ფილმი „ანისა“ ორიგინალური ხედვითა და მხატვრული გამომსახველობით სერხებთ დაჯილდოებული ხელოვანის თამაშ განაცხადი იყო.

სცენარის თვითონ წერდა. ამ დროს უკვე ფიქრობდა რომელი რომელი ვინ აეყვანა. ხელალებით ერთ მსახიობზე არ აჩერებდა ვერა-დღებას. ვარიანტებს არმედა, მათ ახლოს ეცნობოდა, ყველ ნიუანსს ითვისებდა. თუმცა მკავდა რწეულებიც – გურამ ფრეხალავა და შოთა ქრისტესაშვილი რეჟერზე საიძვიდო შეინახული, რომელი-ათვისაც შეეცლო ნებისმიერი რილი შეთავაზებინა.

ტელეეკრანზე მისი სატელევიზიო ფილმი „თემი“ ვინც ნახა, განმეორებით ჩვენებას ითხოვდა.

სახელსა და აღიარებაზე არასოდეს უფიქრია, დარწმუნებული იყო, რომ აკეთებდა ჩვეულებრივ საქმეს, რომლისთვისაც მადლობა არ სჭირებოდა. ეს მისი მოვალეობა იყო.

ფილმებს მეგობრებისთვის ქნიდა. ეს მეგობრები მარტო ქართველები არ იყვნენ: პერუელი, არგენტინელი, რუსი თუ ესპანელი, ვინც მის ფილმს ნახულობდა, ყველა მისი მეგობარი ხდებოდა.

ფილმების ტექსტებით გადატვირთვა არ უყვარდა. ამიტომაც ამბობდნენ ისინი მხატვრული დოკუმენტბაიო. ეს უხაროდა, რადგან იმ ოსტატებთან სიახლოვეს გრძობდა, რომლებიც უყვარდა. მკავდა რწეულები, მათ ეთავიანებოდა და მიუწევლობიდან მიანდა: იპირიელი აკიო კუროსავა, ესპანელი ბუნუელი.

პირველი სრულმეტრაჟიანი მხატვრული ფილმი „ისინი“ თბილისის კინოფესტივალ „ოქროს არწივზე“ აჩვენეს. ფიორი საკონკურსო პროგრამაში ჩართო და საუკეთესო რეჟისურისთვის პრიზი მიანიჭა. ეს იყო სტარტი, საიდანაც „ისინი“ ფესტივალებზე გვიდა: ეწეია კანს, ჩიკაგო და სარეისოსო რებუტისთვის პრიზით დაჯილდოვდა. სევა და, დღი სევა დაკცებოდა თან ამ ფილმს. საერთოდ, ავტორად, სევიდან სევიდან იყო. მას ხშირად ვითხებოდნენ, რატომ ჰქონდა ასეთი ნაღვლიანი თვალები. „ისინის“ შთავარმა გიმბა ადამიანებს იმდენი ტკივილი მიაციწა, რომ გამოსავალი აღარ დაიტოვა თვითკვლელობის გარდა. ყველთვის თავისი გიმბრების ცხოვრებით ცხოვრობდა. ამიტომ ჰარბობდა ნაღველი თვალებში. და მაინც, იტროებდა იმებს, რომ ერთის ტრაგედია მეორეს გამოაფხიზლებდა, იხსნიდა შეცდომებისგან.

მას უყვარდა თავისი გიმბრები – ცულებიც და კარგებიც. თვლიდა, რომ ყველა ადამიანს გააჩნია სუსტი მხარეები დაღებითიან ერთად. თვლიდა, რომ უნაკლი არავინაა. შთავარაა, ხელი შეაშველო, ნაკლი დახსლო. ამაში ხედავდა თავის მოწოდებას.

...შემდეგ შტატებში გაემგზავრა. ატლანტაში საავტორო კინოს პატარა სტუდიაში მუშაობდა. მისი ნაშრომები რომ ნახეს, მონტაჟის დირექტორბა მუშაობავს. ექვსთვიანი მოღვაწეობა უტეც დაასრულა: მეღვლითს აფხაზების ომში მიდიოდნენ. მანაც უარი უთქვა ყველაფერზე და სამშობლოში დაბრუნდა. აქ კი... გაუბედურებული ხალხი თიერესა და ყინვამა კოდორის გზით გადარჩენას ცდილობდა, ზოგიც გზაზე იღუპებოდა.

ლევანი აივადუელი მძიმე ტვირთით – ჩასაცმელებით, სურსათ-სანივათით მეგობრბანი ერთად გზას ჰტუბრისკაც მიაცივლავდა, რომ ლტოლულებს შეუმკულებოდა, სამშვილობის გამოეყვანა. ეს გზა, მათთან ერთად გამოვლილი, ერთ დიდ კინოფილმს უდრიდა...

თბილისში, ინსტიტუტში სტუდენტები ენება გარს. მათ კინოხელეობებს მათ ასწავლიდა, საკუთარ ცხოვრებისეულ ეპიზოდებსაც უყვებოდა. სრულმეტრის აღმწერებდნენ თავიანთი ძველები.

საქართველოში მძიმე დღეები იდგა. თბილისი თბილისის აღარ მკავდა. ხალხს გაუჭირდა ცხოვრება. პროფესორები წივებთან თუ სხვა ნივთებით ვაჭრობდნენ, პატარები შიმშილისაგან ტროდნენ, მამები უშუშეებები დადიდნენ, დღეები სახლვარვარეო მიდიდნენ სარ-

ინათვრბინბა ჰქონდა და აუხდა, ორმოცდაცამეტისა გარდაიცვალა. ავეისტოსს ცხელი დღე იყო. სიცოცხლე მოულოდნელად საკუთარ სახლში შეწვდა. იმ დღეს კიბულებით ქუჩის გადმოსახელიდან საცავიერი თბილისი ევლარ დანიხა, ქვალაც, რომელიც მსოფლიოს აჩვენა. „თბილისი, თბილისი“ მისი ბოლო გენიალური ფილმაა. არცერთ ფილმს არ მიუღია 12 პრიზი ერთად მის გარდა.

თავიდან რეჟისორბაზე არ უფიქრია. ახალგაზრდა გეოლოგი ზურგნაწითი ექსპედიციამა დადიოდა. გვერდში მეგობრები იდგნენ. მათთან ერთად პატარბმა გასვლა სიხარულით აესესდა.

საერთოდ, ცხოვრება საეჭვა სიხარულით და სევდით. თუ ამას ხედავ, სხვაგვარ ვინა მჩვენს, ოღონდ დამაჯერებლად, მხატვრული სერხებით. საამისოდ კინო მისწრება.

რეჟისორბა მეგობრბმა ურჩია – რეზო თაბუკაშვილმა გადააწყვეტინა მოსკოვში გამგზავრებულებიო სასწავლებლად.

დიდხანს არ ცოცხლობენ“

რის საძიებლად, ზოგი ქურდობდა, ზოგი სხეულს ჰყოფდა...

ლევანი სასოწარკვეთის მიეცა. იწერებოდა ახალი სცენარი „თილიის, თილიის“ – საცოდები პროფესორისა და უბედური დედის თავგადასავალი. და თითქმის თვითონ იყო ის პროფესორი, პაპარნი რომ ვაჭრობდა, თვითონ იყო ის დედაც, რომელმაც ერთი შვიკრა კარავი სხვებისგან შემუშვენველად მოიპარა და მერე ადარ იცრდა სად წავლო – ვერც უკან დააბრუნა, ვერც დამალა, ხელში ატრიალა, სანამ არ დაურბიდა...

ლევანმა ამ ფილმშიც თავისი გმირების ცხოვრებით იცხორა... ეს ბნელი იყო, გული ეწურებოდა, ადარ ეღიბებოდა, ადარ იცინოდა.

სცენარი მზად იყო და როცა პროფესორის როლზე ბაადურ წულაძე, დედის როლზე დარეჯან ზარნილაძე მიიწვია, მათთან კატეგორიულიც იყო, ფრთხილაც, მკაცრიც და დამძობიც. მათგან შესაძლებლობის მაქსიმუმს მოითხოვდა...

„თილიის, თილიის“ გასცდა საქართველოს საზღვრებს და მოგზაურობდა დაიწყო. მანამდე კი, უფულობის გამო რომ ვერ ამბოვანებდნენ, ხუთი წელი თაროზე იყო შემადგებელი. თუმცა მძიმე ცხოვრება

ჩვენს ქალაქში გრძელდებოდა და თვსა არ ძველებოდა. სახსრების მილოდინში რეჟისორი გულს არ იტუნდა და დარწმუნებული იყო, გზა გაისწვრივდა. ასეც მოხდა.

ფილმის სათაური სიმბოლური იყო, ის ყველა ქვეყნის ცხოვრებას შეუძლებლად შეხებოდა. ამიტომაც აიტაცეს და მას განუმეორებელი, დღისმესამისწავი უწოდეს. თორმეტი ვიდეო რეგრევიტი ჩამოურთიეს.

პირველი ვიდეო საუკეთესო რეჟისურისთვის დღეს-ს ქვეყნების ფესტივალსა და ბალტიის ქვეყნების „კინოზოკე“ მიიღო. რუსეთის კინოაკადემიის მთავარი პრიზი „ნიკა“ დაიმსახურა როგორც ბალტიისა და დღეს-ს ქვეყნების ფილმებს შორის საუკეთესომ. ვისბადენის კინოფესტივალზე გრანპრი და ათასი ევრო ერგო. ერთ-ერთი პრიზი საუკეთესო მუსიკისათვის კომპოზიტორ ნინაზ დაისამიქეს არგუუნს.

აღმასვლა გრძელდებოდა.

„თილიის, თილიის“ მსოფლიოს საუკეთესო ფილმების ხუთეულში მიხვდა და ოსკარის პრემიაზე წარადგინეს. მაგრამ ვინაიდან პოლიციის კორუპციის უპირველესად პოლიტიკას ემსახურება, იგი ბალენტინის ფილმით ჩანაცვლეს, რომელიც ახლო აღმოსავლეთის მოვლენებს ეხებოდა.

სახელი და დიდება, რომლის მძიბებელიც არასოდეს ყოფილა, ლევან ზაქარეიშვილთან ერთაზამდ მოვიდა.

ჯერ კიდევ „ნიკაით“ დაჯილდოებისთვის იღებდა მილიცკებს, რომ ამერიკულმა კინოაკადემიამ წვერობა შესთავაზა. ლევანს დრო საძებარი გაუხდა. 24 საათი არაფერს ნიშნავდა. ლექციები, გადაღებები, სცენარზე მუშაობა, სხვადასხვა ქვეყნებში გადაფრენები, ფესტივალები და თანაც რუსეთის და ევროპის კინოხელოვნების აკადემიის აკადემიკოსობა, ამერიკის კინოაკადემიის წვერობის კანდიდატობა, ამერიკის საერთაშორისო ვიდეოს წვერობა ვერანაირ დროში ვეღარ ეტეოდა. უცხოეთში ზირად მუდღეღეც დაკვეთებოდა, მწვენიერი მათა ვაწაქი, ფიზიკოსი, თილიისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის თანამშრომელი, რომელიც მისი მარჯვენა ხელი იყო. კამპოტერის საშუალებით მათა თვალს ადევნებდა ლევანის მიწვევა-მიპატივებებს, მისი დაჯილდოების ადგილებსა და თარიღებს, ავტარებდა მგზავრობის პრობლემებს.

„ოილეობდა, სულ ვაილილს იღებდა, მაგრამ შრომაში დღე და ღამე ვაერთიანებული ჰქონდა. გადასაღებ მოედანზე მის ცქერას ვერ ვუძლებდი, ძალიან იხარავებოდა. გრიმსაც კი თვითონ უსწორებდა და მსახიობებს, მათთან საუბრებს და მითითებებს დიდ დროს უთმობდა... დაიღალა, ატყობდა, რომ უნდა ექცარა, ბევრი მიესწრო“... – სინანულით ამბობს ქალბატონი მათა და მწუხარე მოეგონებებში იძირება.

ახალი ფილმის გადაღებას ემურობოდა. თანაც რუსეთიდან და საფრანგეთიდან ბევრი საინტერესო ნიშნავდა შესთავაზეს. მუშაობდა მსატერულ ფილმზე, რომელიც 9 აპრილის ტრაგიკულ მოვლენებს ეხებოდა. სცენარის ავტორი მწერალი ლამა იმედაშვილია. ამავი სამ მეგობარს ეხება. ერთი მწერალია, რომელიც მოთხრობებს წერს, მეორე – ექიმი, რომელიც „წითელ ჯვარში“ მუშაობს, მესამეც ჯარში წასვლა არ უნდა და სასულიერო აკადემიაში შედის...

ლევანი ახალი ფილმის გადასაღებად დაფინანსებას ელოდა, რომ გული გაეწერდა. აუხდა; კინორეჟისორები დიდხანს არ ცოცხლობენ... მის საქმეს უტყროსი ვაგი თენგიზ გააგრძელებს. ახალგაზრდა ეკონომისტს კინორეჟისორის გამოცდილება მათისგან მიიღვეს და მის პროფესიას ირჩევს. „9 აპრილს“ თენგიზ ზაქარეიშვილი გადაიღვეს.

რას იტყოდა მამა? მას ზომ ეს ვერ წარმოედგინა. გაიხარებდა!

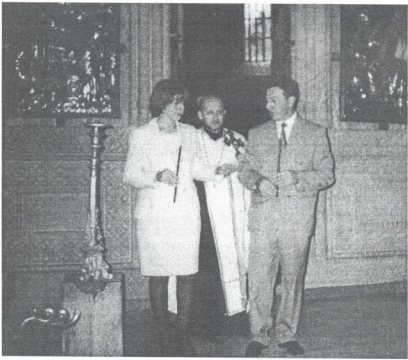

წინაპართა ნაკვალავზე

ამ რამდენიმე წლის წინათ საქართველოს იაბრინის სახელმწიფო ტელევიზიის ვარძიმადგენლები სწევია. მათ ფირზე აღუბე-
დავი 100 წელს გადაცილებული ადამიანები. მათ შორის, საჩხერის
რაიონის სოფელ ზეანში მცხოვრები 104 წლის მორწმუნე-მეწამლე
შუმანა ხარაიშვილი (გარდაცვალა 107 წლის).

საშუალო წიბოლების დროს მკარადადენ რეჰმატიზმის და ჩუხად
ტრემი მიხედვით სამკურნალო საშუალებები არხადებია, დაუჩილია
მოხუცე მეწამლე. დახ, გათხრების დიდიან ამ საქმეს არ ჩამოშორებია
თავის დეიხისხუა მუელდე გიორგი ხარაიშვილიან ვრთად. ლოკითი
მოიძებდენ ტრესა თუ მიწორდე სამკურნალო საშუალებებს, ლოკითივე
გასცემდენ და ამ სიციესთან ვრთად, ვინ მოსთვლის, რამდენი გაჯინფე-
ბული, სხვადასხვა სწინთ დაავადებული ადამიანები განუკურნავთ უს-
ასიედლოდ. ხარაიშვილების თუჯახს ეს დიდი ტრადიცია შორეული
წიალიან XVII საუკუნიდან - მორწმუნე-მეწამლე დიდი კველომჭედი
ადამიანის პაპნა ხარაიშვილის სახელიან იღებს სათავეს. მათი ღირ-
სული შთამომავლები არიან - ფიტოთერაპეტიკი ქალბატონი ნალი
ხარაიშვილი-ხეთერელი და მისი შვილები - მირანდა და ალექსანდრე.
მათზე არავითხედ დაწერილა. ამჯერად ქალბატონ მირანდაზე
ვეინდა ვაიათბ.

— ქალბატონ მირანდა, თქვენ ძვირფასი ხვედრი გხვდით
წიალად, კარგა ხანს შესწერებოდი დიდი ბების სიციფხვასაც
და საქმიანობასაც. როგორ დაგამახსოვრებდა შუმანა ბებია?

● მირანდა მუხომბასთან ერთად

— ის მიცივალა, სათვალე არ დასკრებივია, სალი, ნათილი ვინება
და იშვითია ვრთამსენა შებრინა ბოლომდე, წიწრბლიცი ეკ უმბდა.
საორენდე კთილი ადამიანი იყო. ძლიან მოსიხარულე, მუდამ სიყ-
ველითია და მავლიერების ვრთბინით ვისხუნებ, იმასაც, რომ მან
არათუ სამკურნალწამლო საშუალებების დამზადების საიდუმლოებას
მანჩარა, მასწავლა ხელაჯარედილაც, რომლის დიდოსტატეც იყო მისოსეს,
სოფლის ახალაზრდა ქალბები მიხვან სწავლებდენ სხვადასხვა
ორნამენტების ამოხსენა. ბებია შუმანა კარგად ახსენს ჩემს უფროს
ვაჟს, თორასტეს, ვინოხუ, იბი დაგვირგია. ვეკლას ვერა, რომ მე მომი-
ტრნადა, მაგრამ, არც დაფიერებულა, ბებია შუმანასთან მეილა და მოცუ-
ვად ჩაუწყო იბი ქალითამი. იმდენ სიბიბის ასხვებდა, ისეთი სასიამო-
უნო მოხუცი იყო, ატყობა, ბაშევეც ნაილად ვრთბობდა მას. კიდევ, რაც
ვეკლავზე დანდა ჩამჩნა მუხომბასში - ეს იყო პაპარა ნინო, -
კველდებე ჩამაიკისებული მფარველი ანგელოზის კუთხე. აქ იმ წინად-
ანების ხატები იყო დაბრძანებული, რომელიც ბებია თამი შვილებ-

ისა და შვილიშვილების მფარველ ანგელოზად სიბილა. ამ ნინოში
მუდამ ენოი კანდელი. საწიროდ, მანკურფორება ბებია მარლამდე-
ბლური სიტყვით და იშვითი ოტბინიხმ: „შე კიდევ ეხრა კასა უნდა
ვატყვიოთ!“. - ვეტყვობდა ხოლმე ხშირად ვესწრებო მიხვან: „ბებია
სიმფების მოპოება, მაგრამ, თუ მოიპოვე, საუკუნე ნეტორები იცხ-
ბორებ ამ ქვეყანაში“. მისი მუელდეც არმეულებრივი ადამიანი იყო.
ეს მორწმუნე-მეწამლე კაცი შესანიშნავი ოსტატე იყო ხეზე კველი-
ბისა. ვეკლავერი გამოსდილია ხვდიდან. ახლაც განკურფორებს იწვევეს
მნახვებში მის მიერ მორეკუთობებული კარადა. შესანიშნავად ატყობ-
და ავეკსაც. შუმანა ბებია მწეწმითი ადგა თავის მრავალკურფორებან
ჯალას და მინდა განსაკურფორებ ადენინში, რომ გვარში არ არის
დამწერელი თუჯახი, არც არავინ გამოწერია ისეთი, რომ რამე უკუთრი
საქციელი ჩაედინოს. ყოველი მათგანი უარესად მწრბოლები, გამრ-
ჯენი არიან, თავისი შრომით მოიპოვენ საარსებო წყაროს და არც
არასდროს გასკრებივითა და მოშვებიათ. ბებია შუმანამ სასახლო
შობამოკლამა დატყობა, მეერ მათგანს გამოწერილი ადგილი უკურავს
სახოვალეობაში. პირადად ჩემთვის მუდამ მისასამა მავალითა თუჯად
ბაშეუტებ, ნოე ხარაიშვილი, 86 წლისა, ვადადგარი იოფეცერი, იბრბოდა
მოსიციესა და ლენინგრადის მისადგომებთან II მსოფლიო ომის დროს.
დაჯილდებულა მრავალი მფელთია და ორდენით მამკობისათვის.
ალმატის სამხრეთკავკასიამდამოკრებილი დელესკ მწენდ იწვევა რე-
ავიგორე მოვეწიწვასა აკაცი წყრთლის სახვლების საჩხერის საი-
ნის პირველ საშუალო სკოლაში. ატყე თუჯრის იშვითი ნიჭი, მფარად
ჩამოყალიბებული ცხოვრების წესი, რის მეშვეობითაც შებრძობული
ატყეს სასიამოვნო ვარგებობაც და ახალაზრდული ენერჯიაც.

ატყე მინდა ადენინში ბებიაზე, მარი კოსტავა, იყო ცნობილი ქართველი
მსახიბის გრიფოლ კოსტავას და საქართველოს ეროვნული გმირის
მერაბ კოსტავას ბიძაშვილი. მისი აღზრდილები არიან ცნობილი ქართვე-
ლი ბიზნესმენი ბიბინა ივანიშვილი, არქიტექტორ ვაჟრას ნაღორაძე, იფრმა
„ავერისი“ მწევერი ნიკოლოზ კურტანიძე და სხვები. ბებია ძალიან
დამაბი ქალი იყო, მასში ორგანულად იყო შერწყმული მინაგანი და
გარეწეული მწეწრებია, დაუღალავი, მწრბოელი ადამიანი იყო, სიმწე-
ფი არ გავდა თავის დედაბიბოს, მუდამ მოუცლელი, სულ მოფუნესუცი. -
ასეთი დამაბისხოვრდა. შესანიშნავი პედაგოგი იყო. ვეკლავ ღირსებით და
პატივისცემით იხსენებს, ვინც ეკ მას იცნობდა.

— თქვენი საუბრიდან გამოიღინარე, თქვენს აღზრდა-გა-
ნათლებას მფარი საფუძველი ჩაეყარა თუჯახი და სკოლაშიც,
რისი შვედეცი იყო ის, რომ წარჩინებით დასარსული საჩხერის
რაიონის პირველი საშუალო სკოლა. ვახტანგ ბოჭორიშვილის
მიერ დაარსებული თბილისის საერო ინტიტუტი.

— ამთავითვე უნდა აღენიშნოს, რომ ჩემი და ჩემი ძმის ადგილის
ჩამოყალიბებით დიდი როლი შეასრულა დედამ, ახლაც საამირობითი
ვისხუნებ ზაფხულში არდადეგების დროს, როგორი სისარული ექვს-
მარბოების მიწორბოში მტყნარების შვერებებში. თან დედა ვგასწავ-
ლდა თითოეული მტყნარის ქართული, რუსული და ლათინურ სახელ-
წოდებას, მათ სამკურნალო კომპონენტებზე შემადგენლობას, სამკურნა-
ლო საშუალებების დამზადებას. მან ბავშვობიდანვე შეგვიჩინა ვეკლავა
ამ პროცესს, რაც შვედეგში ჩვენი ცხოვრების წესად იტყვა. ამასთანავე,
ჩვენ ნაილად ბუნებრივად, თავისთავად ვეძიეთ თანამაზრებელად.
დედა, ნაილი ხეთერელი, ისე როგორც ბებია შუმანა, წამლებს ამზად-
ებენ ლოკითი (ლოკვა ფოთლის მორეყენად იწვევა), ასევე, ლოკითივე
გასცემს მას და ავალმურფუსკი ყოველივით ურჩევს, ლოკითივე მა-
ილის იბი ბუნებრივია, ამ რიტუალის დაცვა ვეკლავზე ბებე სულიერი
დატვირთვის ახდენს ჩვენზე ასე რომ, ბებე და ჩემი ძმის, ალექსან-
დრეც მფელინისთვის საკმაოდ მუშადადებული ვიყოთ.

მეხუბო მუსიკიდან განკურფრსდი ნეგროლოგიით. ჩემი პროფე-
სორის ბატონ ვლადიმერ სანიკიძის რეკომენდაციით ვაგვირგე ენციკ-
ლოგრაფიის კურსები და ემუშაობიდი ომის ეტერბანთა რესპუბლიკურ
პოსიკალბოში ენციკლოგრაფიის კანბინეტში.

მეექვესე კურსზე, ისეველისას ვაღველივსი ღრმად შემესწავლა

● ოთარი და ნიკოლოზი

გინეკოლოგია. 1999 წელს დაგამთავრე სამედიცინო ინსტიტუტი და ამდევ წელს ჩავაბარე სახსრითიფიკაციო გამოცდა, მომიწიქა ზოგადი პროფილის ექიმ-მკურნალის სტატუსი. ამის შემდეგ სამედიცინო აკადემიის ბაზაზე გავიარე ფიტოთერაპიის და ექოსკოპიის სრული კურსები. ჩავაბარე სალიცენზიო გამოცდა და მომიწიქა ექიმ-ფიტოთერაპევტის სტატუსი და ექიმ-რადიოლოგის კვალიფიკაცია.

— თქვენ აღინიშნეთ, რომ მეექვსე კურსზე გადასწავლით დრამა შემოსწავლით გინეკოლოგია და საფეხვლანად მოემზადეთ კიდევ ამისთვის. რამ განაპირობა თქვენი არჩევანი?

— სამედიცინო ინსტიტუტში მეექვსე კურსზე გინეკოლოგია გეოკთიხება მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, აკადემიკოს ჩანაგას სან-ხელის პედნატალური მედიცინის, შიანისა-გინეკოლოგის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის პროფესორი, ბატონი ანზორ ლომიძის სწორედ მისი უაღრესად საინტერესო, მაღალკვალიფიკაციური, მრავალის მიმცემი ლექციებით დაწაწა ჩემი დიდი დანერტვისება ამ დარტით. ბატონი ანზორი წლებსი განმავლობაში იყო ქ. თბილისის შიავარი გინეკოლოგი. ასევე მუშაობდა საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში და რაიონში. მას კარგად იცნობენ და ამჟამადაც არაერთი ავადმჯდარი აეთიხავს პრეფერენციულად. აქვს დიდი გამოცდილება. სწორედ მან შემოსწავლა გინეკოლოგია. მისივე ხელმძღვანელობით გადასწავლეთლი მაქვს ვიშუაში საღის-ერეტიკული ნაშრომზე: „ბუნებრივი სამკურნალო საშუალებებით გინეკოლოგიურ დაავადებათა მკურნალობა“. აღნიშნული თემა, რა თქმა უნდა, პირველ კოელისა, გულისხმობს ქალთა უწყურებლობის გამოწვევი მიზეზების გამოვლენას, შესწავლას და მის მკურნალობას.

ქალბატონი შიანდა სამი ვაჟის ოთარი, ნიკოლოზ და ვიორგი პატარაობის დედლა. ვერ 31 წლისაა, მაგრამ, ისიც დიდის ციკლებზე მუშავარი, სწრაფი სვლა სწავლასა და საქმიანობაში, საერთოდ, ოჯახის წევრთა დამსახიათებელი რიქმია. თუქვა დანხმარებუც არ ავლია ოჯახში. მისი მუშეობით უაფვილდება დამკოლებების გადალახებაც, რასაც ეტაბება მიზანდასახულება და პროფესიონალიზმის უღვიფხი სიყვარული. ბევრსაც სწორედ ამით მიღწევა.

2004 წლიდან ანზორ ლომიძის მიერ დარსტებულ ქალთა კონსულტაციაში მუშაობს. ბატონი ანზორი დაწვრილებით მიცეება, როგორ შექმნა აღნიშნული კონსულტაცია. რა დიდი ძალისხმევა დასტვირდა მისი სთიანადი დანადგარებოთა და ხელსაწყოებით აღჭურვილობის, ქალბატონ შიანდას მუელუს, ბატონ ზაზა პატარაის და მისის, აღექსანდერ ზეოურელს.

— ქალბატონი შიანდა, რა მეთოდი იქნება წარმმართველი თქვენს, როგორც გინეკოლოგის, მოქმედაობაში?

— მეზოთერაპია. ბატონი ანზორი შექსაწავლის მის სამეცნიერო-პრაქტიკულ საქმიანობაში არსებულ ყველა მეთოსს, ერთ-ერთი მათიგანია მეზოთერაპია, რაც გულისხმობს განსაზღვრულ საპროცედიო

არეში წაშლის შექმნას. ეს მეთოდი გამოიყენება გინეკოლოგიაში სხვადასხვა დაავადების სამკურნალოდ (როგორც არის უშვილობა, საშვილოსნოს ცვლის წყლულოვანი დაავადება, მეტრიტების, ენდომეტრიტების, დანამატების ანთებითი პროცესები და სხვ.).

გინეკოლოგიაში მეზოთერაპია ნიშნავს საშვილოსნოს ცვლის, შარდის ბუშტის ნაიჭზე მედიკამენტების წერტილოვან შექმნას.

ჩვენთან, ქალთა კონსულტაციაში, ავადმჯდომებს უტარდება ექოსკოპიური გამოკვლევა საშვილოსნოსა და საკვერცხეების სხვადასხვა დაავადებებზე (შიომატოზური საშვილოსნო, უნორტიტობი, საკვერცხეების ანთებითი პროცესები, კისტები და სხვ.).

ბატონი ანზორი გულისტყვილით საუბრობს, რომ, სამწუხაროდ, აბორტების გაკეთებაზე რეგია, ხოლო შიშიავრე, თითქმის არ არის, რაც მიზეზი იწინასურვი მდგომარეობით არის გამოწვეული.

როგორც დღდას, საქეიალისტს, მოქალაქებს ქალბატონ შიანდასაც ეს საკითხი ადევლებს:

— მშვილობა იფოს, ეკონომიკა გაძლიერდეს, — ეს არა მხოლოდ ჩემი ნატვრაა, დღეს ასე ნატრობს ყველა ქართველი, თუ ეს იქნება, ამას ცხადია, მოყვება ზურუნაც ადამიანის ჯანმრთელობაზე და, მაშინ იმედოც იქნება, რომ დემოგრაფიული მდგომარეობაც გამოსწორდება.

მისახლეობა კარგად იცნობს და აფთიაქებით მსურველებს შეუძლიათ ჩვენი, ზეოურელების, საკვარელო მაცდომი „უკლესინი“-ს შექმნა. ეს მალამო კარგა ხანია დარეგისტრირებულა და დაბატონტებული. ამ მალამოს გამოყენება კარგ შედეგს იძლევა საკვერცხეების ანთების, ერთობის, ფრომბატული ციმბების, უკულოვანიტების, ენდომეტრიტის დაავადების დროს. ბუასილის, პარა-პროსტიტების და პროსტიტების მკურნალობისათვის. იმდენად ეფექტურია, რომ ხვება ბუასილის სრული გაქრობა, ოპრაციასაც არ საჭიროებს. მკურნალობის ხანგრძლივობა ამ შემთხვევაში დამოკიდებულია დაავადების ფორმაზე, მის სითრულებზე. ახალმშენებელი სრულიად ინკურების 10-15 პროცენტების შედეგზე.

მალამო „უკლესინი“ შიშილება უნიკალურ პრეპარატად ჩაითვალის დერმობოლოგი კოსტის (თბილისი ჩადრეტილს) შემოსხვევაში. სრული განკურნება ხდება იყო, რომ განმეორებით რეციდივი არ წარმოიქმნება. ოპერაციული ჩარევა საჭირო აღარ არის.

აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ბუნ-შიანისზეგებს უფასოდ ჩაუტარდებათ კონსულტაციები და ექოსკოპიური გამოკვლევები (მისასხილში: ვაჟა-ფშაველას II კვ. 31 კორპ. IV სტ. I საბოული, ოთახი — 40; ტელ: 32-54-43, 895 32-54-43).

საღამოებდა. ქუჩას უკვე შეუშინველად ეღება ზამზამის ფერი. ახალგაზრდა ქალი ფრთხილად ჩამოსტვება ჩონჩგის თითებს და ოთხში დაბალი ხშით გაისმის ყველა ქართველსათვის საყვარელი პანგი: „მონგური საქართველია, სიშები ჩვენ ვართ ყველა“. სიძურვას ბატარა ოთარ პატარაიაც აჰყვება. ვინ იცის, მეღისთისა ტკბილ კერპში იფხვ ხელელების ვარსკვლავებ აძიანობისა და მხოლოდნელც არაფერი იქნება, რადგან ეს ბატარა ნაწიერი ცნობილი ქართველი რევისორის — ეთიოლოკურმენტალისტის, ურთავილების პრემიის დაურეტიტის, საქართველოს სახალხო არტისტის, გურამ პატარაის ვაჟიინდასა, კაცისა, რომლმაც, მოუხვდავად არცოუ ხანგრძლივი სიცოცხლეც, მუდგვერტით, უნიკალური ფილმებით დაუტრევა ქართულ დოკუმენტურ კინოს; „რესპიცილის ნაკვალევზე“, „შირია ვურვისტიანდამი“, „ალეოლოგის სიძველეთა საიდუმლოებანი“, „აოთისის მტანაქ“, „ტოპოგრაფიის“... რისთვისაც მიწიქა რუსთავილის პრემია. მაგურებელი კარგად იცნობს, აფრთველ, მის მატვრებში ფილმებს: „რეკორდი“, „ეუზნი ბედნიანი“, „ხანდარი, სიყვარული და პიმიკორი“.

ქალბატონ შიანდას მუელუე ბატონი ზაზა პატარაია პროფესიონი ინფერ-მედიკოსი, გურამის მიმაშვილია.

ახალგაზრდა ცოლ-ქმარი ოჯახთან ერთად მარტვილში, იმ სახლში ატარებენ ზაუზულს, რომელშიც ამ შესანიშნავი ხელელების მამა დაბადებულა. იშვიათი ორნამენტებით დამშვენებული მის მვერუელი ოდა ერთ-ერთი უღამაზესია თბილისი მარტვილში. იგი, როგორც ქალბატონი შიანდა აღნიშნავს, ცნობილ ქართველ მხატვრებს ბატონ ვაჟა ადამიას დაუზატავს კიდევ.

ორივე თვის წინათ სტუმრად ვიყავი საკმოდ ცნობადი ოჯახში. სუფრასთან სულ ზეითი ვისხედით, სუთინები ხატები ჩვენი საუბარზე, ბუნებრივია, ოჯახურ პრობლემებს შეეხა. ერთ-ერთმა თავის ისტორია გვიამბო:

„სრულიად ახალგაზრდად შექმნი ოჯახი. როგორც ყველა მატერიალურად კმაყოფილი, იძულებული ვაგზბო ქართული ტრადიციისაგან ბუნდის შევიკვლიდი (თუმცა მე ის არ მიყვარდა). ჩემი ქმარი ჩემზე უზომოდ შევიკვრებოდი იყო. მატერიალურად კმაყოფილი არაყვარს მაკლდებდა. მაქმედა გემოვნად და მდიდრულად. დღევანდელ რესტორნებსა და

ბარებში. გვეყვდა შინაოსამსურებელი, მაგრამ მიზეზზე დაეად ყველაფრისა, ჩემი გული ვერა და ვერ მივიტო, რადგან მის ხელში მხოლოდ ღამისა სათამაშო თოვინი ვიყავი. ქალი, რომელსაც არავითარი უფლება არ მქონდა არც საკუთარ გარეგნობაზე, არც სადმე წასვლაზე. მიკლდე, უფუფრად და სრულიად უწეო, ურეგლმო მდგომარეობაში ვიყოფივლიდი. იცოცხლე ტანსაცმელი ბლომად მქონდა. კვირა ისე არ გავიღებდი, ჩემი გარდერობი ღამაში კაბით, ის ფეხსაცმლით არ შეიძებოდა, მაგრამ მის უკეთხადა ვერაფერს გადმოვიტებდი, რადგან თავად მიჩრდილა, რა ჩამეცევა.

რაც შეეხება ცოლ-ქმრულ სარეცელს, იგი იწყებოდა და მთავრდებოდა ძაღმობიერობით (ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით). „სასიყვარული“ დამეტი ჩემთვის წამება იყო და მეტი არაფერი. ჩემმა ქმარმა ჩემში ჩაღვა ქალი და დღესაც არავითარი სურვილი არ მაქვს შეაფუძნ მამაკაცი. ჩემთვის უცხია ის შეგრძობები, ის ქალური ემოციები, რაც უკვს უკავშირდება... ქმარს ვაყვარებ, თუმცა ყოველგვარ სურვილი დღევანდელ ახალი ოჯახის შექმნისა, რადგან შეზღუდვი არ განმეორდეს იგივე ისტორია“, - ასე დამამბოვრა ჩემს მეგობარმა თავისი მთავრობა.

ჩვენ, ქართველები, როგორც ტრადიციების მიმდევარი ხალხი, ამ თემაზე ნაკლებად ვეპაარაკით, თუ სადმე გამოიყოფით თავისუფლად ჩვენს აზრებს - ეს მხოლოდ ვიწრო წრეა. საზოგადოებაში იც სესხზე საუბარი რატომღაც მოკლებულია მიგაფრება. მათ ურბებს, რომ ეს პრობლემა სამ ძირითად ასპექტს მოიცავს - ბიოლოგიურს, სამედიცინოსა და სოციალურს. ადამიანის სექსუალური საკეთილად ყალიბდება და კლინიკური უსთავრესად იმ გარემოსთან კავშირში, რომელშიც იგი იბადება, იზრდება და ცხოვრობს. ვიყვირბ, სექსოლოგიის მარნერ ასლანაკაშვილის აზრი მოითხველისთვის ინტერესიკლებული არ იქნება.

- დღეი შედლობა იქნება, ვიყვიროთ, ითითვის ადამიანი სექსის საკითხში თითონი ორიენტირდება. ეს საკითხი მეტის მომეცევა, ვიყვერ თაობათა აზრებზე ვაყვარებომა. ყველა ებოქება და დროში თაობათა კლავარნობებს განსაზღვრავდა სექსობრივი ცხოვრებისა და ოჯახის ნორმები, რომლებიც ყალიბდებოდა ოჯახის ტრადიციების, შრომობების, რელიგიის და კულტურის გავლენით. კულტურა უდღეს ვაგლმას ახდენს სქესობრივ კვებებზე. სექსობრივი ცხოვრებისა და სიყვარულის ფორმა-შინაარსზე.

სექსობრივი ღლტოვია, ანუ ინსტინქტი ცხოველსაც ახასიათებთ, მაგრამ ადამიანში ის სიყვარულად რომ გარდაქმნილიყო, მიიღონი წლები დასჭირბა. ქალისა და მამაკაცის ცხოვრება ცალ-ცალკე არასრულყოფილია. სწორი სექსუალური აზრების მნიშვნელობა

იმდენად დიდია, რომ თუ ადამიანმა, სახელმწიფომ და საზოგადოებამ მას ხელი არ მოიკლია, შეიქმნება ე.წ. თავისუფალი, არაღვლებული სექსობრივი სიყვარულის აღმოცენების საშრობოება: ვერცხული დავალებები, ქორწინებისგარეშე ვეხმობისა და ა.შ.

მკითხველისთვის ინტერესიკლებული არ იქნება ზოგადი ისტორიული ცნობა სექსის ისტორიიდან, კერძოდ, ინდური კონტრკატის „კამასუტრას“ შესახებ, რომელიც დაიწერა ჩვენს წ.წ I და IV საუკუნეებში. იგი იქმნებოდა რამდენიმე თაობის მიერ - „კამასუტრას“ საფუძველი შეადგინა ინდოელმა ვატრანამამ, რომელიც მკითხველს აფრთხილებდა: „ეს ნაწარმოები არ უნდა ყოფილიყო გამოყენებული, როგორც დასაკმაყოფილებელი ინსტრუმენტი“.

წინაშე მიცემული დარბეგებანი ბუნებრივი ცოლ-ქმრული ცხოვრების საფუძველს ქმნის:

„...ქორწინების შემდეგ პირველი სამი დღე ქმარმა და ცოლმა თავი უნდა შეიკავოს სასიყვარული კავშირისაგან. შემდეგ, 7 დღის განმავლობაში, ისინი ერთად უნდა სადილობდნენ და სერნიობდნენ. მეათე დღეს, საღამოს, ქმარმა უნდა შეიკავოს თავი სექსობრივი კავშირისაგან, სანამ თავისი შევიკვრების კეთილგანწყობის არ მოიპოვებს, რადგან ქალსუფრული ბუნებრივი დელიკატურობა არ და უყვარი, როცა მათ დელიკატური ხერხი ყუფიანობს. თუ ქალი მამაკაცისგან უხეშ მალა-აღობას განიცდის, შეიძლება შეიზინხოს სასიყვარული კავშირი და გაურნდეს განსაკუთრებული მტრობა საკუთარი მეუღლისად“.

საერთოდ, ინდოელი დღესაც საბატრი ადგილის უმთბინე ფხიკერ სიყვარულს და ხშირად რელიგიური მოვალეობის მნიშვნელობას ანიუტებენ.

საუბრის განაგრძობის ფსიქოლოგი თინათინ ხოჯავაძე:

- ცხადია, სიყვარული ორი ადამიანის ერთად ყოფნის უპირველესი მიზეზი. ცოლ-ქმრის სიყვარული არ შეიძლება მხოლოდ და მხოლოდ შეივისხებეს და სექსუალურ სიყვარულზე დავიყვანი. იგი ვაკლებთ მრავალწინამკავრებას და ვანასილ ურთიერთობა ყველა ორი ასპექტის მნიშვნელოვანი ფორმაა. მასში იგულისხმება მორე ადამიანზე ხრწრება, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არ უნდა ვანდეს მუდღესი ფლობის ყალიბი ვანდეს. არც ერთი მთავინი არ არის შესაკლავი და საკუთრად და, როგორც მეუბრბობას, პატევი უნდა სექსობრივების ვასუფრებად, დროს და ინდივიდუალობას. ასეთი დამოკიდებულება აუცილებლად გულისხმობს სიძაბობას, თანგერძობას. რაც შეეხება ქრისის, იგი სექსუალურ სურვილში ეკვივანობას და მხოლოდ ამ კონკრეტულ ადამიანთან ურთიერთობის მოთხოვნილებაში ვლინდება.

შეზღ მნიშვნელოვანია ერთი გარემოება, რომელსაც ხშირად სათანადო ყურადღება არ ექცევა - ეს არის საკუთარი თავისადმი სიყვარული. შეაფასო და მიიღო საკუთარი პიროვნების როლიც მდიდერი, ისე სუსტ მხარეები, საკმაოდ დიბრებელი უნარია. არ გიყვარვს საკუთარი თავი, ნიშნავს, რომ ვერასდღის შეგლებ შეივარდა სხვა. დაუკარგო საკუთარი თავი დროებით გრძობა და მოქვლე მას არ როგორც პიროვნებას, არამედ როგორც ნივთს. ურბალად პირსტრეტყვია, რადგან პირსტრეტყვია არა მარტო სექსუალურ სფეროში შეიძლება არსებობდეს.

საინტერესოა სიყვარულის ორ კატეგორიად - თეთიკმარ და უკმარის სიყვარულად დავყოფა.

როდესაც ვევიყვარს, თეთიკმარი სიყვარულით გვაბობრბებს პატრონისცემა და აღტკვება. ეს ადამიანი ვევიყვარს თაოსისავად. ისეთი, როგორც არის და გამუდმებით ვეგუწრს, რომ იკავებს ასეთი და ასეთი. „შევიყვარე ასე და ასე“. ოჯახურ ურთიერთობაში მეტად მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს სიმუღელს, აგრესიას და მისი გამსოლენა სრულებითაც არ გულისხმობს სიყვარულის არ არსებობას. პირიქით, ცოლ-ქმარი, რომლებიც არასდღის ჩხუბობენ, არ რისხებობან და ტკიპობენ არ აყვრებენ ერთმანეთს, გულგრილი არიან ერთმანეთის მიმართ. მათ შორის დაცარგული კონტრებია; მათი ურთიერთობა მკვდარია და მისი ვაცოცხლებს აცეცხრო ფსიქოლოგიაკტებს არ შეიძლება; ვანასილ ურთიერთობის დროდღერა აბოლოლებს მდევანყო კონფლიქტბად. სიყვარული არ ნიშნავს ურბოლობის არარსებობას. მთავარია, არ გვეშინოდეს მდიდერი გრძობების გამოხატვისა და ვანასოვდეს, - კამბობის მიზანი არამე და არამე არ უნდა იყოს გამარჯვება, არამედ საკუთარი მიე გამოხატება.

ნანხიბროლა მიძმელაძე

ბავშვები და სიყვარული

რას ურჩევს ასტროლოგი ძალბუს?

ასტროლოგია უძველესი მეცნიერებაა. იგი თითქმის ორმოც საუკუნე-
ნის თითლის წლების გამოცდილება ადასტურებს, რომ ასტროლოგიური
ციდლის სწორად გამოყენება შეუძლიად აუბრუნებს ჩვენს ყოფა-
ცხოვრებას.

მეტად მნიშვნელოვანია პირადი პორტრეტის ყველა შესწავლა
და გაყინვების განსაკუთრებით სასიყვარულო ცხოვლიდან მიმდით-
ბაში. სიყვარული უნივერსალური მალაქია, მაგრამ ხშირად ბრძანაა.
სიყვარული თავისუფლების მფიცარა და როგორც კი გარკვეულ ფარ-
დლებში მოაქცევა, მისი სიყვარულე თანადან ფერმარობდა, სახეს
იცვლიდა... სწორედ ამ დროს შეიძლება კოსმონოლოგიური ერთიანობის
ფაქტორი, რომელსაც ყველაზე მეტად ადმინისტრაციული თვალსაზრისით
ამბობენ, განსაკუთრებით სტაბილური ოჯახები სწორედ იქ გვხვდება...
მოკლედ, ჩვენი ცხოვრების მთელი ნახევრის არჩევას რომ დიდი
დაფიქრება გვამართებს, ამას უძველესი სიბრძნე გვიდასტურებს.
ფიქრებით, ბატონი მანხუდი (ცავარდის ასტროლოგიური რჩევ-
ების გამოყენებისთვის დედამ დაესმარება მშვენიერი სექსის წარმო-
მადგენლის ცხოვრებისეული პირობების მოგონებაში, თუკა, მიიღი,
სანამ მის რჩევას მივისმენო, ცოტა უფრო შორიდან გავარკვიოთ,
რას ფიქრის ჩვენი სწორად ქალებზე?

მიხედავ (ცავარდის): როგორ შეიძლება მამაკაცს ქალებზე უარყო-
ფითი აზრი ჰქონდეს, თუ, რა თქმა უნდა, სად ვინაობა? მე უფლებს
პატებს ეცემ კვირაც ქალს, - იგი სიმ დღისის საოცარი განსაზღვრება!
ქალისაგან საოცარი სიმბაზე, სიმშვენიერი, სიყვარულე მოიხსნა... მამაკაცს
აგრესიულად მავთილი გონება აქვს და მისი შეშვებით ხდება
კიდევ მაღალი ბერს საკითხი. ქალი არ არის საღი აგრესიული,
მაგრამ, სამაგიეროდ დაჯილდოებულია მძვირი ინტუიციით რის გამოც
სწორ შემთხვევაში სწორ გადაწყვეტილებებს იღებს. ქალი უნერვო-
მდროსაივის კარგი გამბარა, ამიტომ იგი უფრო ხშირად ხდება
არესიულად, ვიდრე მამაკაცი. ქალს საოცარი ფაქტური აღმოკრებულება
ქვს მინერალების მიმართ, რაც ძალიან მნიშვნელოვანია. ქალი გრძნობს
მის უნერვობულ ელს, რასაც ვერ გრძნობს ან უნერვობა
არ აქვს მამაკაცი. მინერალების საშუალებით კი შეიძლება სხვადასხ-
ვა სახის დავალების განკურნება, ობ-იღბლის შეცვლა კი... ვე-
ლდურს რომ თავი დაეხანებო, ქალი მინერალებზე ნახევარია. ნების-
მიერ მამაკაცში მისი ქალია. ჩვენ რომ 100 ქალი დავიკვირონ, მათ
შორის სუბერმოდელმა, შეიძლება ადვოკატირების მათა ხილ-
ამაზე, მომავალად გამოხვდამ და ა.შ., მაგრამ ავირჩიოთ სულ

სხვა, რადგან სწორედ ისაა ახლოს ჩვენი შინაგან ქალთან. ხშირდ ვერ
იგებენ, თუ არაოდნ დაღის ამისტანა კაცი, ამისთანა ქალთან და
პირით... რაშია საუკუნე საუკუნე ისაა, რომ მათ ერთმანეთის ის შინა-
განი „რად“ იძიებს, რაც აერთიანებთ. ქალის ერთ-ერთი მისია
სწორედ ისაა, რომ გამოიღონების საშუალება მისცეს მამაკაცს. შეიძლება
ამ გამოიღონების შედეგად...

- იმ ფაქტს როგორ ხსნი, რომ ხშირ შემთხვევაში ვერ ხერხდება,
თქვენზე სიტყვებით რომ ვთქვათ, შინაგანი ქალის მოქმედა?
- აქაც ვლდურებასთან ვეჭვებ საუკუნე, როგორც ვეღვან და ვე-
ლდურში. საშუალოდ, მამაკაცი ახალგაზრდულ წლებში ვერ კიდევ
კარგად არ არის გარკვეული უნერვობად რა სურს. მასში, უპირვე-
ლეს ყოვლისა ინსტინქტი პრევალირებს და თავისთავად უბიძგებს
სექსისკენ ქალში, პირველ რიგში, სექსის ობიექტს ხდება და არ
ფიქრობს, რომ იგი უნდა იყოს მისი მუდღე, მისი შეიღების დედა, რაც
სულ სხვა ემოციურ-ფსიქოლოგიურ დატვირთვას იტარებს.

განგება ქალს უნდა აქვდეთ აქტიულობა უნერვობებისთვის. ეს ვიბრა-
ცია არის უნერვად ის მალაქი, რომელიც ერთბოლოად ვეამფიქრებს,
გვაყენარებს და გვიზიდავს კიდევ...

ჩემი აზრით, უნდა ვიხილო, რომ, ინდივიდუალური სულა, შემდეგ
არის მუდღე, დედა, პრეფიქსის მატარებელი... იგი კი ამ ცხოვრებაში
გარკვეული სულიერი მისიის შესასრულებლად მიდის, მაგრამ, სამ-
წუხაროდ, ქალი საუკუნეების მამიღე, მხოლოდ საყოფაცხოვრებო
მისიას ასრულებს და არა ევოლუციურს. ზოგჯერ ხდება ევოლუცი-
ური და საყოფაცხოვრებო-მისიის შერწყმა, მაგრამ ეს მხოლოდ იმ
შემთხვევაში, როცა ქალი ძლიერი შინაგანი ინტეგრირება დაჯილ-
დოებული უნერვობაში შემთხვევაში ქალი ვერ ავლენს თავის სულიერი
მისიას, რის გამოც იწყება უანმრილობის გავრცელება, ბედ-იღბლის
შეცვლა, მათ შორის ის მომენტია, რომ ყოველმხრივ განათლებული,
უხარვეზოებული და მშვენიერი ქალბატონები ვერ თხოვნიან და
ა.შ. მოკლედ, შემოღის დასჯის ევოლუციური, რადგან იგი სწორად არ
ცხოვრობს. ეს ყველა ქალს უნდა გააცნობიროს. ამასი კი ას-
ტროლოგიის ცოდნა დაეხმარება. რაც მეტად დაუახლოვდება
ასტროლოგიას, მათ უფრო შეეძინებთ თავის ევოლუციურ მისიას.
შეასამოთ იგი თქვენ ყველდელურ ყოფა-ცხოვრებასთან და გვეურო-
დეთ, რომ ბედნიერი იქნებით.

თავარი მოთხვემლი

რჩევები ახლებს

- თუ ხორცი ვარსი პურის ნაკვალავს მიხარბულ დასწრულ
კარტოვლას და ცოტათოდ სულ არაბანს შურევი, კარტოვლები
ფურუშლა და პერეანნი გამოვა.

- პერეანნი შემუშარი ღობის ხორცი ბევრად წყნანი
იქნება, თუ მოშაღების წინ მღერად წყალს გადააკვლებ.

- ბისკიტის მოსამადლებად პურის ფეხლს კარტოვლის
სახმებულ (პროპორციით 1:1) შურევი, ამ შემთხვევაში ცომში
სიღის დამატება აღარ დაკვირდება, ნამცხვარი ისედაც ფურუშლა
და პერეანნი გამოვა.

- ბრანტი არ ჩვევარშება, თუ ხარშის ღობის წყალს რამდენ-
იმე სურფის კოვზ ცივ რბეს დაუმატებ.

- ორთქლით მოშაღებული კრძის უფრო სწრაფად მიიხარბება,
თუ წყალს, რომელშიც ქვამი და, მარდის დაუმატებ.

- თუ ცომში ნაშუბის წინ ვეცეცხს მშართან ერთად ათქვეო
(1 სურფის კოვზი მშარა 4 კერეცხე), ნამცხვარი არასეულდობიად
პერეანნი და გერბილი იქნება.

- მიხარბულმა ბისტრულმა სახასა ფერი რომ შენარჩუნოს,
წყალში სავლბის სიდა ჩყარეთ - 1 კვ. ბისტრულზე ნახევარი
ჩისი კოვზი სიდა.

- არაბანი კარგად ათქვევს, თუ წინასწარ ცოტოდენ კერ-
ცხის ცილას შურევი და მაცყარში შედგამი.

- მგარი ხორცი ეცებს დაბიძგება, თუ ხარშისას წყალში 1
ჩისი კოვზ სიბრტე ჩამატებ.

- საფორანი დეგელი ნაკლებკალიბრილი იქნება, თუ რეცე-
პტი ვაიკალისწინებულ კარაკას ამ მარეანის ნახევარს უცხიმი
საქოთი შეცვლით, ნივზის ნაკვალავი კი მიხარბულ შურის ფან-
ტელს იხარბ.

ქარტოფილი ხორცის საბანო

1/2 კილოგრამი ხორცის ფარში და 100გრამი წერილად დაჭრილი ხახვი ერთად მოშუშეთ. დაუმატეთ 2 ცალი მაკრად მოხარშული დაჭრილი კვერცხი, მწვანელი, პილპილი და მარილი.

კილონახევარი მოხარშული კანგაცილი ქარტოფილი ხორცსაკეპ მანქანაში გაატარეთ, მურჩით 2 ცალი ათქვეფილი კვერცხი და მარილი გემოვნებით. დანახილეთ პატარა ჯუნდებად, ზემოდან თითო კოვზი ხორცის ფარში დაადეთ, შეხვიეთ, დაფუთვით ორცობილამი ამოაველეთ და ცხიმთან ტაფაზე შეწვით. სუფრაზე მიტანის წინ ნახანებულაან კეტჩუპი მოასხიეთ, მოაყარეთ ოხრაბუმი და ალყა-ალყად დაჭრილი ხახვი.

ხაჭოს ოლადა

600გრამი ხაჭო და ერთი საშუალო ზომის მოხარშული ქარტოფილი მიქსერით კარგად ასრისეთ, დაუმატეთ 1/3 ჩაის ჭიქა არაფანი, 2 ჩაის კოვზი ცხიმი, 5 სუფრის კოვზი პურის ფქვილი და შაქარი გემოვნებით. ცალკე ათქვიფეთ 3 კვერცხის ცილა და ფრთხილად შეურიეთ ხაჭოს მასას. ცომი სუფრის კოვზით დადეთ ცხელ ცხიმთან ტაფაზე და ორივე მხრიდან შეწვით. სუფრაზე მიტანის წინ არაფანი მოასხიეთ ან შაქრის ფხვნილი მოაყარეთ.

ქარტოფილის ღაჯალი

ნახევარი კილოგრამი მოხარშული და კანგაცილი ქარტოფილი მრგვალად დაჭერით. ღრმა ტაფას ძირზე ცხიმი მოუსვით, ორცობილა მოაყარეთ და ორ-სამ ფუნად ქარტოფილი მოაწყვეთ. დაუმატეთ არაფანსა და ორცობილაში არეული ორი მაკრად მოხარშული დაჭრილი კვერცხი. შემდეგ კი ისევ ქარტოფილის ფუნა დააწყვეთ. ბოლოს არაფანი მოასხიეთ და 20წთ-ით ლუმენში შედგით.

გოგრა ქიხივით, ნივანითა და თაფლით

საშუალო ზომის მაკრკანთან ხოკერა გოგრას თავი ნააჭერით, თესლო ამოაცალეთ, გარეცხეთ და მთლიანად მოხარშეთ. შემდეგ გოგრიდან რბილობი ჯამზე გადმოყარეთ, შეურიეთ ნინასანარ გამზადებული წერილად დაჭრილი ნახევარი ჩაის ჭიქა ნივანით, 2 სუფრის კოვზი თაფლი და ნახევარი ჩაის ჭიქა ქიშმიში. მიღებული მასა ისევ გოგრაში მოათავსეთ, მისივე გადნახვით დაახურეთ და სუფრაზე მიიტანეთ (შეგიძლიათ გულსართს მარილწყალში მოხარშული ერთი ჩაის ჭიქა ბრინჯიც შეურიოთ).

თაფლის ნამსხვარი

თითო ჩაის ჭიქა ზეთითა და შაქრის ფხვნილით, 1/2 ჩაის ჭიქა თაფლით, 3 კვერცხის გულით, ერთი ჩაის კოვზი სოდით, 800გრამი ფქვილითა და ერთი ლიმონის ცედრით მოხილეთ ცომი. გააკეთეთ კაკლისოდენა გუნდები, დაალაგეთ ცხიმთან ტაფაზე და საშუალო სიმხურვალის ლუმენში გამთავსებთ. შეგრილებული ორ-ორი ცალი კაკალი ერთმანეთს თაფლით შეხვეთ და ზემოდან შაქრის „პულდრა“ მოაყარეთ.

ნივანის ნამსხვარი

125გრამი კარაქი და ერთი ჩაის ჭიქა შაქარი მიქსერით კარგად ათქვიფეთ. თანდათან დაუმატეთ ერთი მთლიანი და 2 კვერცხის ცილა, ერთი სუფრის კოვზი კონიაკი ან ლიქოორი, ვანილი და 250გრამი დაფხვნილი ნამცხვარი (უმჯობესია „საოქბილი“). მიღებული ცომიდან პატარა კაკლები გააკეთეთ, დანაყიდ ნივარში ამოაველეთ და მაცივარში შედგით.

შხვანარი ქარტოფილი ყველითა და მაიონეზით

500გრამი გათილი ქარტოფილი მსხვილად დახეხეთ და ცხიმთან ცხელ ტაფაზე მოათავსეთ. ცალკე გახეხეთ 100გრამი ყველი, დაახალეთ 3-4 ცალი კვერცხი, შეურიეთ 1 ჩაის ჭიქა რძე, კარგად ათქვიფეთ, ტაფაზე მოათავსებულ ქარტოფილს დაასხით და კერძი ცხელ ლუმენში შედგით, მზა ქარტოფილს ზემოდან წერილად დაჭრილი მწვანელი მოაყარეთ და მაიონეზი (ან არაფანი) მოასხიეთ.

თეა გოტკოველი

გასალა იხილეთ
მე-6 გვერდზე

- „მითევაა“
- „განსხვავებულ სუბსტანციებში“

• „კომპოზიცია“

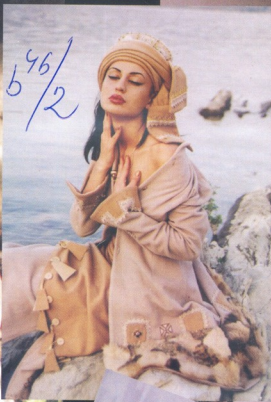

• „ტაის ნიფა“

ეკა ტუხაშვილის

მოგაწეობ

0502360 76178

3360 1 2360